

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ai Weiwei – Osobnost moderní čínské a světové umělecké scény

**Ai Weiwei – The Personality of the Modern Chinese and Global
Art Scene**

OLOMOUC 2012

Veronika Rafajová

Vedoucí práce: Doc. Lucie Olivová, PhD.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Humanitní studia
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Čínská filologie - Žurnalistika (ČI-ŽU)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
RAFAJOVÁ Veronika	Jarní 18/1306, Havířov - Prostřední Suchá	F08713

TÉMA ČESKY:

Ai Weiwei - Osobnost moderní čínské a světové umělecké scény

NÁZEV ANGLICKY:

Ai Weiwei - The Personality of the Modern Chinese and Global Art Scene

VEDOUCÍ PRÁCE:

Doc. Lucie Olivová, Ph.D. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Studentka v této bakalářské diplomové práci zpracuje osobnost čínského umělce, kulturního komentátora a společenského aktivisty Ai Weiwei (*1957), který je významnou postavou současné čínské i světové umělecké scény. Studentka se pokusí sestavit umělcův životopis, zmapovat charakter jeho tvorby, významná díla, exhibice a společenské a kulturní aktivity. V jedné kapitole bakalářské diplomové práce také shrme důležité momenty vývoje moderního čínského umění od 70. let 20. století do současnosti.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

ALBERTINI, Claudia. Avatars and Antiheroes: a guide to contemporary Chinese artists. New York: Kodansha America, 2008. ISBN 9784770030719.
BERGHUIS, Thomas J. Performance art in China. Hong Kong: Timezone 8 Limited, 2006. ISBN 9789889926595.
HUOT, Claire. China's New Cultural Scene: a handbook of changes. Durham: Duke University Press, 2000. ISBN 0822324458.
SMITH, Karen, Hans-Ulrich OBRIST, Bernhard FIBICHER a Weiwei AI. Ai Weiwei. New York: Phaidon, 2009. ISBN 0714848891.
VINE, Richard. New China, new art: Zhongguo dang dai yi shu. New York: Prestel, 2008. ISBN 9783791339429.

Podpis studenta: Veronika Rafajová

Datum: 29.3.2012

Podpis vedoucího práce: doc. L. Olivová

Datum: 29.3.2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité
prameny a literaturu.

V Olomouci dne 24. 4. 2012

.....

Anotace

Tématem této bakalářské diplomové práce je čínský umělec Ai Weiwei, který je díky svým bohatým uměleckým aktivitám, do nichž zapojuje kulturní, historické a politické odkazy, významnou postavou současné čínské i světové umělecké scény. Jeho díla obohacují umění 21. století, stejně upozorňují na aktuální společenské otázky. Práce se zaměřuje na Ai Weiweiův osobní život, mapuje jeho uměleckou tvorbu, rozebírá významná díla a neopomíná ani umělcovu roli společenského aktivisty. Charakter Ai Weiweiovy tvorby a jeho význam pro současnou čínskou a světovou uměleckou scénu jsou shrnuty v závěru práce.

Klíčová slova: Ai Weiwei, současné čínské umění, Čína, umění, architektura

Děkuji vedoucí mé bakalářské diplomové práce doc. Lucii Olivové, PhD. za cenné rady, podněty, trpělivost a odborné vedení práce.

Obsah

Ediční poznámka.....	7
Úvod.....	8
1. Nástin současné čínské umělecké scény	10
1.1 Vývoj umělecké scény od 70. let 20. století, uvolnění cenzury	10
1.2 Vývoj umělecké scény v 90. letech 20. století	14
1.3 Umělecká scéna na počátku 21. století a v současnosti.....	18
2. Život Ai Weiweie	22
2.1 Dětství v Xinjiangu, mládí v Pekingu.....	22
2.2 Život v USA	24
2.3 Návrat do Číny	26
3. Dílo Ai Weiweie	28
3.1 Počátky tvorby – kresba a malba.....	28
3.2 Objekty a sochovnictví	30
3.3 Keramika	34
3.4 Fotografie	36
3.5 Video a film.....	38
3.6 Architektura.....	40
3.7 Instalace	45
3.8 Svítidla – instalace.....	47
3.9 Performance	49
3.10 Knihy	50
3.11 Kurátorství.....	51
3.12 Charakter tvorby.....	53
4. Společenská angažovanost Ai Weiweie a následující události	57
4.1 Blog.....	57
4.2 Twitter.....	59
4.3 Reakce na zemětřesení v Sichuanu.....	60
4.4 Konflikty s čínskými autoritami.....	62
4.5 Vyšetřování pro hospodářské trestné činy	64
4.6 Dokumentární film o Ai Weiweiovi	67
Závěr	69
Resumé.....	71
Seznam pramenů a literatury	72
Seznam příloh	78

Ediční poznámka

V této bakalářské diplomové práci je použita čínská transkripce *pinyin* a české ekvivalenty známých zeměpisných názvů. Čínské znaky jsou používány v jejich zjednodušené variantě, výjimku tvoří pouze taiwanská a hongkongská vlastní jména a místní názvy a pojmy originálně uváděné v tradičních znacích. V těchto případech je zachována tradiční varianta znaků. Čínská transkripce *pinyin* se v textu nachází zásadně před znaky a je uvedena kurzívou. Kurzívou jsou také vyznačeny názvy jednotlivých uměleckých děl, monografií, periodik, televizních stanic a tiskových agentur, což usnadňuje orientaci v textu a zvyšuje jeho přehlednost. Delší citovaný úsek textu je rovněž vyznačen kurzívou a je od zbytku textu odsazen. Kurzíva není užívána pro názvy webových adres, výstav, hnutí, uměleckých směrů, institucí, kurátorských a architektonických projektů.

V případech, kdy to bylo možné, uvádím u důležitých pojmů, jmen a názvů variantu ve znacích. Pokud dojde k porušení tohoto pravidla, je tato skutečnost zapříčiněna buď problematickou dohledatelností konkrétního pojmu, jména či názvu nebo jeho možnou absencí v čínském jazyce. Tento případ se týká především umělce Ai Weiweie, který mnoho svých děl vytvořil v zahraničí nebo pro zahraniční publikum. V čínských textech proto bývají pro jeho díla často zachovány anglické názvy děl.

Při psaní této práce jsem pracovala s anglicky psanými prameny a literaturou, ze kterých vychází mé překlady názvů jednotlivých uměleckých děl, architektonických a kurátorských projektů, výstav a hnutí. Tyto názvy jsem do češtiny překládala sama, proto je z důvodu možnosti bezproblémového dohledání uvádím česky, čínsky a anglicky, případně česky a anglicky. Vlastní jména, specifická označení a místní názvy v evropských jazycích zpravidla nejsou překládány do češtiny.

Obrazové materiály, které jsou pro práci tohoto typu důležité, jsem po pečlivém zvážení vložila do příloh na konec práce – vkládání do samotného textu narušovalo jeho plynulost a kvůli omezené velikosti nedávalo dostatečně vyniknout estetickým kvalitám jednotlivých děl.

Úvod

Ai Weiwei je podle mého názoru velmi zajímavý, svérázný, kreativní a inspirativní umělec a prototyp „renesančního člověka“. Širokou škálu svých uměleckých aktivit doplňuje veřejným působením, angažováním se v sociální a kulturní sféře a otevřenými komentáři k aktuálním společenským otázkám. V této bakalářské diplomové práci sestavím Ai Weiweiův životopis a pokusím se přehledně popsat jeho uměleckou tvorbu i její charakter. Neopomenu ani Ai Weiweiovu společenskou angažovanost, která se s jeho uměleckou tvorbou prolíná a ovlivňuje ji.

Ai Weiwei je v současnosti nejznámějším čínským umělcem na světě. Zahraniční média, teoretici umění, kritici umění a odborná i laická veřejnost mu věnují dostatek pozornosti. V cizích jazycích, především v angličtině, o Ai Weiweiovi existuje nemalé množství monografií, stejně jako aktuální mediální zpravodajství, komentáře k jeho konfliktům s čínskými autoritami, rozhovory s umělcem, propracované recenze jeho výstav a odborné práce zabývající se jeho uměleckou tvorbou. Navzdory tomu je Ai Weiwei v českém prostředí v porovnání se zahraničním opomíjen. Pokud je mi známo, v České republice dosud nevyšla odborná práce či publikace mapující jeho uměleckou tvorbu nebo zaměřující se na jeho osobnost. Tato bakalářská diplomová práce tak bude s největší pravděpodobností první ucelenou prací u nás, která toto téma zpracovává.

Má bakalářská diplomová práce se skládá ze čtyř základních částí. V první části práce se zabývám vývojem čínské umělecké scény od 70. let 20. století do současnosti. Myslím si, že nastínění vývoje současné čínské umělecké scény a shrnutí jeho významných momentů je velmi důležité. Tato část práce uvádí souvislosti mezi politickými událostmi a uměním v Číně, charakterizuje specifika čínského uměleckého prostředí a zasazuje tvorbu Ai Weiweie do širšího kontextu současné čínské umělecké scény.

V druhé části práce se zaměřuji na umělcův život, jeho dětství v nehostinných podmínkách v autonomní oblasti Xinjiang, mládí v Pekingu, odchod z Číny, život ve Spojených státech amerických a návrat do Číny. Zpracovávám také jeho mezilidské vztahy a osobní postoje.

V třetí části práce se věnuji umělecké tvorbě Ai Weiweie. Snažím se popsat charakter jeho děl, mapuji jeho tvorbu od počáteční kresby a malby až po konceptuálně

složité instalace a performance a vyzdvihují důležitá umělecká díla. Kromě samotné tvůrčí činnosti neopomínám ani umělcovu snahu o konstituování moderní čínské umělecké scény a jeho kurátorské aktivity.

Ve čtvrté části práce zpracovávám společenskou angažovanost Ai Weiweie, která významným způsobem ovlivňuje jeho uměleckou tvorbu. Zjišťuji motivy, jež Ai Weiweie vedou k otevřenému vyjadřování názorů, uvádím média a komunikační prostředky, které používá ke svému veřejnému působení, a zaznamenávám jeho reakce na aktuální společenské události. Neopomím ani jeho konflikty s čínskými autoritami, pobyt ve vazbě a vyšetřování pro hospodářské trestné činy.

Práci doplňuji přehledem vybraných výstav Ai Weiweie a obrazovými materiály, které jsou uvedeny v přílohách.

1. Nástin současné čínské umělecké scény

1.1 Vývoj umělecké scény od 70. let 20. století, uvolnění cenzury

Striktní cenzura a přísná omezení trvající v Čínské lidové republice až do konce 70. let 20. století měly za následek, že moderní umění nebylo v Číně takřka patrné. Pomalá politická a ekonomická liberalizace, které byly výsledkem Deng Xiaopingovy 邓小平 „politiky otevřených dveří“ *Kaifang zhengce* 开放政策, nastolené roku 1978, představovaly uvolnění cenzury¹ i v oblasti umění, a přinášely tak umělcům příležitost začít hledat osobní a individuální formy tvůrčího vyjádření. Výzva kreativně ztvárnit nově dostupná témata a náměty, jako například otázky modernity, národnosti a pohlaví, dovedla v následujících letech mnoho čínských umělců až na světovou uměleckou scénu.²

Symbolem moderního čínského malířství se stal obraz *Otec* (*Fuqin* 父亲, *Father*), namalovaný umělcem Luo Zhonglim 罗中立 v roce 1980. Portrét starého rolníka s „divokým“ výrazem ve tváři je v monumentálním měřítku ztvárněn hyperrealistickým stylem³. Neudržovaný, strhaný a starý muž ušlechtilé reprezentuje důstojnou chudobu. Jeho emocionální rovina je hluboká a působivá. Bez příkras vypovídá o skutečných podmínkách života na venkově, ne ve stylu socialistického realismu, ale novým a neotřelým způsobem.⁴

Čínská umělecká scéna procházela od 70. let výraznou změnou. Vznikaly nové směry a proudy, umělci ve svých dílech zpracovávali nová témata, vytvářely se umělecké skupiny. V roce 1979, vznikla avantgardní umělecká skupina Hvězda⁵ *Xingxing huahui* 星星画会. Vůdčími členy skupiny byli Wang Kepingem 王克平, Ma Desheng 马德升 a Huang Rui 黄锐. Mezi další členy patřili například Ai Weiwei 艾未未, Li Shuang 李爽,

---

¹ Toto období liberalizace bývá nazýváno jako Pekingské jaro (*Beijing zhi chun* 北京之春, Beijing Spring). (zdroj poznámky: SULLIVAN, M., *The Arts of China*, 2008, s. 311.)

² ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 8.

³ U nás též známý jako ošklivý realismus.

⁴ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 129.

⁵ V českých i anglických zdrojích se objevuje jak tvar jednotného čísla Hvězda (The Star Group), tak tvar množného čísla Hvězdy (The Stars Group). Protože však z originálního čínského názvu *Xingxing huahui* 星星画会 nelze rozlišit, jestli se jedná o jednotné či množné číslo, budeme v této práci používat tvar čísla jednotného.

Qu Leilei 曲磊磊 a Zhong Acheng 钟阿城. Většina členů skupiny neměla možnost studovat umění na oficiálních institucích. Někteří členové byli také tělesně postižení, například Ma Desheng chodil o berlích. Dne 27. září 1979 vystavili členové skupiny Hvězda svá díla ve veřejném parku. Jednalo se v podstatě o první neoficiální výstavu od založení Čínské lidové republiky. Mnoho vystavovaných děl bylo navíc provokativních a s politickým podtextem. Dne 28. září 1979 byla výstava ukončena policií a o den později byla oficiálně prohlášena za ilegální. O rok později skupina opět uspořádala ilegální výstavu, i ta byla okamžitě ukončena, stejně jako většina dalších výstav skupiny. Skupina se nakonec v roce 1983 rozpadla a mnoho jejích členů odešla do zahraničí. Několik retrospektivních výstav členové skupiny později uspořádali mimo Čínu.^{6,7}

Navzdory tomu, že se skupina Hvězda rozpadla, se její členové skupiny výrazným způsobem zasadili o budoucí svobodu uměleckého vyjádření. Trend vystavování děl v parku nastartoval touhu po umělecké svobodě, která se šířila celou Čínou a v roce 1985 vykulminovala ve Hnutí za nové umění (*Xin yishu yundong* 新艺术运动⁸, New Art Movement). Rok 1985 se tak stal počátkem ještě uvolněnějšího postoje vlády k cenzuře umění. Následkem toho byl bohatý rozvoj všech uměleckých oblastí, od hudby, přes poezii, filozofii až k vizuálním uměním. O rok později, v roce 1986, již byly nové umělecké spolky ve více než dvaceti pěti městech po celé Číně.⁹

Umělecké spolky se vyznačovaly tvůrčí invencí, experimentováním s konceptuálními přístupy a vzájemnou spoluprací. Spolupráce a propojení spolků umožnily difúzi nových uměleckých stylů a teoretickou diskusi o charakteru umění. To vyvrcholilo v Čínskou avantgardní výstavu (*Zhongguo qianwei yishu zhan* 中国前卫艺术展, China Avant-Garde Exhibition) v roce 1989, která se konala v Národní galerii *Zhongguo meishuguan* 中国美术馆 v Pekingu 北京.¹⁰

Rozsáhlá výstava, na níž se představilo 186 umělců z celé Číny s téměř třemi stovkami děl, byla první a poslední výstava svého druhu v Číně. Umělecká díla měla víc odpůrců, pocházejících z oficiálních pozic, než obdivovatelů. Objevila se rovněž kritika

---

⁶ SULLIVAN, M., *The Arts of China*, 2008, s. 310-311.

⁷ BINKS, H., The Stars Group of Artists. <http://www.zeestone.com/article.php?articleID=16>

⁸ Tento pojem vymyslel umělecký kritik Gao Minglu 高名潞. (zdroj poznámky: ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 8.)

⁹ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 8.

¹⁰ Tamtéž.

zevnitř, která popírala existenci samotné čínské avantgardy: Mnoho čínských kritiků i umělců prohlašovalo, že čínská avantgarda v podstatě neexistuje.¹¹ Tento názor zastával i umělec Ai Weiwei, který vznik čínské avantgardy okomentoval slovy:

Nevěřím, že v Číně existuje avantgarda. No, skutečný význam avantgardního hnutí neexistuje, protože zde pro něj není téměř žádné kontextuální pozadí. Myšlenka jakéhokoli druhu, pokud má novou nebo individuální perspektivu, může být nazývána avantgardou.¹²

Ai Weiwei také poukázal na nedostatek vzdělaných lidí, nedostatek intelektuálů a životní podmínky Číňanů, včetně čínských umělců. Jeho názor shrnuje složité okolnosti, doprovázející vznik avantgardního umění v Číně: Před Čínskou avantgardní výstavou na čínské umělecké scéně neproběhla žádná avantgardní hnutí, nebyly zde žádné institucionalizované alternativní umělecké struktury a nové umění bylo v době vzniku již složitě propojeno s mentalitou konzumerismu, která z uměleckých děl činila pouze módní doplňky.¹³

Ačkoli byly názory na čínskou avantgardu odlišné, Čínská avantgardní výstava se stala přelomovou událostí a mezníkem v historii moderního čínského umění, nejen kvůli kontroverznímu charakteru vystavovaných děl, ale především kvůli jejich vystavení v Národní galerii v Pekingu – jedné z oficiálních institucí čínské vlády. Výstava byla na popud autorit ukončena poté, co umělkyně Xiao Lu 小路 ve své performanci vystřelila z pistole. Umělecká díla tohoto charakteru, navíc prezentována ve vládních prostorách, byla bez pochyby provokativní a je usuzováno, že měla spojitost s událostmi, které vyvrcholily masakrem na náměstí Tain'anmen *Tian'anmen shijian* 天安门事件¹⁴ v roce 1989.¹⁵

Osmdesátá léta představují také období vzniku a rozvoje performance. Zakladatelem tohoto druhu umění byla v Číně skupina Hvězda. Za prvotní performanci

---

¹¹ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 126.

¹² Tamtéž.

¹³ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 127.

¹⁴ V čínštině je událost označována také jako Incident 4. června *Liusi shijian* 六四事件.

¹⁵ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 9.

je považována ilegální výstava skupiny ve veřejném pekingském parku v září 1979, při níž členové skupiny navázali kontakt s publikem. Pod vedením Ma Deshenga a Huang Ruie se na ní podílelo 23 umělců včetně Ai Weiweie. Hlavním cílem této události na pomezí mezi výstavou a performancí bylo navázat přímou komunikaci s veřejností a představit jí různorodá umělecká díla, jejichž autoři rozdílnými způsoby experimentovali v oblasti stylu a techniky. Tato událost byla v 80. letech následována sérií performancí skupin umělců po celé Číně. Performance se odehrávaly především v parcích a na veřejných místech.¹⁶ V polovině 80. let se koncept performance začal pomalu měnit. Performance již nemusely být inscenovány před širokou veřejností, ale mohly se odehrávat pouze před skupinkou diváků, zcela v soukromí či naopak i na národních památkách Číny. Umělci s oblibou organizovali performance na Velké čínské zdi *Changcheng* 长城.¹⁷

Zvláštní postavení měla v této době kaligrafie – nedílná součást čínské kultury. V období rozvoje avantgardního umění a performance o kaligrafická díla většinou nebyl zájem a neprodávala se dobře. Přesto několik umělců pracovalo výhradně s čínským písmem. Šlo především o umělce, pro které byl důležitější samotný proces tvoření než konečný výsledek uměleckého díla. Například Xu Bing 徐冰, Wu Shanzhuan 吴山专, Gu Wenda 谷文达 a Huang Yongping 黄永砗 používali ve své tvůrčí činnosti čínské písmo, aby vyjádřili kritický pohled na čínskou kulturu a společnost. Xu Bing se proslavil v Číně i ve světě svým dílem *Kniha z nebe* (*Tianshu* 天书, *Book from the Sky*). Toto umělecké dílo, na němž pracoval čtyři roky (1987-91), se skládá ze čtyř tisíc smyšlených čínských znaků, které Xu Bing konstruoval na základě slovníku *Kangxi Kangxi cidian* 康熙字典¹⁸. Kniha je reprodukována na rýžovém papíře, svázána tradičním způsobem a uložena ve vyřezávaných dřevěných deskách, typických pro období dynastie Song 宋^{19, 20}.

---

¹⁶ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 38-40.

¹⁷ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 61.

¹⁸ Slovník Kangxi sloužil jako slovník standardní čínštiny v 18. a 19. století. Dostal jméno podle císaře Kangxi 康熙, který v roce 1710 nařídil jeho kompilaci. Slovník byl publikován v roce 1716. Obsahuje víc než 47 000 čínských znaků, z nichž se dnes používá méně než čtvrtina. (zdroj poznámky: Kangxi Dictionary. <http://history.cultural-china.com/en/46H211H789.html>)

¹⁹ Vláda dynastie Song probíhala v letech 960-1279.

²⁰ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 145.

1.2 Vývoj umělecké scény v 90. letech 20. století

V 90. letech 20. století, po masakru na náměstí Tian'anmen, přišla deziluze z politického systému, jehož slibovaná podpora rozvoje umění byla očividně klamná. Někteří umělci, například Cai Guoqiang 蔡国强, emigrovali, jiní se začali scházet v menších spolcích na předměstích Pekingu. Například Letní palác *Yuanmingyuan* 圆明园 v Pekingu se stal místem schůzek a později uměleckou „základnou“ pro Fang Lijuna 方力钧, Yue Minjuna 岳敏君 a Yang Shaobina 杨少斌, kteří jsou považováni za zakladatele takzvaného cynického realismu.²¹ Cynický realismus reprezentuje ztrátu ideálů. Umělci vyjadřují svou nespokojenost se společností a politikou doby, mísí se v nich pocity nudy, frustrace, absurdity a zklamání. Popírají nadšení a idealismus, typický pro čínskou uměleckou scénu 80. let.²² Fang Lijun je považován za nejvýznamnějšího představitele tohoto uměleckého směru. Po celém světě se proslavil svými malbami znuděných odcizených holohlavých hlavounů, často na sytě modrém pozadí, kteří bývají interpretováni jako společensky nežádoucí prototypy chuligánů a výtržníků.²³

V Letním paláci působil i Wang Guangyi 王广义, hlavní představitel uměleckého směru nazývaného politický pop art.²⁴ Jeho obrazy *Portrét Mao Zedonga č.1* (*Mao Zedong yi hao* 毛泽东1号, *Mao Zedong Portrait #1*) a *Portrét Mao Zedonga č.2* (*Mao Zedong er hao* 毛泽东2号, *Mao Zedong Portrait #2*) byly vystaveny na Čínské avantgardní výstavě v roce 1989. Mezi další představitele politického pop artu patří například Li Shan 李山, Yu Youhan 余友涵 a Zhang Hongtu 张宏图. Pro většinu z nich, stejně jako pro Wang Guangyiho, byl hlavním námětem prací Mao Zedong 毛泽东.²⁵

Díla ve stylu politického pop artu se vyznačují vizuální podobností s propagandistickými materiály Kulturní revoluce *Wenhua dageming* 文化大革命, jsou ale přepracovány v plochem a barevném stylu amerického pop artu. Nejedná se pouze o estetizaci zkušeností z Kulturní revoluce, důležitou roli zde hraje ideologický a

---

²¹ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 9.

²² ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 40.

²³ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 121.

²⁴ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 9.

²⁵ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 137-138.

historický kontext.²⁶ Podle kritika Li Xiantinga 栗宪庭 čínský politický pop art „znesvěcuje“ a banalizuje osobnosti, věci a události, americký pop art je naopak mýtizuje. Zatímco Mao Zedong byl hlavním námětem čínského politického pop artu, Deng Xiaoping a další více současní politici byli pro umělce v podstatě tabu.²⁷

Kromě cynického realismu a politického pop artu se rozvíjely i další umělecké proudy a odvětví. Severovýchodní část Pekingu se stala uměleckou a společenskou základnou pro fotografy a performery. Někteří performeři tvořící v tomto společenství však vzbuzovali rozruch a neustále poutali pozornost veřejnosti. Například nahé performance umělce Ma Liuminga 马六明 měly za následek zvýšený zájem policie o tuto uměleckou komunitu. Působilo zde také mnoho fotografů, mj. fotograf Rongrong 荣荣 a fotografka Xing Danwen 邢丹文, kteří dokumentovali skandální performance umělců Ma Liuminga, Zhang Huana 张洵 a dalších.^{28,29}

Zatímco umělecké spolky v polovině 80. let stavěly na kolektivní spolupráci, v 90. letech se umělci obrátili k individuálnímu vyjádření a subjektivnímu chápání reality. Wang Xinweiovy 王新伟 nekonvenční scény z každodenního života, odkazy na historické fotografie a malby starých mistrů, které činily jeho dílo jak těžko pochopitelným, tak zcela unikátním, byly předzvěstí příchodu konceptuálního umění.³⁰

V konceptuálním umění je myšlenka nebo koncept nejdůležitějším aspektem umělecké tvorby. Myšlenka nebo koncept zde představuje hybnou sílu, která vytváří umění. Zatímco v jiných druzích umění může být koncept díla změněn v průběhu procesu tvoření, v konceptuálním umění jsou všechna rozhodnutí promyšlena předem a realizace díla je jen formální záležitostí.³¹

Na rozdíl od konceptuálního umění na západě se čínské konceptuální umění nevyvíjelo na základech estetické autonomie, protože čínští umělci byli víc zaujatí řešením kulturních a sociálních otázek než hledáním samotné povahy umění. Zhang Peili 张培力,

---

²⁶ SPALDING, D., The paintings of Wang Guangyi. <http://www.shanghart.com/texts/wgy0.htm>

²⁷ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 140-141.

²⁸ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 9.

²⁹ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 142.

³⁰ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 9.

³¹ ALBERRO, A., *Conceptual Art and The Politics of Publicity*, 2003, s. 35.

zanedlouho následován Wang Jianweiem 汪建伟, Yang Zhenzhongem 杨振中, Xu Zhenem 徐震 a Kan Xuanem 阚萱, byl průkopníkem používání videotechniky, jež sloužila ke konceptualizaci každodenního jednání. Díky podrobné analýze a zaměření se na opakování rutinních každodenních činností se těmto umělcům podařilo s kritickým a ironickým nádechem vyjádřit vlastní pohled na realitu.³²

V 90. letech se také výrazně rozvíjelo umění instalací, které pod vlivem konceptuálního rovněž umění kladlo důraz na hmotnou reprezentaci konceptu. Mezi tvůrce instalací patřili například Liu Wei 刘韡, Shi Jinsong 史金淞, Lin Tianmiao 林天苗 a Liu Ding 刘鼎. Začátek používání videotechniky vedl ke změně i v této oblasti umění. Umělci začali experimentovat s novými možnostmi a hmotná reprezentace se tak posunula k elektronické reprezentaci konceptu. Nedostatek pokročilých funkcí technických zařízení a limitované možnosti kamery zpočátku umožňovaly vznik pouze jednoduchých a minimalistických uměleckých prací. I přes to začínalo postupně víc a víc umělců experimentovat s novými metodami a kombinovat je navzájem. Například Chen Shaoxiong 陈劭雄 kombinováním malby, fotografie a videa ztvárnil neustále se měnící urbanistickou krajinu a dospěl tak až k silně osobnímu narativnímu realismu.³³

Nelze opomenout ani umění performance, kterému se v 90. letech dostalo zvláštního postavení: Umělci začali využívat performanci a její rafinovanou symboliku jako mocné médium k vyjádření společenské kritiky. V 90. letech zároveň pokračoval trend z 80. let: Inscenování performancí na národních památkách. Hlavní pozornost performerů poutala stále Velká čínská zeď. Například Xu Bing zde v roce 1990 zorganizoval svou performanci *Duchové bušící do Zdi* (*Gui da qiang* 鬼打墙, *Ghosts pounding the wall*). Oproti tomu Cai Guoqiangovy performance se neobešly bez velkého množství střelného prachu a dalších vznětlivých materiálů. V roce 1993 v provincii Gansu *Gansu sheng* 甘肃省 podpálil úsek střelného prachu, který byl rozsypán v délce 10 km za poslední částí Velké čínské zdi. Toto dílo dostalo název *Projekt pro mimozemšťany č. 10 – Projekt na prodloužení Velké čínské zdi o 10 000 metrů* (*Project for Extraterrestrials, No. 10 – Project to Extend the Great Wall of China by 10.000 meters.*). Další umělci prováděli performance v malých vesnicích na venkově.

---

³² ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 10.

³³ Tamtéž.

Například Wang Jianwei během své performance *Cyklus - výsadba* (*Xunhuan zhongzhi* 循环·种植, *Cycle - sowing*) strávil v letech 1993-94 jeden rok v provincii Sichuan *Sichuan sheng* 四川省 následováním tamějšího tradičního zemědělského procesu. Rozvíjely se také body art performance, soustředící se na práci s lidským tělem, k jejichž představitelům se řadí například Ma Liuming a Zhang Huan.³⁴

Ke konci 90. let se rozvinula odnož body art umění na pomezí performance a instalace, nazývaná flesh art. Flesh art pracuje s lidským tělem. Nepovažuje ho za kus masa, ale za zprostředkující subjekt, který lidské tělo v umění zastupuje. Umělce takto pracující s lidským tělem zastupuje Sun Yuan 孙原 a Zhu Yu 朱昱.³⁵

V roce 1991 byla založena galerie Červená brána *Hongmen hualang* 红门画廊, první soukromá galerie současného umění v Číně. Její zakladatel, Australan Brian Wallace, pracoval v Číně jako kurátor a organizátor výstav mladých čínských umělců již od roku 1984. Galerie, která sídlí v Pekingu v 600 let staré strážní věži z období dynastie Ming 明³⁶, od doby svého vzniku propaguje díla současného čínského umění, stejně jako zajišťuje kulturní výměnu a stáže umělců mezi Čínou a světem. Galerie je uznávaná jako významná instituce podílející se na historii a vývoji moderní čínské umělecké scény. V současnosti reprezentuje 18 umělců, mezi nimiž je například Chen Yufei 陈宇飞, Jiang Weitao 蒋巍涛, Liu Qinghe 刘庆和 a Wang Yuping 王玉平. Prostřednictvím měsíčně pořádaných výstav, na kterých nechybí malby, grafika, sochařská díla, fotografie či instalace galerie reflektuje dynamickou a stále se rozvíjející místní uměleckou scénu a dává prostor známým umělcům, stejně jako nadějným talentům. Červená brána pořádá také výstavy ve spolupráci s čínskými nebo zahraničními galeriemi a kurátory.³⁷

---

³⁴ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 99-102.

³⁵ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 123.

³⁶ Období vlády dynastie Ming bylo v letech 1368–1644.

³⁷ WALLACE, B., *Red Gate Gallery*. <http://www.redgategallery.com/about-us>

1.3 Umělecká scéna na počátku 21. století a v současnosti

Od počátku 21. století vytrvale sílí vliv žen – umělkyně, Číňanek, které na čínské i mezinárodní umělecké scéně začaly poprvé dělat výrazný dojem ke konci 90. let 20. století. Přesto je jejich počet oproti mužům – umělcům stále nepoměrně nižší. Možným vysvětlením tohoto faktu je skutečnost, že v Číně dlouhodobě přetrvává, na základě patriarchálního systému, společnost dominovaná muži. Navzdory této skutečnosti, po období hledání a experimentování, dosáhla díla žen – umělkyně autonomního stupně zralosti, který jim dovoluje vyjádřit osobní myšlenky a pocity, často za použití vlastního těla jako média. Umělkyně jako Cui Xiuwen 崔岫闻, Chen Lingyang 陈羚羊, Lin Tianmiao 林天苗, Kan Xuan 阚萱 či Xing Danwen jsou uznávané na čínské i mezinárodní umělecké scéně a jejich díla jsou velmi žádaná jak v samotné Číně, tak v zahraničí.³⁸

Nedílnou složku současného umění představuje graffiti. V Západním světě je vzpoura proti systému manifestována aktem kreslení, malování či sprejování graffiti, tedy slov nebo šifer, na veřejný majetek. V Číně nalezneme graffiti jen stěží. Možné vysvětlení tohoto jevu je následující: Obyvatelé Číny zažili během Mao Zedongových kampaní, včetně Kulturní revoluce, příliš moc všelijakého „čmárání“ po zdech. Mimo to dotknout se veřejného či vládního majetku představuje v Číně reálné nebezpečí. Dodnes odstrašujícím příkladem je proces se třemi aktivisty, kteří během demonstrací v květnu 1989 vrhli černou a červenou barvu na portrét Mao Zedonga, visící nad bránou na náměstí Tian'anmen.³⁹ Yu Zhijian 余志坚, Yu Dongyue 喻东岳 a Lu Decheng 鲁德成 byli obviněni z „kontrarevolučního vandalizmu a kontrarevolučního pobuřování“ a dostali tvrdé tresty ve výši doživotí, 20 let a 16 let. Lu Decheng odsouzený k 16 letem vězení byl propuštěn v roce 1999, Yu Zhijian odsouzený k trestu odnětí svobody na doživotí byl nakonec propuštěn v roce 2001. Poslední z nich, Yu Dongyue, byl propuštěn v roce 2006. Tato událost poznamenala vznik a vývoj graffiti v Číně.⁴⁰

³⁸ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 11.

³⁹ HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 147.

⁴⁰ MCDONALD, J., China frees man jailed in 1989 for throwing paint on Mao Zedong portrait. <http://www.freerepublic.com/focus/f-news/1584221/posts>

Umělci Ni Haifeng 倪海峰, Ye Yongqing 叶永青, Mao Xuhui 毛旭辉, Wang Guangyi a Zhang Peili, kteří se nevěnují přímo graffiti, ale doplňují svá díla čísly, šiframi, znaky a písmeny všeho druhu, čelili po dlouhou dobu nepřízní režimu. Jejich díla byla považována za podvratná a byla stahována z výstav kvůli „neuměleckému“ charakteru. Jedinou čínskou osobností aktivně se angažující v oblasti graffiti již od 90. let 20. století je Zhang Dali 张大力, který se s graffiti poprvé setkal během svého pobytu v Itálii. Oproti tomu šanghajský umělec Hu Jianping 胡建平 vylepuje na budovy v před-demoličním stavu své kresby známých postav, od kopií Van Gogha až po G.I. Joe⁴¹. Jeho dílo má však spíš charakter happeningu, protože komunikuje s kolemjdoucími a neničí žádný hodnotný majetek.⁴²

V současné době se v oblasti umění dostávají ke slovu stále více nová média, od fotografie přes film a video až po digitální média a počítačové technologie. V Číně dochází především k velkému rozvoji video umění, video instalací a digitálního umění.⁴³ Čínské video umění je vysoce zastoupeno a uznáváno na mezinárodních expozicích, což společně s podporou vývoje nových technologií vede k zvýšenému zájmu o video umění a umění nových médií v samotné Číně. Důležitost nových médií si uvědomily i vedoucí čínské umělecké instituce, například Čínská ústřední akademie krásných umění *Zhongyang meishu xueyuan* 中央美术学院, a začaly organizovat výstavy zaměřené výhradně na nová média. To většinou vyžaduje velkou finanční a logistickou podporu místních i mezinárodních IT společností, spolupráci s čínským ministerstvem kultury a finanční dotace od zahraničních nadací. Příkladem takového projektu je První mezinárodní výstava umění nových médií (*Di yi xin meiti yishuzhan* 第一新媒体艺术展, The First International New Media Arts Exhibition), pořádaná v Pekingu v roce 2004 v Muzeu světového umění *Shijie yishuguan* 世界艺术馆.⁴⁴

Zhang Peili, považovaný za průkopníka používání videotechniky (viz předchozí podkapitola), ovlivnil a inspiroval mnoho umělců již v 90. letech 20. století. Stejně tak měl následovníky na počátku 21. století – patří mezi ně Zhu Jia 朱加, Li Yongbin 李永斌 a

---

⁴¹ G.I. Joe je akční figurka vyráběná od roku 1963 americkým hračkářským koncernem Hasbro. (zdroj poznámky: FLETCHER, D., A Brief History of G.I. Joe. <http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,1915120,00.html>)

⁴² HUOT, C., *China's New Cultural Scene*, 2000, s. 147.

⁴³ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 128.

⁴⁴ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 129, s. 142.

Wang Gongxin 王功新. Díla těchto umělců jsou charakterizována propojením instalací a sochařství, komplexním používáním videotechniky a zájmem dokumentovat společenské změny, které následovaly po Deng Xiaopingových ekonomických reformách z roku 1978. Například Wang Gongxinova radostná díla jsou v přímé interakci s publikem. Jeho video instalace *Karaoke* (*Kala ok* 卡拉OK, *Karaoke*) z roku 2000, zve své návštěvníky zpívat společně se skupinou zpěváků, projektovaných na velkém plátně na řadě lidských zubů.⁴⁵

Počátek nového milénia je na čínské umělecké scéně rovněž spjatý se vznikem Výstaviště 798 *Qijiuba Yishu qu* 798艺术区. V roce 2002 si několik umělců ve spolupráci s kulturními organizacemi začalo pronajímat, rozdělovat a rekonstruovat bývalé tovární prostory na severovýchodě Pekingu. Rozsáhlý areál dříve státní továrny, navržený v 50. letech 20. století architektky z NDR ve stylu školy Bauhaus, se proměnil v multifunkční a stále se rozvíjející zónu. Výstaviště dostalo název podle Továrny 798 *Qijiuba Gongchang* 798工厂, jedné z budov, kde se původně vyráběla elektronika.⁴⁶

V současné době je zrekonstruována a využívána zhruba polovina plochy továrního areálu – kolem 100 000 m², z čehož velkou část zabírá zhruba 50 galerií a uměleckých center: Nachází se zde například Tokijská galerie *Dongjing hualang* 東京画廊 či Současné tangské umělecké centrum *Dangdai Tangren yishu zhongxin* 当代唐人艺术中心 a další. Největší část plochy má v pronájmu Guy Ullens⁴⁷ – jedná se o prostor s rozlohou 4500 m².⁴⁸ Výstaviště 798 zahrnuje kromě galerií i umělecká centra, umělecké a designérské ateliéry, stejně jako loftové byty, obchody, restaurace a bary. Pořádají se zde kulturní a umělecké aktivity, jako jsou výstavy současného umění, multimediální expozice, výstavy designu a moderního nábytku, experimentální drama, moderní taneční vystoupení, koncerty a kulturní večery. Areál je zároveň využíván pro komerční aktivity typu módní přehlídky, uvedení nových výrobků na trh, tiskové konference, společenské večírky, meetingy, obchodní jednání apod.⁴⁹ K umělcům, jejichž díla byla na Výstavišti 798 vystavována, se řadí například Xu Bing, Fang Lijun, Luo Zhongli a Zhang

---

⁴⁵ BERGHUIS, T. J., *Performance art in China*, 2006, s. 141.

⁴⁶ Introduction of 798 Art District. http://www.798space.com/subpage_en.asp?classid=16

⁴⁷ Guy Ullens je belgický šlechtic, podnikatel a sběratel současného umění.

⁴⁸ CAO, Y., Beijing's 798 Art District. http://www.studio-international.co.uk/reports/beijing_798.asp

⁴⁹ 798 SPACE. http://www.798space.com/subpage_en.asp?classid=16

Xiaogang 张晓刚. Celkem zde ve svých ateliérech trvale působí zhruba 300 umělců, mezi nimi například i Huang Rui, Chen Lingyang 陈羚羊, Chen Wenbo 陈文波, Cang Xin 苍鑫 a Li Xiangqun 李象群.⁵⁰

V současném čínském umění právě nastává éra radikálních změn. Kromě již zmíněných osobností se formuje mladší generace umělců, jako jsou Yang Fudong 杨福东, Liang Yue 梁月, Chen Ke 陈可, Cao Fei 曹斐 a další. Vyznačují se silným individualismem, s odstupem od historie a minulosti se obracejí do sebe sama a reflektují tak moderní společnost prostoupenou novými médii, virtuální realitou, urbanizmem, globalizací a komercionalizací. V dnešní uspěchané době, v níž je obtížné definovat konkrétní umělecké žánry nebo tendence, tvůrčím způsobem ztvárňují vysoce osobní náměty. Přesto, přes všechny výrazné a revoluční změny v oblasti umění je třeba si uvědomit, že současné čínské umění je fenomén, který nemůže být analyzován izolovaně od čínského společensko-politického vývoje.⁵¹

---

⁵⁰ CAO, Y., Beijing's 798 Art District. http://www.studio-international.co.uk/reports/beijing_798.asp

⁵¹ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 11.

2. Život Ai Weiweie

2.1 Dětství v Xinjiangu, mládí v Pekingu

Ai Weiwei 艾未未 se narodil 18. května 1957 v Pekingu manželům Ai Qingovi 艾青 a Gao Ying 高瑛. Jeho otec, básník Ai Qing, je dnes považován za jednu z největších osobností moderní čínské poezie. Již v době narození svého syna byl kritizován za to, že zabředl do „bažiny reakčního formalismu“. Kritika pramenila z odvážné povahy jeho literárních děl, volajících po větší umělecké svobodě. Když vybíral jméno pro svého syna, jednoduše otevřel slovník a náhodně ukázal na čínský znak *wei* 威, jehož hlavní význam je „síla“, což považoval vzhledem k tehdejšímu okolnostem za ironii osudu. Protože nechtěl být nařčen z provokace, rozhodl se změnit tón znaku a dal synovi do jména znak *wei* 未, který znamená „ne“, „ještě ne“.⁵²

Ai Qing byl v roce 1958⁵³ obviněn z protikomunistického postoje, dostal zákaz umělecké činnosti a byl společně se svou rodinou vypovězen do Mandžuska *Manzhou* 满洲 a zanedlouho nato do pracovního tábora v autonomní oblasti Xinjiang *Xinjiang weiwu'er zizhiqu* 新疆维吾尔自治区, kde Ai Weiwei strávil své dětství.⁵⁴ Ai Weiwei byl zručné tvořivé dítě a bavilo ho vyrábět nejrůznější věci, dokonce i střelný prach. Při hraní s dětmi měl slabost pro neplechý všeho druhu, proto mu otec přezdíval Cao Cao 曹操⁵⁵. Jeho dětství nebylo příliš šťastné, nejen kvůli drsným životním podmínkám. Rodiče nedokázali Ai Weiweie a jeho o pět let mladšího bratra Ai Dana 艾丹 přes všechnu snahu uchránit před společenským tlakem, ponižením a beznadějí, kterými

---

⁵² OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁵³ V roce 1958 probíhala Kampaň proti pravičákům *Fan youpai yundong* 反右派运动, která začala v roce 1957 a trvala do přelomu 50. a 60. let. Během této politické kampaně vedené Mao Zedongem bylo za „pravičáky“ a nepřátele lidu označeno zhruba 550 000 intelektuálů, kteří byli následně politicky perzekuováni. (zdroj poznámky: BANDURSKI, D., *Uneasy silences punctuate 60th anniversary coverage*. <http://cmp.hku.hk/2009/09/10/1740/>)

⁵⁴ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. VII.

⁵⁵ Cao Cao 曹操 (115 – 220 n. l.) byl vynikající strateg a válečník, který proslul svou krutostí. V posledních letech vlády dynastie Východních Hanů *Dong Han* 东汉 (25-220 n. l.) zastával vysoké funkce u císařského dvora. V období Tří říší *San guo* 三国 (220–280 n. l.) byl zakladatelem státu Wei 魏. Jeho záporná krutá postava se objevuje v mnoha historických románech a operách. (zdroj poznámky: Cao Cao. <http://history.cultural-china.com/en/46History165.html>)

rodina procházela. Ai Dan řekl pro periodikum *New Yorker* o Ai Weiweiovi: „Byl citlivé a křehké dítě, proto viděl a slyšel víc, než ostatní lidé.“⁵⁶

Ai Qingovi byla přiřazena práce uklízeče veřejných latrín. Členové rodiny žili v nehostinných podmínkách – neměli přístup k masu, oleji, různým druhům zeleniny ani ovoce. Jedinou složku jejich stravy tvořily brambory a cibule, proto příležitostně sbírali useknutá ovčí kopyta, která řezníci vyhazovali jako odpad, a umrzlá selata. S příchodem Kulturní revoluce se situace rodiny ještě zhoršila. Děti na Ai Qinga házeli kameny, dospělí mu polévali obličej inkoustem. Rodina byla nakonec poslána do oblasti zvané Malá Sibiř na okraj pouště Gobi a žila pět let v křovím zastřešené podzemní díře, kde původně hospodářská zvířata přiváděla na svět své mladé. Pro Ai Qinga to bylo nejtěžší životní období, během kterého se několikrát pokusil o sebevraždu.⁵⁷

V roce 1978 byl Ai Qing očištěn a zproštěn obvinění, ačkoli se mu nedostalo žádné omluvy. Poté se začal naplno věnovat literární tvorbě. Tou dobou bydlel Ai Qing s rodinou už téměř dva roky v Pekingu – přestěhovali se zpátky v roce 1976.⁵⁸ Ai Weiwei na toto období vzpomíná v rozhovoru s architektem Adrianem Blackwellem následujícími slovy:

Dneska žiju v Pekingu. V Pekingu jsem se také narodil, ale brzy nato jsme se odstěhovali do Xinjiangu, kde jsem vyrostl. Můj otec vlastnil v Pekingu dům s dvorem, ale po léta v něm žili jiní lidé, protože naše rodina byla považována za nepřítele lidu, nepřítele státu a nepřítele strany. Trojití nepřítelé. Být jen jedním z nich, stejně to stačilo k vyhoštění. Po dvaceti letech jsme se vrátili [do Pekingu] a žili v různých částech města. Bydleli jsme v podnájmech, protože náš domov byl obýván jinými lidmi.⁵⁹

Ve stejném roce, kdy se rodina přestěhovala do Pekingu, Ai Weiwei dokončil střední školu. Již v té době měl velký zájem o umění. Jeden z rodinných přátel, jenž pracoval jako překladatel, mu věnoval knihy o evropských umělcích Degasovi a

---

⁵⁶ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s.54-63.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 64.

⁵⁹ BLACKWELL, A., Ai Weiwei. <http://architect.com/features/article/47035>

van Goghovi. Publikace tohoto typu byly v té době v Číně zakázané, proto není divu, že kolovaly mezi Ai Weiweiovými přáteli jako talismany. Ai Weiwei se v Pekingu učil kreslit od přátel svého otce, umělců, kteří měli zákaz umělecké činnosti. Kreslení se pod jejich vedením věnoval každý den, což ho výrazně ovlivnilo – i dnes zachycuje většinu svých nápadů prostřednictvím rychlých skic.^{60,61}

V roce 1978 se Ai Weiwei zapsal ke studiu na Pekingské filmové akademii *Beijing dianying xueyuan* 北京电影学院, ne z důvodu zájmu o film, ale především proto, že to byla pro něj jedna z mála studijních možností. Navštěvoval výuku společně s dnes slavnými čínskými režiséry Chen Kaigem 陈凯歌 a Zhang Yimouem 张艺谋. Studijní prostředí mu ale připadalo strnulé a dogmatické, proto se začal orientovat na čínskou avantgardu. O rok později byl jedním ze zakladatelů avantgardní umělecké skupiny Hvězda, v níž působil společně s Ma Deshengem, Wang Kepingem, Huang Ruiem, Qu Leileiem a dalšími (viz. 1. kapitola práce).^{62,63}

2.2 Život v USA

Ai Weiwei Pekingskou filmovou akademii nedokončil. Po několika letech ho přiměla touha po svobodě projevu k odchodu do Spojených států amerických. Jeho přítelkyně, která měla v USA příbuzné, se tam rozhodla odejít studovat. Ai Weiwei ji následoval v únoru 1981. Jak říká sám Ai Weiwei, bylo to překvapivě velmi jednoduché. Zašel na velvyslanectví Spojených států amerických, řekl, že chce studovat v USA, a jeho žádosti bylo bez problémů vyhověno. Ai Weiwei v rozhovoru pro deník *The Guardian* řekl:

Byla to velká úleva. Moji rodiče si ale dělali starosti. Nemluvil jsem anglicky a měl jsem v kapse jen 30 dolarů. Cestou na letiště jsem řekl matce, že se cítím, jako bych se vracel domů. Nerozuměla tomu.⁶⁴

---

⁶⁰ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁶¹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. VII.

⁶² OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010.

⁶³ BINKS, H., The Stars Group of Artists. <http://www.zeestone.com/article.php?articleID=16>

⁶⁴ COOKE, R., Cultural Revolutionary. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

Ai Weiwei žil ve Spojených státech amerických, převážně v New Yorku, po dobu dvanácti let. Prvního půl roku strávil ve Philadelphii, kde vykonával různé výpomocné práce, aby se uživil. Pracoval nejdřív jako uklízeč, později jako tesař. Nemluvil anglicky, ale lidé k němu byli velmi milí a důvěřovali mu. Vydělával tři dolary na hodinu.⁶⁵

Ve Spojených státech amerických se také pevně zformoval jeho vztah k umění. Než se dostal do USA, jediné moderní umění, které viděl, bylo v post-impresionistickém katalogu, jenž patřil příteli jeho otce. V USA poznal díla velkých osobností uměleckého světa, mimo jiné Jaspiera Johnse, Andyho Warhola a Marcela Duchampa, která později ovlivnila jeho uměleckou tvorbu (viz 3. kapitola práce). Díky tomu přestal na umění nahlížet jako na konečný produkt, ale začal k němu přistupovat jako k životnímu stylu a filozofii. Rozhodnutí, že se chce stát umělcem, na sebe nenechalo dlouho čekat.⁶⁶

Přesunul se proto do Berkeley v Kalifornii, kde absolvoval kurz angličtiny, nezbytný pro přihlášení se ke studiu na prestižní Parsons, The New School For Design v New Yorku. Ke studiu byl přijat na podzim roku 1982, ale po půl roce studia zanechal, protože mu tamější prostředí nevyhovovalo. Po odchodu ze školy střídal zaměstnání: Od domovníka, přes zahradníka, opatrovníka dětí, až po stavebního dělníka. Přivydělával si i portréty lidí na ulici. V té době také hodně hrál blackjack. Protože mluvil téměř plyně anglicky, obraceli se na něj ostatní čínští umělci žijící v USA často s žádostí o pomoc nebo o radu. Jeho malý sklepní byt poblíž East Seventh Street a Second Avenue v East Village na Manhattanu v New Yorku se stal „slavnou poznámkou pod čarou“ v historii moderního čínského umění – scházely se zde budoucí renomované čínské umělecké osobnosti, mezi nimi i režiséři Chen Kaige, Feng Xiaogang 冯小刚 a hudební skladatel Tan Dun 谭盾.^{67,68}

V roce 1983 si pronajal své první studio na Hudson Street. V té době se seznámil s taiwanským umělcem, performerem Tehching Hsiehem 謝德慶. Stali se dobrými přáteli a Tehchingův konceptuální přístup k umění performance měl vliv i na umělecké vyjádření Ai Weiweie.⁶⁹ Stejně tak ho ovlivnilo přátelství s básníkem Allenem Ginsbergem, se

---

⁶⁵ COOKE, R., Cultural Revolutionary. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁶⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 67.

⁶⁹ Tamtéž.

kterým se seznámil na autorském čtení poezie v St. Mark's Church in-the-Bowery. Spřátelili se, trávili spolu velké množství času a Ginsberg mu často předčítal své nové básně.⁷⁰

Ai Weiwei byl rozhodnutý zůstat a žít v USA, ale nepřerušil kontakt s rodnou Čínou. Byl ve spojení s rodinou a okruhem přátel, kteří ho informovali o tamějším dění. Jeho bratr Ai Dan⁷¹ ho v roce 1987 navštívil a strávil v New Yorku pět měsíců. O dění v Číně Ai Weiweie podrobně informovala také americká média. Když do USA dorazily čerstvé zprávy o masakru na náměstí Tian'anmen v Pekingu v červnu 1989, Ai Weiwei držel několik dní hladovku. Po této události získal americkou Zelenou kartu.^{72,73}

2.3 Návrat do Číny

Ai Qing, otec Ai Weiweie, v roce 1993 onemocněl a Ai Weiwei se rozhodl vrátit zpátky do Pekingu. Ačkoli měl původně v plánu žít natrvalo v USA, přestěhovat se zpět do Číny pro něj nebylo těžké rozhodnutí. Strach z vládnoucího režimu a obavy o svobodu uměleckého projevu byly slabší než jeho úcta k otci. Na toto období vzpomíná slovy: „Už jsem se nebál. Můj otec a já jsme nikdy neměli silné pouto otce a syna, ale byl to stále můj otec.“ V Pekingu se Ai Weiwei nastěhoval do domu k rodičům. Ai Qing zemřel o tři roky později, v roce 1996.⁷⁴

V roce 1994 se Ai Weiwei seznámil s Lu Qing 路青, umělkyní narozenou v Shenyangu 沈阳 v provincii Liaoning *Liaoning sheng* 辽宁省, která byla o sedm let mladší než on. Po třech letech vztahu se vzali, svatební obřad proběhl na radnici v New Yorku v USA.⁷⁵

---

⁷⁰ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁷¹ Ai Weiwei má kromě bratra Ai Dana ještě další sourozence. Jeho o deset let starší nevlastní bratr Ai Xuan 艾轩 je rovněž umělec a je členem Svazu čínských umělců *Zhongguo yishujia xiehui* 中国美术家协会. Jeho díla jsou v Číně velmi žádaná. Ai Weiwei má také dvě mladší nevlastní sestry. (zdroje poznámek: LEE, Kh. *Pioneers of Modern China*, 2005. s. 398.; Ai Xuan. <http://www.hefnercollection.com/thehefnercollection/portfoliotest.paintings.asp?artistID=1&artistOrder=1>)

⁷² SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 67.

⁷³ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁷⁴ COOKE, R., *Cultural Revolutionary*. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

⁷⁵ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

V roce 1999 se Ai Weiwei rozhodl odstěhovat z domu své matky a postavit si svůj vlastní dům a studia. Pronajal si proto pozemek v Caochangdi 草场地⁷⁶ na severovýchodním předměstí Pekingu. Výstavba obytného a zároveň pracovního komplexu trvala pouze 60 dní. Umělec zde žije se svou ženou, s níž bydlí v jedné části komplexu, několik desítek jeho asistentů obývá zbylé části areálu.^{77,78}

Ai Weiwei nemá se svou manželkou děti. Má zhruba tříletého syna z mimomanželského vztahu se ženou, která pracovala na jednom z jeho projektů. Žijí v sousedství a Ai Weiwei, který původně neměl v plánu stát se otcem, denně vidá svého syna a otcovství si vychutnává. Tuto oblast svého soukromí si velmi hlídá.⁷⁹

---

⁷⁶ Caochangdi 草场地 byla původně malá vesnice, dnes již splývá se severovýchodním předměstím Pekingu. V těsné blízkosti se nachází Výstaviště 798. (zdroj poznámky: CHEN, A., A New Frontier for Chinese Art. <http://travel.nytimes.com/2007/04/01/travel/01surfacing.html>)

⁷⁷ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁷⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 27.

⁷⁹ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

3. Dílo Ai Weiweie

3.1 Počátky tvorby – kresba a malba

Ai Weiwei prožil své dětství v autonomní oblasti Xinjiang, kde u něj nebyl talent v útlém věku objeven ani rozvíjen, na rozdíl od většiny jeho vrstevníků – umělců. Nadané děti byly v té době členy Komunistické strany Číny vybírány pro speciální uměleckou přípravu, což byla velká čest. Jejich talent a dovednosti rozvíjené pod vedením zkušených učitelů měly být později využity ve prospěch propagandy.⁸⁰

V roce 1976, když bylo Ai Weiweiovi 19 let, se jeho rodina přestěhovala zpátky do Pekingu. Ai Weiwei, který již v té době tíhl k umění, se v Pekingu učil kreslířským dovednostem od přátel svého otce, umělců se zákazem umělecké činnosti. Způsob jeho výuky byl unikátní. Měl zakázáno používat gumu, proto jakákoli chyba, kterou udělal, zůstala trvale na papíře. Brzy tak velmi precizně dokázal kontrolovat svou ruku a oko, pozorovat objekty a interpretovat to, co viděl.⁸¹ Neměl možnost navštěvovat uměleckou školu, kde by mohl kreslit podle živých modelů, proto trávil téměř veškerý volný čas kreslením na železniční stanici – lidé, kteří tam čekali na vlak, pro něj byli modelové zadarmo. Hodně času trávil také v zoo, kde kreslil lidi i zvířata. Toto období života považuje Ai Weiwei za výchozí bod své umělecké tvorby.⁸² Z jeho raných kreseb se do dnešní doby nedochovalo téměř nic, protože jeho matka drtivou většinu kreseb vyhodila. Ai Weiwei k tomu poznamenal: „Moje rodina je jako já: Rádi ničíme věci.“⁸³

Jeho první malby pochází z přelomu 70. a 80. let 20. století, z doby kdy studoval na Pekingské filmové akademii. Byly to převážně krajinomalby ve stylu Evarda Muncha nebo dokonce Cézanna.⁸⁴

V roce 1979, v druhém ročníku vysokoškolského studia, se Ai Weiwei stal členem skupiny Hvězda.⁸⁵ Během svého členství ve skupině se věnoval stále především krajinomalbám, které se vyznačovaly střízlivostí, harmonickou kompozicí, jemnými a

⁸⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 64.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 79-80.

⁸³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 64.

⁸⁴ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 80.

⁸⁵ Skupině Hvězda jsme se blíže věnovali v 1. kapitole práce.

tlumenými barvami, přesnými tahy a pečlivým provedením. Na první pohled působily, že byly vytvořeny směsicí olejových a čínských minerálních barev a připomínaly malířský styl Wu Guanzhonga 吴冠中⁸⁶. Ve skutečnosti se jednalo o vodové barvy na papíře. Malby lahodily oku a nebyly malovány s explicitním rebelským záměrem, proto by bez znalosti čínského historického kontextu mohly být jen těžko považovány za průlomová díla. Ve skutečnosti byl Ai Weiweiův přístup již v té době revoluční, protože hledal vlastní způsob tvůrčího vyjádření. Hledal způsob nezávislý a nesvázaný parametry, které pro umění nastavily ideologicky orientované autority – jako oficiální státní umělecký proud byl dosud propagován socialistický realismus. Z tohoto období pocházejí například díla *Krajina II (Landscape II, 1980)* a *Krajina III (Landscape III, 1980)*.⁸⁷

Ai Weiwei studium na Pekingské filmové akademii nedokončil a odešel v roce 1981 do USA (viz 2. kapitola práce), kde na podzim roku 1982 nastoupil na Parsons, The New School For Design v New Yorku. Hned první den výuky se předvedl jako vynikající kreslíř – precizně zachytil živý model na obrovský kus papíru, zatímco ostatní studenti „ještě nedokončili ani jeden prst“. Jeho dílo vyvolalo mezi studenty velký respekt, ale jeho tehdejší profesor, malíř Sean Scully, měl opačný názor. Označil sice jeho kreslířské dovednosti za očividně výjimečné, ale zkritizoval jeho kresbu, protože jí podle něj chybělo úsilí, soustředěné pozorování a tím pádem i duše. Ai Weiwei se cítil tímto hodnocením velmi zahanben. Během studia procházel procesem osobního uměleckého vývoje a dospěl k prozření, že dovednost dobře kreslit z něj ještě automaticky nedělá umělce. Kritika profesora Scullyho na něj hluboce zapůsobila, proto se na sobě snažil pracovat. V tomto období namaloval dílo *Tanečníci (Dancers, 1983)*.⁸⁸

Po půl roce studia Ai Weiwei školu opustil, protože nezapadal do tamějšího prostředí – vynikal sice v ateliérové tvorbě, ale nenáviděl dějiny umění. Sám k tomu poznamenal: „Ať měl Picasso milenek, kolik chtěl, mě to nezajímalo.“⁸⁹ V roce 1983

---

⁸⁶ Wu Guanzhong 吴冠中 (1919-2010) byl jedním z nejznámějších čínských malířů 20. století. Věnoval se tradiční tušové malbě, kterou obohatil o svůj osobitý styl. Náměty jeho děl byly především květiny, zvířata, lidi, vodopády, krajiny a architektura. Přírodní scenérie redukoval na základní prvky, čímž došel téměř k abstrakci. V roce 1992 jako první čínský žijící umělec vystavoval svá díla v British Museum v Londýně. (zdroj poznámky: Wu Guanzhong. <http://www.chinaonlinemuseum.com/painting-wu-guanzhong.php>)

⁸⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 64.

⁸⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 67.

⁸⁹ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

si pronajal své první studio na Hudson Street a následovalo období uměleckého „hledání se a nicnedělání“.⁹⁰

O dva roky později, v roce 1985, se Ai Weiwei začal soustředit na osobu Mao Zedonga a vytvořil sérii tří velkých maleb s názvem *Mao 1* (*Mao 1*, 1985), *Mao 2* (*Mao 2*, 1985) a *Mao 3* (*Mao 3*, 1985). Jak sám poznamenal, Mao Zedonga maloval spíš z důvodu procvičení základních aspektů malířství, než z důvodu kritiky. Když si uvědomil, že politický podtón maleb je příliš silný, se ztvárňováním Maovy osoby skončil. Místo Mao Zedonga se krátce zaměřil na Monu Lisu, která mu nahrazovala živý model a umožňovala nepřebornou škálu malířských a vizuálních experimentů. Tak vzniklo dílo *Bez názvu* (*Untitled*, 1986).⁹¹ Ai Weiwei zanedlouho přestal malovat úplně. Okomentoval to slovy: „Když jsem udělal obrazy Maa, bylo to něco jako říct sbohem starým časům.“⁹²

3.2 Objekty a sochy

Když Ai Weiwei v polovině 80. let 20. století zanevřel na malbu, začal v duchu konceptuálního umění experimentovat s objekty a sochami. Objekty se vyznačovaly redukováním, minimalistickým ztvárněním a precizním provedením. Jejich výrazným společným jmenovatelem byla představivost, absurdita a rozdílný charakter jednotlivých děl objektu. Ai Weiwei například použil housle svého přítele, odstranil krk a struny a nahradil je rukojetí od lopaty. Tak vzniklo dílo *Housle* (*Violin*, 1985).⁹³ Ve stejném roce vytvořil z šatního ramínka profil Marcel Duchampa a nazval jej *Závěsný muž* (*Hanging Man*, 1985).⁹⁴ Z tohoto období pochází také poměrně známý objekt *Bezpečný sex* (*Safe Sex*, 1986) - vojenský plášť do deště, opatřený kondomem, který je „strategicky“ připevněn k venkovnímu lemu kapsy. Kapsa pláště se nachází přímo v úrovni třísel. Ai Weiwei dílo okomentoval slovy: „Bylo to o bezpečném sexu, protože v té době byli všichni vyděšení kvůli AIDS. Sotva, co lidé tu nemoc identifikovali, měli víc strachu než skutečných

---

⁹⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 68.

⁹¹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 68.

⁹² OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 83.

⁹³ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

⁹⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 15.

vědomostí o ní.⁹⁵ Stejně tak objekt *Kufr pro bakaláře* (*Suitcase for Bachelors*, 1987) staví světu na odiv svou praktičnost – jeho obsah je umístěn na „poličkách“, připevněných k vnějšímu povrchu kufru.⁹⁶

Když Ai Weiweiovi matka poslala dárek – pár kožených bot, které byly v té době v Pekingu považovány za velkou vzácnost, použil je jako materiál pro svůj objekt *Bota jednoho muže* (*One Man Shoe*, 1987). Toto dílo je ukázkou pečlivého provedení a řemeslné dovednosti. Přední poloviny bot jsou do sebe souměrně napasovány a jsou precizně sešity v oblasti nártu. Výsledkem je jedna bota se špičkou na obou koncích. Toto dílo bylo společně s *Bezpečným sexem*, obrazy *Mao 1*, *Mao 2*, *Mao 3* a několika dalšími objekty vystaveno na první sólové výstavě Ai Weiweie, která nesla název *Staré boty, Bezpečný sex* (*Old Shoes, Safe Sex*) a konala se v roce 1988 v galerii Art Waves v New Yorku. Výstavu pro něj zorganizoval jeho přítel Ethan Cohen. Ačkoli byl Ai Weiwei v té době neznámý umělec, umělecký kritik Sean Simon zhodnotil jeho výstavu v časopise *Artspeak* velmi pozitivně.^{97,98}

Jednoduchost umělcova minimalistického stylu pokračovala sérií skulptur založených na tradičním čínském nábytku.⁹⁹ Nábytkovým skulpturám se Ai Weiwei začal věnovat v roce 1997, kdy byl již čtvrtým rokem zpátky v Pekingu. Rozřezával různé kusy historicky cenného nábytku z období dynastie Ming nebo Qing 清¹⁰⁰ a následně je spojoval do nekonvenčních tvarů. Tímto způsobem vznikaly nepoužitelné a nepochopitelné předměty – čistě skulpturální díla, odrážející a symbolizující současné pokřivení čínských tradic.¹⁰¹ Mezi jedna z prvních děl po návratu do Číny patří například *Stůl s dvěma nohami na stěně* (*Table with Two Legs on the Wall*, 1997) a *Stoly v pravých úhlech* (*Tables at Right Angles*, 1998).¹⁰² Následovala díla *Stůl a trám* (*Table and Beam*, 2002), *Dva*

---

⁹⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 15-16.

⁹⁶ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 71.

⁹⁷ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63. 58-59

⁹⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 73, s. 79.

⁹⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 59.

¹⁰⁰ Období vlády dynastie Qing 清 bylo v letech 1644-1911.

¹⁰¹ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 113.

¹⁰² SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 59.

spojené čtvercové stoly (*Two Joined Square Tables*, 2005), *Stůl s dvěma nohami* (*Table with Two Legs*, 2005) a *Rohový stůl* (*Corner Table*, 2006)¹⁰³.¹⁰⁴

Nábytkovými skulpturami umělce fascinace možnostmi historických dřevěných materiálů neskončila. V poslední několika letech se zaměřuje na habrové dřevo ze zbouraných chrámů¹⁰⁵ pocházejících z období dynastie Qing – dřevo při své tvůrčí činnosti čistí, rozřezává na kusy a následně spojuje do nových tvarů.¹⁰⁶ Takto vznikla i skulptura *Mapa Číny* (*Zhongguo ditu* 中国地图, *Map of China*, 2004). Spoje mezi jednotlivými kusy habrového dřeva člení povrch mapy a dodávají mu specifickou strukturu, proto je umělec často tázán, jestli rozčlenění povrchu mapy reprezentuje politickou situaci a skutečně existující regiony. Jak říká sám Ai Weiwei, jakékoli členění mapy nebylo primárním záměrem a odráží pouze vlastnosti použitého materiálu a možnosti, jak s ním pracovat. Mapa musela být politicky korektní, proto je její součástí i ostrov Taiwan.¹⁰⁷ Myšlenka vytvoření mapy Číny umělce natolik zaujala, že následovalo ještě několik dalších děl s touto tematikou, například *Lavice* (*Changyi* 长椅, *Bench*, 2004), která má z bočního pohledu tvar mapy Číny, nebo *Kláda Čína* (*China Log*, 2005), jejíž průnik je ve tvaru mapy Číny.¹⁰⁸

Kromě starého habrového dřeva umělec pracuje také s dalšími tradičními i netradičními materiály. Realisticky ztvárněný lesklý *Vodní meloun* (*Xigua* 西瓜, *Watermelon*, 2006)¹⁰⁹ je stejně jako skulptura *Mísa perel* (*Yi wan zhenzhu* 一碗珍珠, *Bowl of Pearls*, 2006)¹¹⁰ ukázkou precizní práce s porcelánem. *Mramorová paže* (*Dalishi shoubi* 大理石手臂, *Marble Arm*, 2006) představuje hladkou skulpturu z mramoru, která zobrazuje umělcovo oblíbené gesto vztyčeného prostředníčku.¹¹¹ V protikladu k výše

---

¹⁰³ Pro tato Ai Weiweiova díla bývá v čínštině často používáno souhrnné označení *Nábytková umělecká díla Jiaju zuopin* 家具作品. Označení bývá případně doplněno anglickým názvem konkrétního díla.

¹⁰⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 89.

¹⁰⁵ Habrové dřevo ze zbouraných chrámů z období dynastie Qing, které umělec ke své práci používá, pochází z čínské provincie Shanxi *Shanxi sheng* 山西省. V posledních letech zde byla srovnána se zemí celá města, aby uvolnila místo výstavbě nových developerských zón. (zdroj poznámky: COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 123.)

¹⁰⁶ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 89.

¹⁰⁷ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 104-105.

¹⁰⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 84, s. 133.

¹⁰⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 85.

¹¹⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 36-37.

¹¹¹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 18-19.

zmíněným tradičním materiálům je dílo *Tuna čaje* (*Yi dun chaye* 一吨茶叶, *Ton of Tea*, 2006), krychle slisovaného čaje s délkou strany 100 cm stojící na dřevěném podstavci¹¹² či *Buddhistický náramek* (*Buddha Bracelet*, 2007), pro jehož výrobu Ai Weiwei použil bílé kostky stavebnice Lego.¹¹³

Jedním z nejnovějších skulpturálních děl Ai Weiweie je série skulptur *Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu* (*Shi'er shengxiao* 十二生肖, *Circle of Animals/ Zodiac Heads*). Dílo, dokončené v roce 2010, je umělcovou reinterpretací dvanácti bronzových zvířecích hlav tradičního čínského zvěrokruhu, které byly součástí fontány Letního Paláce v Pekingu. Fontánu v Letním paláci, na níž zvířecí hlavy sloužily jako vodní hodiny, navrhli dva jezuité působící na dvoře císaře Qianlonga 乾隆 (1735-1796) z dynastie Qing.¹¹⁴ V roce 1860, během Druhé opiové války *Di'erci yapian zhanzheng* 第二次鸦片战争, byl Letní palác vydrancován britskými a francouzskými vojenskými oddíly a zvířecí hlavy z fontány se ztratily. Pět z nich bylo později nalezeno, dvě byly objeveny v soukromé sbírce Yves Saint Laurenta, ale ostatní stále chybí. Některé z hlav díla *Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu* jsou proto vytvořeny podle originálu, jiné (například hlavu draka) umělec ztvárnil na základě vlastní představivosti.¹¹⁵ Hlavy jsou vyrobeny z bronzu v nadživotní velikosti, každá z nich je umístěna na tři metry vysokém podstavci a váží víc než 360 kilogramů. Toto dílo představuje první skulpturální projekt Ai Weiweie určený široké veřejnosti. Dílo *Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu* je právě na celosvětové putovní výstavě, která začala v květnu 2011 v New Yorku, pokračuje po Americe, Evropě, Asii a končí na podzim 2013 v Tel Avivu v Izraeli.^{116,117}

---

¹¹² SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 134.

¹¹³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 48.

¹¹⁴ Zodiac Heads. http://www.zodiacheads.com/about_exhibit.html

¹¹⁵ CUMMING, L., Ai Weiwei. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/may/15/ai-weiwei-lisson-zodiac-somerset>

¹¹⁶ MOORE, M., The meaning of Ai Weiwei's 12 Zodiac Heads. <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/8494376/The-meaning-of-Ai-Weiweis-12-Zodiac-Heads.html>

¹¹⁷ Zodiac Heads. http://www.zodiacheads.com/about_exhibit.html

3.3 Keramika

Když se Ai Weiwei vrátil v roce 1993 z New Yorku zpátky do Pekingu, možnost porovnat dvě tak odlišné kultury, jako je americká a čínská, vedla k vytříbení jeho smyslu pro vnímání kulturních specifík. Ještě v tomtéž roce začal novátorským způsobem pracovat se starobyrou čínskou keramikou – nádoby ničil, vrstvou zářivé barvy zamaloval jejich původní zbarvení nebo je aktualizoval logem Coca-Coly a dalších světových značek.¹¹⁸

Ai Weiwei proto není keramik v tradičním slova smyslu. Keramické objekty přímo nevytváří a jeho práce nevynikají excelentním technickým provedením, z toho důvodu byla jeho díla z hlediska umělecké keramiky dlouhou dobu přehlížena. Tato tendence se v posledních letech výrazně mění.¹¹⁹

Americký umělec a kurátor Adam Welch považuje Ai Weiweie za jednoho z „největších revolucionářů“, kteří se v současnosti aktivně angažují v oblasti keramiky. Význam a vliv jeho díla *Upuštění vázy dynastie Han* (*Diaoxia de yi ge Hanchao weng* 掉下的一个汉朝瓮, *Dropping a Han Dynasty Urn*, 1995) pro 21. století přirovnává k významu *Houpacího hrnce* (*Rocking Pot*, 1956)¹²⁰ od Petera Voulkose pro 20. století. *Upuštění vázy dynastie Han* představuje rozbití historického artefaktu – víc než 2000 let staré keramické vázy z období dynastie Han 汉¹²¹. Dílo se proslavilo také jako série tří černobílých fotografií zachycujících Ai Weiweie, jak vázu postupně drží, upouští a rozbíjí (viz podkapitola 3.5 Fotografie).¹²²

Ai Weiweiovo rozbití vázy znamená zpochybnění tradičního vnímání, podle něž jsou artefakty tohoto typu téměř posvátné, drahocenné a mají nevyčíslitelnou hodnotu. Stejně jako ve všech jeho dílech, i v tomto případě destrukce symbolizuje osvobození. Pomocí metaforické i fyzické křehkosti keramiky zde umělec vytváří konceptuální

---

¹¹⁸ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 113.

¹¹⁹ WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84.

¹²⁰ *Houpací hrnce* (*Rocking Pot*, 1956) je bezpochyby jedním z nejdůmyslnějších a nejdůležitějších děl umělce Petera Voulkose (1924-2002). Jeho výjimečnost pramení z kombinace intenzivní nejednoznačnosti a rozporuplnosti. Dílo v sobě snoubí „spojení hrnce, skulptury a šíleného krmítka pro ptáky“ a uvádí tak diváka do rozpaků. (zdroj poznámky: CLARK, G., *Subversive Majesty*, 1992, s. 110.)

¹²¹ Období vlády dynastie Han 汉 bylo v letech 206 př. n. l. - 220 n. l.

¹²² WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84.

význam. Kritizuje autenticitu historie, tradice a originality, ale zároveň na nich dílo staví. Kdyby se jednalo o obyčejnou starou nádobu, bylo by toto dílo bezvýznamné.¹²³

Mezi další významná díla patří série *Obílit* (*Tuzhimofen* 涂脂抹粉, *Whitewash*, 1993-2000), hliněné vázy z pozdní doby kamenné natřené na bílo.¹²⁴

Keramiku s tematikou Coca-Coly zastupuje *Coca-Cola váza* (*Kekoukele guanzi* 可口可乐罐子, *Coca-Cola Vase*, 1997)¹²⁵, artefakt z období dynastie Tang 唐 (618-907 n. l.), který umělec natřel bílou barvou a opatřil velkým červeným logem Coca-Coly.¹²⁶

Rozsáhlé dílo *Barevné vázy* (*Colored Vases*, 2006) představuje sérii 51 váz a nádob z období neolitu, na něž umělec aplikoval průmyslové barvy v nejrůznějších křiklavých odstínech.¹²⁷ Dílo vzniklo tak, že umělec namáčel vázy a nádoby do kyblíků s průmyslovými barvami, které po jejich povrchu následně nechal volně stékat a skapávat. Originální tlumené hnědé tóny historických artefaktů tak prokvítají pod jasně zářivými barvami. Toto dílo symbolizuje současné kulturní tendence: Minulost je téměř vyhlazena ve prospěch „jasnější, nové, plasticky barevné budoucnosti“.¹²⁸

Dílo *Prach k prachu* (*Dust to Dust*, 2009) je kabinet s třiceti uskladňovacími sklenicemi. Každá sklenice je naplněna červenohnědým práškem, jenž umělec získal pracným pískováním neolitické keramiky tak dlouho, až z ní zůstal pouze prach.^{129,130}

Ai Weiweiho práce s keramikou je bezpochyby kontroverzní, vysoce originální a reflektuje konflikt mezi tradiční čínskou a moderní Západní kulturou. Keramika, kterou umělec pořizuje na trhu se starožitnostmi, dosahuje stáří několika tisíc let a v rámci jeho tvůrčí práce prochází procesem přemalování, pískování a roztržení. Ačkoli Ai Weiwei

---

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 122.

¹²⁵ Ačkoli čínský originální název znamená spíš Coca-Cola nádoba, držíme se při překladu anglického názvu díla, protože čerpáme z anglicky psaných pramenů a literatury.

¹²⁶ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 34.

¹²⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 104.

¹²⁸ GILSDORF, B., *Ai Weiwei*. <http://dailyserving.com/2010/07/ai-weiwei-dropping-the-urn/>

¹²⁹ LUM, M., *A Few Works From Ai Weiwei*. <http://mlartsource.com/en/blog/84/a-few-works-from-ai-wei-wei>

¹³⁰ WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84-85.

u některých děl tohoto charakteru dosahuje pozitivního estetického efektu, je za svou tvůrčí činnost často kritizován.¹³¹

3.4 Fotografie

Ai Weiwei začal s fotografováním ve Spojených státech amerických v roce 1983, kdy odešel z Parsons, The New School For Design. Fotil téměř náhodně každodenní dění a běžnou realitu a pořizoval především černobílé snímky. Ve výsledku shromáždil během svého života v USA skoro 10 000 negativů, které o deset let později, po Ai Weiweiove návratu do Číny, jeho asistent zpracovával a vyvolával po dobu dvou let.¹³²

Ai Weiwei pokračoval s fotografováním i po svém návratu do Číny v roce 1993. O rok později, v roce 1994, vzbudila v Číně i celém světě rozruch jeho provokativní fotografie *Červen 1994* (*Yijiujiusinian liuyue* 一九九四年六月, *June 1994*), jejíž název evokuje pětileté výročí od masakru na náměstí Tian'anmen v Pekingu. Modelkou pro fotografii se mu stala umělkyně Lu Qing, jeho pozdější manželka. Na fotografii se před náměstím Tian'anmen *Tian'anmen guangchang* 天安门广场, symbolem Čínské lidové republiky, děje něco nepatřičného. Modelka stojí před vstupní branou do Zakázaného města *Gugong* 故宫¹³³, zvedá téměř průsvitnou sukni a odhaluje holé nohy a bílé spodní prádlo. Za jejím levým ramenem jde vidět slavný portrét Mao Zedonga, visící nad branou. Na jedné straně fotografie ze záběru odcházejí dva vojáci, kteří dívku jako by nezaregistrovali, zatímco na druhé straně sedí v motorovém vozítku invalidní kádr, oblečený v oděvu z doby Kulturní revoluce, a bezmocně sleduje celou scénu. Fotografie, v níž se mísí revolta s historickými odkazy, vyzývá diváka k pohledu na formující se novou Čínu.¹³⁴

---

¹³¹ Tamtéž.

¹³² SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 68.

¹³³ Čínské označení *Gugoeng* 故宫 znamená v doslovném překladu „Císařský palác“.

¹³⁴ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 113.

Ze stejného roku pochází dílo *Sedm snímků* (*Seven Frames*, 1994) – sekvence sedmi černobílých fotografií, které zachycují portrét mladého vojáka na náměstí Tian'an Men v Pekingu.¹³⁵

Prostřednictvím triptychu černobílých fotografií s názvem *Upuštění vázy dynastie Han* (1995) byla zachycena Ai Weiweiova destrukce historického artefaktu – víc než 2000 let staré keramické vázy. Umělec vázu na fotografiích postupně drží, upouští a rozbíjí (viz předchozí podkapitola).¹³⁶

Nelze opomenout ani cyklus fotografií *Studie perspektivy* (*Studies of Perspective*, 1995-2003), ve kterém umělec dokumentuje svou ruku se vztyčeným prostředníčkem, ukazujícím na významná kulturně-politická místa různých zemí, například náměstí Tian'an Men, Eiffelovu věž či Bílý dům.¹³⁷

Ve stejném roce, kdy umělec dokončil *Studie perspektivy*, vytvořil také zevrubnou fotografickou studii Pekingu s názvem *Peking 10/2003* (*Beijing shi yue erlinglingsan nian* 北京10月2003年, *Beijing 10/2003*, 2003).¹³⁸ Toto dílo vzniklo během video projektu *Peking 2003* (viz následující podkapitola). Umělec použil videokameru také k fotografickému zachycení cesty městem – každých pět minut kamera vyfotila jeden snímek, což vyústilo v celkem 1719 fotografií. Fotografie byly pořizovány zcela náhodně, proto divákovi nenabízí dostatek kontextu ke čtení, dešifrování a interpretování jednotlivých záběrů nezávisle na sobě. Primárním cílem tohoto díla není, aby bylo strhující a napínavé. Podobně jako u video projektu *Peking 2003* zde není žádná akce – žádná nehoda, dramatická honička aut ani agrese za volantem. Umělec dokumentuje pekingský život, tak je prožíván a zažíván denně. Dodává k tomu: „Myslím, že to co se děje kolem nás, je většinou víc důležité, než sami dokážeme vyložit.“ Nesnaží se vyvolat nostalgii, ale pokouší se svými očima zachytit urbanistické i sociální změny, kterými Peking v posledních letech prochází.¹³⁹

Ai Weiwei považuje fotografování za nedílnou složku svého života, což velmi dobře vystihují jeho slova: „Focení je jako dýchání. Stává se součástí vás.“ Zatímco dříve denně kreslil, dnes denně fotí. Fotografování pro něj představuje pouze jinou formu

---

¹³⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 53.

¹³⁶ WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84.

¹³⁷ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 113.

¹³⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 77.

¹³⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 93.

interpretování reality než kreslení – je to rovněž systematické procvičování toho, co člověk vidí a jak to dokáže zachytit. Na rozdíl od kreslení v tomto případě nepoužívá ruce, ale „zrak a mysl“. Ai Weiwei v posledních letech nosí svůj digitální fotoaparát všude s sebou. Pořízené fotografie používal především pro svůj blog¹⁴⁰, na kterém publikoval víc než 70 000 fotografií.¹⁴¹

3.5 Video a film

Na počátku 21. století se Ai Weiwei začal věnovat tvorbě video projektů, které vznikaly, stejně jako ostatní umělcova díla, kreativním a zcela nekonvenčním způsobem. Akademie umění a designu na Univerzitě Qinghua *Qinghua daxue meishu xueyuan* 清华大学美术学院 v Pekingu pozvala Ai Weiweie, aby přednášel absolventskému ročníku. Umělec nabídku přijal pod podmínkou, že si sám zvolí způsob výuky. Když vedení akademie souhlasilo, pronajal autobus a vyučoval v něm. Se studenty strávil v autobuse celkem šestnáct dní. Nejprve vytvořil plán, podle kterého rozdělil Peking na šestnáct částí, a každý den pak projel se studenty všechny dostupné ulice v jedné části města. Do přední části autobusu připevnil kameru, která nepřetržitě nahrávala celou dobu ježdění po Pekingu. Tak vznikl v roce 2003 video projekt *Peking 2003 (Beijing erlinglingsan nian* 北京2003年, *Beijing 2003*), více než sto padesáti hodinové video.¹⁴² Jedná se o vizuální mapu Pekingu, jež zachycuje dění na ulicích a dopravních komunikacích, scény z běžného života a pohyb lidí. Přístup autora a styl zpracování je stejný jako u Warholova filmu *Empire State (Empire State, 1964)* v promítací délce osmi hodin, jehož obsah je tvořen jedním kontinuálním záběrem na Empire State Building v New Yorku.¹⁴³

Ai Weiwei nepovažuje video *Peking 2003* za dokumentární, ale spíše za „materializaci našeho tělesného života a jeho aktuálního stavu v určitém okamžiku.“ Sám také přiznává, že povaha tohoto díla je v podstatě ironická: dává smysl jako

---

¹⁴⁰ Blogu umělce se budeme více věnovat ve čtvrté kapitole práce.

¹⁴¹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 83-84.

¹⁴² OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 35.

¹⁴³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 89.

150-ti hodinový celek, na který se ale reálně nikdo dívat nebude – jeho nepřetržité sledování by zabralo víc než šest dnů a nocí. Pokud ovšem divák uvidí jen určitou scénu nebo část videa, nebude moci vnímat dílo komplexně.¹⁴⁴ Během tohoto video projektu vznikla rovněž fotografická studie *Peking 10/2003*.

Následovalo dílo *Chang'anská třída* (*Chang'an jie* 东长安, *Chang'an Boulevard*, 2004). Konec Východní Chang'anské třídy *Dong Chang'an jie* 东长安街 je od konce Západní Chang'anské třídy *Xi Chang'an jie* 西长安街 v Pekingu vzdálen 43 kilometrů. Po celé délce trasy během těchto 43 kilometrů Ai Weiwei pořídil minutové video každých 50 metrů. Když po několika měsících natáčení spojil dohromady tisíce pořízených záběrů, výsledkem bylo video delší než 10 hodin.¹⁴⁵ Umělec pohybem videokamery po Chang'anské třídě komplexním způsobem zachycuje Peking, od jeho venkovských předměstí, k politickému centru na náměstí Tian'anmen, přes obchodní zónu Xidan 西单 a končí u Železáren hlavního města *Shoudu gangtie gongsi* 首都钢铁公司, symbolu socialistického průmyslu.¹⁴⁶

O rok později vznikla videa *Peking: Druhý okruh* (*Beijing: Er huan* 北京:二环, *Beijing: The Second Ring*, 2005) a *Peking: Třetí okruh* (*Beijing: San huan* 北京:三环, *Beijing: The Third Ring*, 2005). V díle *Peking: Druhý okruh* umělec pořídil z obou stran na každém z třiceti mostů Druhého okruhu minutový záběr. Zanedlouho potom vznikl *Peking: Třetí okruh*. Na jeho padesáti mostech Ai Weiwei pořídil stejné záběry, jako v předchozím videu, pouze s tím rozdílem, že *Peking: Druhý okruh* je natáčen za zataženého počasí, zatímco *Peking: Třetí okruh* je natáčen během slunečných dní. Díla jsou tím pádem na první pohled zřetelně odlišitelná jedno od druhého.¹⁴⁷

V roce 2010 Ai Weiwei dokončil dokumentární film *Dokument Pohádka* (*Fairytales Documentary*, 2010), zachycující performanci *Pohádka*¹⁴⁸ z roku 2007. V rámci ní pozval 1001 Číňanů z různých věkových skupin a společenských vrstev do Německa, aby měli možnost „zažít svou vlastní pohádku“.¹⁴⁹ Jen záběry životních podmínek účastníků

---

¹⁴⁴ BLACKWELL, A., Ai Weiwei. <http://archinect.com/features/article/47035>

¹⁴⁵ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 35.

¹⁴⁶ BLACKWELL, A., Ai Weiwei. <http://archinect.com/features/article/47035>

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Podrobnější informace o této performanci se dozvíme v podkapitole 3.9 Performance.

¹⁴⁹ Fairytales Documentary. <http://www.lespressesdureel.com/EN/ouvrage.php?id=1932&menu=>

Pohádky v rodné Číně přesahovaly 1000 hodin a na natáčení se podílel početný tým, jehož členem byl mimo jiné uznávaný filmový tvůrce Li Peifeng 李沛峰.¹⁵⁰ Film dokumentuje proces vzniku *Pohádky*, od prvotní přípravy projektu, přes výběr účastníků, obtíže, kterým museli čelit při cestě, samotný pobyt v Německu až po umělcovy myšlenky a komentáře během práce na projektu. Film o délce 152 minut je dostupný v anglickém jazyce na DVD nosiči.¹⁵¹

3.6 Architektura

Ai Weiwei se na konci 90. let 20. století začal významným způsobem angažovat v oblasti architektury. Jak sám říká, tvorbě architektonických návrhů se začal věnovat v podstatě náhodou a nikdy to nepovažoval za hlavní náplň své umělecké činnosti. Realizoval sice víc staveb, než mnoho profesionálních evropských architektů jeho generace během celé kariéry, ale se netají tím, že architekturu nikdy nestudoval, hlouběji se o ni nezajímal a žádného architekta nepovažoval za svůj výrazný vzor. První novodobý architekt, s jehož působivým dílem se setkal, byl Frank Lloyd Wright. Ai Weiwei během svého života v New Yorku často navštěvoval Wrightem navržené Guggenheimovo muzeum. Osobností, která ho z architektonického hlediska nejvíc inspirovala, byl filozof Ludwig Wittgenstein. Ai Weiwei během svého pobytu v USA narazil na knihu *Wittgensteinův dům* (*The Wittgenstein House*) – architektonický manuál k domu, který Wittgenstein postavil v roce 1928 ve Vídni pro svou sestru. Byl fascinován filozofovým návrhem, precizně propracovaným do nejmenších detailů.¹⁵²

Reálná konfrontace s architekturou přišla až v Číně v roce 1999, kdy se Ai Weiwei rozhodl odstěhovat z domu své matky a postavit si svůj vlastní dům a studia. Pronajal si proto pozemek ve vesnici Caochangdi na severovýchodním předměstí Pekingu.¹⁵³

---

¹⁵⁰ MU, Q., Once upon a time. http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2007-05/29/content_882137.htm

¹⁵¹ Fairytale Documentary. <http://www.lespressesdureel.com/EN/ouvrage.php?id=1932&menu=>

¹⁵² OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 52-54.

¹⁵³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 26.

Jak říká sám Ai Weiwei, postavit si vlastní dům bylo velmi jednoduché:

Došel jsem do vesnice a zeptal jsem se vlastníka vesnice, jestli mají pozemek k pronajmutí. Odpověděl: „Ano, pozemek máme.“ Tak jsem se zeptal: „Můžu na něm něco postavit?“ Řekl: „Ano, můžete.“ Bylo to ilegální, ale nikoho to nezajímalo.“¹⁵⁴

Během jednoho odpoledne pak navrhl svůj dům, včetně vyměření oken a dveří. Výstavba trvala pouze šedesát dní. V ještě v roce 1999 se do něj Ai Weiwei s manželkou nastěhovali.¹⁵⁵

Když Čínu zanedlouho potom navštívil japonský architekt Shigeru Ban, zajímal se, jakým způsobem stavějí Číňané domy a shodou okolností se seznámil s Ai Weiweiem. Líbil se mu jeho dům se studiem, proto umělce představil japonskému architektonickému magazínu *a+u*, který o Ai Weiweiovi a jeho studiu publikoval článek – vůbec první článek o čínské architektuře. Následovala reportáž německého architektonického časopisu *Detail*. Díky tomu se Ai Weiwei dostal jako architekt do obecného povědomí.¹⁵⁶

Využil tedy příležitosti a založil společnost *FAKE Design Beijing Fake wenhua fazhan youxian gongsi* 北京发课文化发展有限公司.¹⁵⁷ Čínská výslovnost jména společnosti, *fake* 发课, připomíná anglický vulgarismus „fuck“, zatímco psaná anglická podoba jména společnosti, „FAKE“, evokuje anglický výraz pro napodobeninu či falzifikát a podtrhuje Ai Weiweiovu neutuchající fascinaci otázkou autenticity.¹⁵⁸ Společnost založená v roce 1999 sídlí v umělcově obytném a pracovním komplexu v Caochangdi, specializuje se na architekturu, krajinnou tvorbu i interiérový design a v současnosti má 19 zaměstnanců.¹⁵⁹ Společnost realizovala devadesát procent svých architektonických návrhů, což znamená víc než 50 projektů.¹⁶⁰ Následuje několik nejdůležitějších

---

¹⁵⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 26.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 55-56.

¹⁵⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 31.

¹⁵⁸ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 12.

¹⁵⁹ FAKE Design. http://www.chinese-architects.com/en/fakedesign/projects_en.html

¹⁶⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 31.

architektonických děl, která Ai Weiwei se společností realizoval nebo se jejich realizaci podílel.

Beton (*Hunningtu* 混凝土, Concrete, 2000) je veřejná volnočasová zóna doplněná vodní plochou, které dominuje monumentální betonová skulptura ve tvaru písmene „C“ o výšce dvanácti metrů. Nachází se v obytném a komerčním komplexu Nové město SOHO (*SOHO xincheng* SOHO 现代城, SOHO New Town) v Pekingu. Surový a jednoduchý tvar skulptury má podle slov Ai Weiweie kontrastovat s rafinovaným luxusem prostředí vyšší třídy.¹⁶¹

Nábřeží Yiwu (*Yiwu jiangbian* 义乌江边, Yiwu Riverbank, 2002-2004) ve městě Jinhua 金华 v provincii Zhejiang *Zhejiang sheng* 浙江省 je téměř surrealistické, ostře geometricky modelované nábřeží řeky Yiwu *Yiwu jiang* 义乌江, táhnoucí se 2,3 km podél jižního břehu a 3,5 km podél severního břehu řeky. Jako materiál byla použita místní žula.¹⁶²

Na samotné nábřeží navazuje Ai Qingův kulturní park (*Ai Qing wenhua gongyuan* 艾青文化公园, Ai Qing Cultural Park, 2002-2003): Park s pavilony, čajovny, obchody, knihkupectvími a toaletami. Park je věnován památce Ai Weiweiova otce Ai Qinga 艾青, který se ve městě Jinhua narodil. Ai Qing byl posmrtně oficiálně uznán jako významný básník, jenž svým dílem významně přispěl k obohacení čínské kultury. Na architektonickém projektu parku se kromě společnosti FAKE Design podíleli také švýcarští architekti Herzog & de Meuron a dalších pět čínských a jedenáct zahraničních architektů.¹⁶³

Devět krabic, komplex Taihe (9 Boxes-Taihe Complex, 2004) v Pekingu představuje architektonický projekt přetransformování areálu devíti budov o celkové rozloze 2751 m² na úřední, umělecké a galerijní prostory, s minimálními náklady a v minimálním časovém měřítku. Každá z budov byla opatřena vnější ocelovou konstrukcí a „zabalena“ do vrstvy pozinkované oceli. Vznikl tak harmonický kontrast oceli a šedé

---

¹⁶¹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 82.

¹⁶² FAKE Design. http://www.chinese-architects.com/en/fakedesign/projects_en.html

¹⁶³ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 55-56.

cihlové struktury, použité v dalších částech areálu. Realizace trvala jeden měsíc (od srpna 2004 do září 2004).¹⁶⁴

Ve stejné době byla zrekonstruována restaurace Kamjít (*Qunar canting* 去哪儿餐厅, Gowhere Restaurant) na Severní ulici východního třetího okruhu *Dong san huan bei lu* 东三环北路 v Pekingu. Budova prošla rekonstrukcí a jedna její část byla nově přistavena. Rekonstrukce restaurace o celkové ploše 230 m² trvala čtyřicet dní. Exteriér tvoří v kombinaci s ocelovým plechem a sklem laminované cementové vláknité desky o tloušťce 10 mm a šířce 30 mm, které zároveň přechází do interiéru restaurace.¹⁶⁵

Rezidence Tsai (Tsai Residence) je bezpochyby jeden z nejvýznamnějších projektů, na kterém se Ai Weiwei podílel. Společně s HHF Architects¹⁶⁶ navrhl v letech 2005-2006 soukromou venkovskou rezidenci o ploše 375 m² pro Christophera Tsaie and Andrého Stockampa, mladý pár sběratelů umění žijící v USA. Dům, jenž se nachází ve městě Ancram vzdáleném dvě hodiny jízdy od New Yorku, byl postaven v letech 2006-2008. Jedná se o jednoduchou dřevostavbu pokrytou vlnitými kovovými panely z vnější strany a dřevěnými a sádrovými panely z vnitřní strany.¹⁶⁷ Stavba je rozdělena na čtyři moduly, následkem čehož zvenku vypadá jako řada čtyř krabic. Vnější členění stavby se jen částečně promítá do vnitřního uspořádání místností. Rezidence je uvnitř prostorná, plná denního světla a je také mimořádně propracovaná do nejmenších detailů.¹⁶⁸

Skutečný věhlas v Číně i v celém světě Ai Weiweiovi přinesla až spolupráce na projektu Pekingského národního stadionu (*Beijing guojia tiyuchang* 北京国家体育场, Beijing National Stadium), známého též jako Ptačí hnízdo (*Niaochao* 鸟巢, Bird's Nest) který byl postaven pro Letní olympijské hry 2008 v Pekingu.¹⁶⁹ Stadion navrhovali švýcarští renomovaní architekti Herzog & de Meuron a Ai Weiwei jim byl „odborným

---

¹⁶⁴ FAKE Design. http://www.chinese-architects.com/en/fakedesign/projects_en.html

¹⁶⁵ FAKE Design. http://www.chinese-architects.com/en/fakedesign/projects_en.html

¹⁶⁶ HHF Architects je tým architektů pod vedením Tila Herlacha, Simona Hartmanna a Simona Frommenwiler, sídlící ve městě Basel ve Švýcarsku.

(zdroj poznámky: *HHF Architects*. <http://hhf.ch>)

¹⁶⁷ SAIEH, N., Tsai residence. <http://www.archdaily.com/12806/tsai-residence-hhf-architects-ai-weiwei/>

¹⁶⁸ BERNSTEIN, F.A., Global Summit. <http://www.nytimes.com/2008/11/09/style/tmagazine/09tsaiw.html?adxnnl=1&adxnnlx=1334252002-N4PI/n9JK2G1KVOizNjnAg>

¹⁶⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 44.

konzultantem.¹⁷⁰ Výstavba začala v roce 2003 a skončila na počátku roku 2008. Impozantní rozměry stadionu (délka 333 metrů, šířka 294 metrů a výška 69,2 metru) z něj činí největší uzavřený prostor na světě. Obrovská eliptická ocelová konstrukce stadionu má tvar sedla, váží 42 000 tun a bylo na ni použito 26 kilometrů nebalené oceli. Vzhledem k tomu, že se stadion nachází v seizmické zóně, byl navržen tak, aby odolal případnému zemětřesení. Stadion, jehož design byl inspirován čínskou kulturou a uměním, je vybaven 91 000 sedačkami, z čehož je 11 000 sedaček odmontovatelných. Veřejná prostranství stadionu jsou prostorná, nabízí možnost občerstvení i nákupů a nechybí zde obchody, restaurace, kina, fitness centra a parkoviště. Stadionu se přezdívá Ptačí hnízdo podle sítě kroucených ocelových částí, které tvoří střechu.¹⁷¹

Ai Weiweiův postoj ke stadionu je velmi specifický. Neúčastnil se například zahajovacího olympijského ceremoniálu, což způsobilo velký rozruch. Od doby, co byl stadion dokončen, se o něj umělec vůbec nezajímá. Komentuje to slovy: „Už je to pro mě minulost.“¹⁷² V březnu 2012 umělec v rozhovoru pro japonský deník *Yomiuri Shimbun* prohlásil, že lituje, že se zapojil do navrhování stadionu a pomohl tak Komunistické straně Číny s pořádáním „úspěšných Olympijských her.“ Letní olympijské hry v roce 2008 v Pekingu podle něj sloužily pouze jako propaganda vládnoucí strany.¹⁷³

V roce 2007 ještě před dokončením stavby Ptačího hnízda Ai Weiwei prohlásil, že se rozhodl ukončit své působení v oblasti architektury, která se pro něj stala příliš „velkou a anonymní“, a rozhodl se proto intenzivně soustředit na vlastní uměleckou tvorbu.¹⁷⁴ Navzdory tomuto prohlášení umělec v současnosti figuruje jako kurátor rozsáhlého architektonického projektu Ordos 100.^{175,176}

---

¹⁷⁰ COOKE, R., Cultural revolutionary. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

¹⁷¹ Beijing National Stadium, China. http://www.designbuild-network.com/projects/national_stadium/

¹⁷² COOKE, R., Cultural revolutionary. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

¹⁷³ AFP. China artist Ai Weiwei says he regrets designing Beijing Olympics Bird's Nest. <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/9123705/China-artist-Ai-Weiwei-says-he-regrets-designing-Beijing-Olympics-Birds-Nest.html>

¹⁷⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 44.

¹⁷⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 32.

¹⁷⁶ Projektu Ordos 100 se budeme více věnovat v podkapitole 3.11 Kurátorství.

3.7 Instalace

Na počátku 21. století se Ai Weiwei začal věnovat instalacím, pro něž má vytříbený cit. V instalacích kombinuje jednotlivé prvky tak, že vytváří strukturně sjednocená díla, která jsou v harmonickém souladu s okolním prostorem.¹⁷⁷

Instalace *Navždy* (*Yongjiu 永久, Forever*, 2004), kruh 42 kusů jízdních kol, která jsou navzájem spojena, odkazuje na Duchampovo dílo *Kolo bicyklu* (*Bicycle Wheel*, 1913), stejně jako na čínskou populární značku jízdních kol.¹⁷⁸ Bicykly šanghajské společnosti *Navždy Shanghai Yongjiu gufen youxian gongsi 上海永久股份有限公司*, která je od svého založení v roce 1940 čínskou nejprodávanější značkou jízdních kol, dostávají v této kvazi-architektonické instalaci novou nekonečnou abstraktní formu. Vizuální hříčkou zároveň ztvárňují cyklickou věčnost.¹⁷⁹

Pro instalaci *Fragmenty* (*Suipian 碎片, Fragments*, 2005) byl použit stůl, židle a trámy ze zbouraných chrámů z období dynastie Qing 清. Na první pohled se zdá, že mohutné trámy, připomínající ambiciózní rozměry středověkých prostor, ční majestátně do výšky ve tvaru obyčejného kruhu. Pouze při pohledu shora lze zjistit, že trámy jsou uspořádány do tvaru mapy Číny.¹⁸⁰

Instalace *Monumentální smetiště* (*Laji jinianbei 垃圾纪念碑, Monumental Junkyard*, 2006) vypadá jako hromada starých nepotřebných dveří.¹⁸¹ Toto dílo reflektující stabilitu i nestabilitu, hmotnou trvalost i pomíjivost je ve skutečnosti vyrobeno ze vzácného bílého mramoru. Použitý materiál vytváří ve vztahu k námětu díla působivý kontrast.¹⁸²

Instalaci *Bez* (*Meile 没了, Mei Le*, 2007) tvoří repliky kusů černého uhlí. Jednotlivé kusy „uhlí“ jsou vyrobeny z litého sklolaminátu a potaženy technikou čínského lakování. Každý kus byl opatřen zhruba 15 vrstvami laku, aby bylo dosaženo požadovaného lesku. Po dokončení několikaměsíčního procesu výroby byly jednotlivé kusy instalace volně

---

¹⁷⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 94.

¹⁷⁸ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

¹⁷⁹ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 122.

¹⁸⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 94.

¹⁸¹ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

¹⁸² COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 122.

ponechány venku před studiem a domem Ai Weiweie, aby jim vystavení povětrnostním podmínkám dodalo zvětralou texturu, typickou pro skutečné černé uhlí.¹⁸³

Instalace *Šablona* (*Mu ban* 模板, *Template*, 2007), vytvořená pro výstavu Documenta 12 ve městě Kassel v Německu, je v současné době jedno z umělcových nejznámějších děl a jasně dokazuje důležitost konceptuálního přístupu v jeho umělecké tvorbě. Podobně jako v instalaci *Fragmenty* zde tvoří základní stavební prvek dřevěné dveře a mřížovaná okna z období dynastie Ming a Qing.¹⁸⁴ Jednotlivé kusy dřeva jsou smontovány dohromady tak, že vytváří osm velkých panelů. Panely jsou spojeny ve společném centrálním bodě.¹⁸⁵ Během výstavy Documenta 12 byla *Šablona* neočekávaně stržena poryvem větru. Zatímco organizátoři výstavy propadli panice, Ai Weiwei zůstal klidný. Destrukce prostupuje jako jeden ze základních prvků celou jeho tvorbou, což je pravděpodobně důvod, proč umělec prohlásil, že instalaci preferuje v nové podobě a její stržení větrem považuje za estetické vylepšení.¹⁸⁶ Jeho přístup je proto přirovnáván k přístupu Marcela Duchampa, který se pozitivně postavil k náhodnému prasknutí jeho svého díla *Velké sklo* (*Large Glass*, 1915-23).¹⁸⁷

Pro instalaci *Naskrz* (*Through*, 2007-2008), byly stejně jako pro již zmíněné instalace *Fragmenty* a *Šablona* použity historické části zbořených chrámů – zkulturnované stoly, trámy a sloupy chrámů z období dynastie Qing. Ai Weiwei na tomto díle pracoval za pomoci deseti tesařů téměř jeden rok. Návštěvníci mohou instalaci, která zabírá plochu 200 m², obcházet dokola i procházet naskrz ni. Monumentálnost díla vyvolává „pronikavý pocit ohrožení“. Masivní trámy v kontrastu k malým stolům ztělesňují metaforu Davida a Goliáše, jež může být v čínském kontextu interpretována následujícím způsobem: trámy představují vládnoucí sílu a podmaňují si „prosté, upřímné masy lidí, reprezentované pokornými stoly“.¹⁸⁸

Instalace *Slunečnicová semínka* (*Kuihuazi* 葵花籽, *Sunflower Seeds*, 2010) se skládá ze sto milionů kusů porcelánových semínek. Semínka byla vyrobena řemeslníky v Jingdezhen 景德镇, tradičním hrnčářském a keramickém centru v provincii Jiangxi

---

¹⁸³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 85-89.

¹⁸⁴ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

¹⁸⁵ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 123.

¹⁸⁶ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 114.

¹⁸⁷ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 123.

¹⁸⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 85-89.

Jiangxi sheng 江西省, kde je porcelán nejvyšší kvality produkován již od dob vlády dynastie Han 汉. Semínka jedno po druhém ručně modelovala a barvila 1600 řemeslníků, jejichž nepřetržitá práce trvala dva a půl roku a vedla k podpoření tradiční řemeslné výroby a zachování mnoha drobných vesnických dílen. Instalace působí ohromujícím dojmem nejen kvůli obrovskému množství semínek, ale především kvůli odvedené práci, kterou semínka reprezentují. Na rozdíl od většiny ostatních děl umělce nevyvolává tato instalace šok, ale úctu. Instalace byla vystavena v britské galerii Tate Modern London od 12. října 2010 do 2. května 2011.¹⁸⁹ *Slunečnicová semínka* odkazují na oblíbenou čínskou pochutinu stejně jako na období Kulturní revoluce, kdy byl Mao Zedong na propagandistických materiálech zobrazován jako slunce a prostý lid jako slunečnice, které se za ním otáčí.¹⁹⁰

Slunečnicová semínka jsou aktuálně v Evropě umělcovým nejdiskutovanějším dílem. Britská Tate Gallery od Ai Weiweie na počátku roku 2012 koupila osm milionů kusů semínek o celkové váze téměř deseti tun. Částka, za kterou galerie dílo pořídila, nebyla zveřejněna. Zakoupených osm milionů semínek představuje zhruba desetinu původního množství, proto nebude stačit k pokrytí podlahy Turbínové haly (Turbine Hall) galerie Tate Modern, jak tomu bylo od října 2010 do května 2011, kdy zde bylo dílo poprvé vystavováno. Při původní exhibici bylo záměrem, aby se mohli návštěvníci na ploše pokryté semínky volně pohybovat. Po 48 hodinách musela být expozice oddělena provazovým zábradlím, protože keramický prach představoval pro návštěvníky zdravotní riziko. Ai Weiwei proto navrhl, že by semínka zakoupená britskou galerií mohla být nyní vystavena jako kužel s průměrem pět metrů a výškou jeden a půl metru tak, jak v galerii byla po zapůjčení umělcem vystavována od června 2011 do letošního roku 2012.¹⁹¹

3.8 Svítidla – instalace

Od počátku 21. století se v Ai Weiweiově tvorbě kromě instalací, zmíněných v předchozí podkapitole, objevuje další relativně nové téma – monumentálním způsobem

---

¹⁸⁹ HANCOX, S., Art, activism and the geopolitical imagination, 2011, s. 280-282.

¹⁹⁰ NEAL, L., Tate Modern Buys Ai Weiwei's Sunflower Seeds.

http://www.huffingtonpost.co.uk/2012/03/05/tate-sunflower-seeds-ai-weiwei_n_1320520.html

¹⁹¹ KENNEDY, M., Tate buys eight million Ai Weiwei sunflower seeds seeds.

<http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2012/mar/05/tate-ai-weiwei-sunflower-seeds?INTCMP=SRCH>

ztvárněné lampy, lustry a lucerny, které jsou v instalacích doplněny vodní či zrcadlovou odrazovou plochou.¹⁹²

První instalací tohoto druhu představuje *Lustr (Diaodeng 吊灯, Chandelier, 2002)* – šestimetrový křišťálový lustr, jehož tvar evokuje převrácený svatební dort. Instalaci obklopuje železná konstrukce doplněná zrcadly. Zrcadla násobí odlesky křišťálu a podtrhují tak krásu díla.¹⁹³ Od 8. března 2008 do 7. ledna 2012 byla instalace vystavena v Mary Boone Gallery v New Yorku.¹⁹⁴

O čtyři roky později následovala instalace *Bumerang (Boomerang, 2006)*. Obrovský lustr ve tvaru bumerangu je v instalaci doplněn vodní plochou, která jej zespezu zrcadlí. Instalace byla vytvořena pro Páté asijsko-pacifické trienále současného umění (The 5th Asia Pacific Triennial of Contemporary Art), které se konalo v Queensland Art Gallery a Gallery of Modern Art v Austrálii od 2. prosince 2006 do 27. května 2007.^{195,196}

Za vrchol těchto instalací Ai Weiwei je považována instalace *Fontána světla (Guang zhi penquan 光之噴泉, Fountain of Light, 2007)*. Fontána světla kopíruje strukturu Talinova *Monumentu Třetí internacionály (Monument to the Third International)* z 20. let 20. století, jenž nebyl nikdy postaven, a transformuje tak jedno z nejnámějších děl konstruktivismu a revolučního umění do „banálního kusu osvětlení“.¹⁹⁷ V roce 2007 bylo dílo pod záštitou Tate Liverpool Gallery ve Velké Británii vystaveno na dřevěné základně na Irském moři, ukotvené v doku Albert Dock, přímo naproti galerii.¹⁹⁸ Poslední zmíněnou instalací tohoto druhu je *Sestupující světlo (Descending Light, 2007)*. Monumentální červený lustr je v této instalaci umístěn v pochroumané pozici na podlaze, jako by spadl. Jeho mosazná konstrukce je deformovaná následkem fiktivního pádu, ale žádný z červených křišťálů lustru není rozbitý, stejně jako spirála světelných žárovek, která se neporušená nachází uprostřed konstrukce.¹⁹⁹ *Sestupující světlo* stejně jako *Fontána světla* symbolizuje padlé ideály, zkrachovalé systémy a ztracenou víru.²⁰⁰

---

¹⁹² SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 115.

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ Ai Weiwei. http://maryboonegallery.com/artist_info/ai_info.html

¹⁹⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 115.

¹⁹⁶ The 5th Asia Pacific Triennial of Contemporary Art. <http://qagoma.qld.gov.au/exhibitions/apt/apt5>

¹⁹⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 115.

¹⁹⁸ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 123.

¹⁹⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 115.

²⁰⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 107.

3.9 Performance

Nejznámější Ai Weiweiovou performancí je *Pohádka* (*Tonghua* 童话, *Fairytales*, 2007), kterou vytvořil pro výstavu Documenta 12²⁰¹ ve městě Kassel v Německu. V rámci ní zajistil cestu a pobyt v Kasselu skupině 1001 Číňanů.²⁰² Výchozím bodem a mottem tohoto ambiciózního projektu se umělci stal výrok Konstantina Tsiolkovského, ruského vědce a vesmírného teoretika: „Na začátku je neodmyslitelně myšlenka, představivost, pohádka. Pak vědecká kalkulace. Nakonec se sen vyplní.“²⁰³

Projekt byl logisticky, finančně i organizačně velmi náročný. Nejsložitější bylo vyřídít pro účastníky cestovní pasy, víza a všechny potřebné formalities spojené s vycestováním z Čínské lidové republiky, s čímž umělci pomáhala skupina dobrovolníků.²⁰⁴ Na realizaci projektu byly použity nemalé finanční prostředky. Náklady se vyšplhaly na 4,28 milionu amerických dolarů – jejich valnou část uhradila Galerie Urs Meile a švýcarské organizace Leisterova a Erlenmeyerova nadace. Zájemci o účast na projektu se mohli přihlásit prostřednictvím umělcova blogu. Ai Weiwei z přihlášených pak následně vybral 1001 uchazečů, kteří pocházeli z různých věkových, sociálních i intelektuálních skupin. Pro většinu z nich to byla první cesta za hranice Číny.²⁰⁵

Do Kasselu účastníci performance přijížděli postupně ve skupinách o 200 až 250 členech od začátku června do 9. července 2007. Protože potřebovali sociální zázemí, transformoval pro ně Ai Weiwei bývalou textilní továrnu na ubytovací prostory a společnou jídelnu. Navrhnul také nábytek, design barevných lůžkovin a najal kuchaře. Do výstavních prostor Documenty 12 rozmístil 1001 kusů dřevěných židlí, pocházejících z období dynastie Qing. Tyto židle se staly symbolem projektu. Hlavním tématem *Pohádky* se stal individualismus jednotlivých účastníků performance v kontrastu ke kolektivní identitě skupin, ve kterých účastníci přijížděli do Německa. Návštěvníci Documenty 12

---

²⁰¹ Documenta je výstava současného umění, která je pořádána každých pět let ve městě Kassel v Německu. Documenta 12 se konala od 16. června do 23. září 2007, jejím uměleckým ředitelem byl Roger M. Buergel. Na výstavě víc než 500 děl představilo 113 umělců z celého světa. (zdroj poznámky: HAUPT, G., BINDER, P., Documenta 12, 2007. <http://universes-in-universe.de/car/documenta/eng/2007/index.htm>)

²⁰² VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

²⁰³ ALBERTINI, C., *Avatars and Antiheroes*, 2008, s. 12.

²⁰⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 53.

²⁰⁵ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 118.

pak mohli pozorováním čínských účastníků v evropském prostředí na vlastní kůži zažít konfrontaci čínské a Západní kultury.²⁰⁶

Číňané během svého pobytu v Kasselu jezdili na kole, hráli míčové hry, zpívali karaoke nebo jen posedávali na židličkách ve výstavních prostorách. Jejich jediným úkolem na výstavě Dokumenta 12 bylo „být tam“.²⁰⁷ Jejich přítomnost v Kasselu, stejně jako myšlenka celého projektu, byla Ai Weiweiovou performancí.²⁰⁸

3.10 Knihy

Ai Weiwei se aktivně angažuje nejen jako umělec, ale má také velký podíl na konstituování moderní čínské umělecké scény. Po svém návratu do Číny v roce 1993 si uvědomil, že v Číně v 90. letech 20. století neexistovala žádná instituce zaměřená na moderní čínské umění. V roce 1994 proto vydal *Černou knihu* (*Heipi shu* 黑皮书, *The Black Book*), která měla sloužit jako svědectví umělecké scény 90. let, ne-li jako výchozí bod budoucího moderního čínského umění. Na knize pracoval společně se dvěma přáteli, umělci Xu Bingem a Zeng Xiaojunem 曾小军. Protože se oba umělci nacházeli v té době v USA, ležela veškerá reálná zodpovědnost na Ai Weiweiovi. Navrhnul tedy koncept knihy a najal přítele Feng Boyiho 冯博一, který mu s editováním knihy pomáhal.²⁰⁹

Ai Weiwei v knize čínskému publiku představil velké osobnosti světové umělecké scény 20. století, například Marcela Duchampa, Jeffa Koonse a Andyho Warhola. Zmapoval také stav tehdejšího čínského moderního umění, ne prostřednictvím fotografií jednotlivých děl, ale prostřednictvím krátkých textů a básní. Tyto texty a básně umělci napsali na Ai Weiweiovu žádost, aby vyjádřili, co stojí v pozadí jejich tvůrčích aktivit a proč se věnují umění.²¹⁰ Práce na knize upoutala pozornost Úřadu veřejné bezpečnosti *Gong'anju* 公安局, a proto Xu Bing z projektu těsně před publikováním knihy odstoupil.

---

²⁰⁶ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 118-120.

²⁰⁷ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 120.

²⁰⁸ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

²⁰⁹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 58.

²¹⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 24.

Jak se později ukázalo, Ai Weiwei a jeho kolegové nebyli za publikování perzekuováni. Kniha vyšla ve 3000 kopiích a stala se důležitou součástí moderní čínské umělecké scény.²¹¹

V roce 1995 následovala *Bílá kniha* (*Baipi shu* 白皮书, *The White Book*) a v roce 1997 *Šedá kniha* (*Huipi shu* 灰皮书, *The Grey Book*). Obě knihy, na kterých se společně s Ai Weiweiem podílel Zeng Xiaojun, měly více politicky orientovaný obsah, představovaly práce současných čínských umělců, stejně jako rozhovory s americkými konceptuálními umělkyněmi Barbarou Kruger a Jenny Holzer. Obsahovaly také návrhy děl, koncepty instalací, nápady na performance a mnohé nerealizovatelné umělecké projekty. Každá z knih byla vydána ve 3000 kopiích. Ke konci 90. let Ai Weiwei s publikováním přestal, protože politická situace se ještě víc uvolnila a umělci si začali tisknout své vlastní katalogy.^{212,213,214}

3.11 Kurátorství

Publikaci *Černé knihy*, *Bílé knihy* a *Šedé knihy* umělec považuje za počátek své kurátorské činnosti. V letech 1997 – 1998 jeho snaha o konstituování moderní umělecké scény vyústila v založení instituce s názvem Archivy a sklad čínského umění (*Yishu wenhua cangku* 艺术文化仓库, China Art Archives and Warehouse). Tato instituce představovala „první alternativní prostor pro současné umění v Číně“. Před jejím založením byl v Pekingu dle slov Ai Weiweie nejen nedostatek galerijních prostor, ale veškerá díla moderního čínského umění se prodávala ve vestibulech hotelů a rámařství a podobné služby byly dostupné jen pro turisty a zahraniční velvyslance.²¹⁵

Archivy a sklad čínského umění se nachází v Caochangdi a zaměřuje se na sběr, archivaci, výstavu i prodej konceptuálního a experimentálního výtvarného umění. Její součástí je galerie, která byla jednou z prvních galerií současného umění v Pekingu a

---

²¹¹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 59.

²¹² Tamtéž.

²¹³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 80.

²¹⁴ Ai Weiwei. http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2012/printout/category_works/ai_weiwei/

²¹⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 80.

pomáhala formovat moderní čínskou uměleckou scénu. Uměleckým ředitelem a kurátorem je od doby založení instituce Ai Weiwei.²¹⁶

Na založení Archivů a skladu čínského umění plynule navázalo Ai Weiweiovo kurátorství výstav. V roce 2000 byl umělec společně s Feng Boyim kurátorem kontroverzní exhibice Nekooperativní přístup (*Bu hezuo de fangshi* 不合作的方式, Fuck Off!).²¹⁷ Svá díla zde představilo téměř padesát čínských umělců včetně samotného Ai Weiweie. Oba kurátoři výstavu označili za alternativní událost, která má za cíl „odolávat hrozbě asimilace a vulgarizace“ v současném umění. Výstava, konající se v Šanghaji 上海 ve stejné době, jako Třetí šanghajské bienále *Disan Shanghai shuangnianzhan* 第三上海双年展, mu měla za cíl oponovat, podvracet ho, vyzývat a znehodnotit jeho centrálnost, dominanci a důležitost.²¹⁸

Ve skutečnosti nemohla výstava Nekooperativní přístup z hlediska měřítka, především ale z hlediska kvality vystavovaných děl Třetímu šanghajskému bienáli konkurovat nebo ho dokonce ohrozit. Nikdo z umělců pozvaných na bienále svou účast nezrušil, aby se mohl účastnit „konkurenční“ výstavy. Diskutabilní je rovněž její proklamovaný rebelský postoj a nekooperativní přístup. Ai Weiwei a Feng Boyi při výběru děl pro výstavu praktikovali určitou formu sebecenzury, aby tak eliminovali riziko přílišné provokace, která by mohla vést k ukončení výstavy na popud autorit. Ačkoli nakonec k reálné konfrontaci mezi oběma výstavami nedošlo, představuje tato událost „vzrušující moment v historii současného čínského umění“.²¹⁹

Na svém největším kurátorském projektu pracuje Ai Weiwei od roku 2008 do současnosti. Jedná se o architektonický projekt Ordos 100 (*E'erduosi yibai* 鄂尔多斯100, Ordos 100), na němž se pod jeho vedením podílí sto architektů z téměř třiceti zemí celého světa.²²⁰ Cílem Ordosu 100 je postavit město Nový Ordos *Xin E'erduosi* 新鄂尔多斯 uprostřed pouště Gobi ve Vnitřním Mongolsku *Neimenggu* 内蒙古, v lokalitě v blízkosti města Ordos *E'erduosi* 鄂尔多斯. Do projektu jsou zapojeni jak začínající talentovaní architekti, kteří za sebou zatím nemají realizaci žádné stavby,

---

²¹⁶ China Art Archives and Warehouse. Dostupné z: <http://www.thebeijinger.com/directory/China-Art-Archives-and-Warehouse>

²¹⁷ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 89.

²¹⁸ WU, H. et al., *The First Guangzhou Triennial*, 2002, s. 96-97.

²¹⁹ WU, H. et al., *The First Guangzhou Triennial*, 2002, s. 96-97.

²²⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 32.

tak renomovaní architekti, například Julien de Smedt, Sou Fujimoto, Alejandro Aravena či Estudio Barozzi Veiga. V první fázi projektu má být na pozemcích o rozloze 1216 m² až 2144 m² postaveno sto vil. Každá z nich je navrhována jedním ze sta architektů.²²¹

Investorem projektu je podnikatel a sběratel umění Cai Jiang 才江, který doufá, že se nové město stane „urbanistickým katalyzátorem“ Vnitřního Mongolska. Projekt, označovaný kritikou za psychologický a sociální experiment, vzbuzuje u architektonické i laické veřejnosti smíšené reakce, od nadšení až po obavy. Především je poukazováno na jeho ekologickou zátěž, kterou představuje pro pouštní region. Například architekt Eyal Weizman působící v Londýně z projektu odstoupil z důvodů „negativních urbanistických a environmentálních dopadů“ projektu. Ordos 100 je podle něj spíš politickou a mediální záležitostí, než mistrovským územním plánem.²²²

3.12 Charakter tvorby

Ai Weiwei představuje významnou osobnost čínské a světové umělecké scény. Angažuje se jako výtvarník, architekt, urbanista, designér, kurátor, sběratel umění, znalec tradičních čínských řemesel a nakladatel.²²³

Do popředí světové umělecké scény se Ai Weiwei dostal teprve před několika lety. Poprvé na sebe upoutal pozornost v roce 2000, kdy byl společně s umělcem Feng Boyim kurátorem kontroverzní šanghajské výstavy Nekooperativní přístup. Skutečný světový věhlas mu přinesla až spolupráce na architektonickém návrhu Pekingského národního stadionu, známého též jako Ptačí hnízdo, který byl postaven pro Letní olympijské hry 2008 v Pekingu.²²⁴

Ai Weiwei je v současnosti považován za nejznámějšího a nejotevřenějšího čínského umělce na světě a jednoho z nejvlivnějších umělců 21. století. Pokud připustíme smělé schematické srovnání, můžeme říct, že Ai Weiwei je nyní na východní kulturní a umělecké scéně tak vlivná osobnost, jako byl Marcel Duchamp ve 20. století na té

---

²²¹ GALILEE, B., Ordos 100. <http://www.iconeye.com/news/ordos-100>

²²² Tamtéž.

²²³ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. VII.

²²⁴ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 44-45.

západní.²²⁵ Ai Weiwei bývá také nazýván jako „čínský Andy Warhol“²²⁶, na což mimo jiné poukázal publicista J. J. Camilles při svém interview s umělcem pro časopis *Art in America*. Ai Weiwei zareagoval s důvtipem: „To nechápu. Spíš bych řekl, že Andy Warhol je americký Ai Weiwei.“²²⁷

Charakter Ai Weiweiovy tvorby je z obecného hlediska velmi těžko definovatelný. Věnuje se mnoha rozmanitým uměleckým aktivitám a v jeho dílech nelze identifikovat jeden sjednocující, snadno rozpoznatelný motiv. Dvěma dominantními prvky, které se promítají do celé jeho tvorby, jsou „nutnost změny“ a destrukce.²²⁸

První prvek, „nutnost změny“, je inspirován výrokem Andyho Warhola: „Lidé vždycky říkají, že čas mění věci, ale ve skutečnosti věci musíte změnit sami.“²²⁹ Ai Weiwei se proto snaží „změnit věci sám“ prostřednictvím různých aktivit, způsobů individuálního vyjádření i použitých materiálů. V jeho dílech je „nutnost změny“ odrazem současné společenskopolitické i ekonomické situace v Číně, které velmi výrazně ovlivňují jeho tvorbu.²³⁰ Tuto touhu po změně můžeme vidět například v umělcových nábytkových skulpturách. Rozřezáním historicky cenného nábytku a následným spojením jednotlivých kusů do nekonvenčních tvarů umělec dosahuje čistě skulpturálních děl, jež reflektují současné pokřivení čínských tradic.²³¹

Druhým dominantním prvkem umělcovy tvorby je destrukce, která v jeho pojetí symbolizuje osvobození od tradičního žebříčku hodnot.²³² Ai Weiwei je považován za ikonoklastu, protože destrukce jeho systémů reprezentace je založena na systémech samotných. Jako příklad můžeme uvést dílo *Upuštění vázy dynastie Han*.²³³ Síla tohoto díla je založena na skutečnosti, že se jedná o rozbití víc než 2000 let starého historického artefaktu. Rozbitím vázy umělec kritizuje koncept originálu, tradice a historie, ale zároveň

---

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ Ai Weiwei bývá označován jako „čínský Andy Warhol“, protože podobně jako Warhol představuje kontroverzní, originální a vlivnou osobnost své doby. Díla Andyho Warhola navíc inspirovala Ai Weiweiovu uměleckou tvorbu, jak víme z předchozích podkapitol.

²²⁷ CAMILLES, J. J., *At Home With Ai Weiwei*, 2012, s. 68.

²²⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 53.

²²⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 44.

²³⁰ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 44.

²³¹ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 113.

²³² WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84.

²³³ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 114-115.

z něj vychází.²³⁴ Svůj ikonoklasmus praktikuje i na objektech s náboženským kontextem (například sloupy a trámy z chrámů), ale většinou se soustředí na předměty denní potřeby jako je nábytek a keramika, které mají především tradiční a historický význam.²³⁵

Z Ai Weiweiovy tvorby je tedy jasně patrné, že jeho primárním záměrem není ochraňovat kulturní dědictví či vzdávat hold minulosti. Jeho umělecká díla mají neskrývaně za cíl podvrátit zavedené představy o kultuře, o roli a formě umění. Mají za cíl pátrat po skutečné hodnotě umění a otřást statutem quo tak, jako to dokázala díla Marcela Duchampa a Josepha Beuyse.²³⁶ Ačkoli je Ai Weiwei za svou destruktivní práci s historickými artefakty často kritizován, sám tvrdí, že jim svým novátorským zpracováním navrácí aktuálnost. Tento postoj vysvětluje na příkladu starého zničeného chrámu:

*Víte, že ten chrám byl nádherný a nádherně postavený. Mohli bychom tomu všichni věřit a doufat v to. Ale jakmile byl jednou zničen, není ničím. Stává se materiálem pro dalšího umělce, aby z něj postavil něco úplně jiného, než to bylo před tím.*²³⁷

Destrukci a „nutnost změny“ v Ai Weiweiově tvorbě doplňuje rafinované používání metaforických odkazů, humoru, hříček a politické ironie.²³⁸ Jako příklad můžeme uvést sérii fotografií *Studie perspektivy* nebo fotografii *Červen 1994*.

Když se Ai Weiweiova kariéra začala v posledních letech rychle rozvíjet, umělec začal do svých děl čím dál tím víc zapojovat důležité momenty svého života a historie Číny, aby tak oslovil mezinárodní publikum konfrontací starého a nového, minulosti a současnosti, stability a pokroku, konvence a přestupku, kontroly a svobody. Tuto tendenci najdeme také v instalaci *Slunečnicová semínka*.

Velmi důležitá je pro něj rovněž stimulace lidské představivosti, stejně jako vlastní zkušenost publika.²³⁹ Tento přístup se projevuje například v jeho performanci *Pohádka* z roku 2007, která je umělcovou demonstrací faktu, že reálná faktická podstata

---

²³⁴ WELCH, A., *I Hate Ceramics*, 2010, s. 84.

²³⁵ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 114-115.

²³⁶ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 62.

²³⁷ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 39.

²³⁸ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 56.

²³⁹ SMITH, K. et al., *Ai Weiwei*, 2009, s. 56.

věcí je jen polovina uměleckého díla. Naše zkušenost a význam jí přisuzovaný závisí na našich interpretacích, jež si objektivně neodvozujeme, ale záměrně konstruujeme.²⁴⁰

---

²⁴⁰ VINE, R., *New China, new art*, 2008, s. 114.

4. Společenská angažovanost Ai Weiweie a následující události

4.1 Blog

Ai Weiwei se angažuje nejen jako výtvarník, architekt, urbanista, designér, kurátor, sběratel umění, znalec tradičních čínských řemesel a nakladatel, ale také jako kulturní komentátor a společenský aktivista.²⁴¹ Ke svým aktivitám v čínské sociální sféře využívá různá média. Jedním z nejdůležitějších médií byl jeho blog.

Ai Weiwei se k blogování dostal shodou okolností. V roce 2005 webový portál www.sina.com oslovil jeho a několik dalších známých čínských osobností, například také nakladatelku Hung Huang 洪晃, s nabídkou založení blogu. Ai Weiwei, který do té doby nebyl zvyklý pracovat s počítačem, považoval tuto možnost za „nejlepší způsob, jak mít okamžitý kontakt s realitou“.²⁴² Svůj blog²⁴³ začal psát v listopadu 2005.²⁴⁴

Původně byla Ai Weiweiovým cílem samotná zkušenost psaní blogu. Zanedlouho však objevil možnosti internetu, blogování a virtuální komunikace a začal blog intenzivně využívat. Považoval ho za součást své tvorby a přirovnával ho k „moderní kresbě“, prostřednictvím které měli čtenáři možnost poznat jeho osobnost a soukromý život. Na svém blogu publikoval víc než 200 článků – byly to především rozhovory s umělci, vlastní komentáře o umění, kultuře, mediálním zpravodajství a politice. Na blog nahrával sto až pět set fotografií denně.²⁴⁵ Fotografie zachycovaly scény z běžného života, Ai Weiweiovu práci na uměleckých dílech, jeho přátele, zaměstnance i kočky. Celkem bylo na blogu zveřejněno víc než 70 000 fotografií.^{246,247}

---

²⁴¹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. VII.

²⁴² OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 3, s. 45.

²⁴³ Umělcův blog byl dostupný na internetové adrese <http://blog.sina.com.cn/aiweiwei>.
(zdroj poznámky: OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 3, s. 44.)

²⁴⁴ KELLEY, J., *Look Back*, 2008, s. 107.

²⁴⁵ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 45-47.

²⁴⁶ KELLEY, J., *Look Back*, 2008, s. 107.

²⁴⁷ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 84.

Již v roce 2006 Ai Weiwei začal intenzivně blogovat o politických tématech a bez rozpaků se kriticky vyjadřoval k jedné citlivé otázce za druhou. Kritizoval například finanční hospodaření autorit se státním rozpočtem a pozitivně se nevyjádřil ani k ostře sledovanému vládnímu projektu s vlasteneckým podtextem – stavbě železnice do Tibetu. Podle Karen Smithové, kritičky a kurátorky působící v Pekingu, představoval Ai Weiweiův blog pro čínskou společnost tak důležitý veřejný prostor, jakým byly pro společnost v renesanční Itálii kostely a náměstí.²⁴⁸

Ai Weiwei využíval blog také ke svým uměleckým aktivitám. Prostřednictvím blogu se mohli například přihlásit zájemci o účast na jeho performanci *Pohádka*, kterou vytvořil pro výstavu Documenta 12 v Německu. Umělec pak následně vybral 1001 uchazečů z různých věkových, sociálních i intelektuálních skupin.²⁴⁹

Jeho blog se stal rychle velmi populárním, možná i proto, že umělec jako jeden z mála otevřeně psal o sociálních a politických otázkách. Denně blog navštívilo víc než 100 000 lidí. Někteří čtenáři byli dokonce ochotní čekat celou noc, než umělec nahraje na blog nový obsah, aby tam pak mohli zanechat svůj komentář *shafa* 沙发²⁵⁰ jako první.²⁵¹

Poté, co v květnu 2008 zasáhlo čínskou provincii Sichuan ničivé zemětřesení²⁵², Ai Weiwei začal zemětřesení „vyšetřovat“ na vlastní pěst a intenzivně blog využíval k informování veřejnosti o průběhu své práce. Publikoval zde komentáře k mediálnímu obrazu události, vlastnoručně pořízené fotografie s katastrofickými následky zemětřesení, komunikaci s vládními úředníky, seznamy dětí, které přišly o život a rozhovory s jejich rodiči. V souvislosti s touto činností byl Ai Weiweiův blog v květnu 2009 zablokován.²⁵³

V roce 2011 vyšel výběr příspěvků z dnes již neexistujícího Ai Weiweiova blogu v knižní podobě v anglickém jazyce. Kniha nese název *Ai Weiweiův blog: Texty, rozhovory*

---

²⁴⁸ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

²⁴⁹ COGGINS, D., *Ai Weiwei's Humane Conceptualism*, 2007, s. 118.

²⁵⁰ *Shafa* 沙发 je čínský výraz pro pohovku. Na populárních čínských blozích čtenáři často soutěží, kdo zanechá u nově zveřejněného obsahu komentář jako první. Tímto komentářem jeho autor dává ostatním čtenářům najevo, že byl obrazně první v pokoji, kdo si „sedl na gauč“. (zdroj poznámky: OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 6.)

²⁵¹ OBRIST, H.-U., *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*, 2011, s. 4-6.

²⁵² Umělcovým aktivitám spojeným se zemětřesením se budeme podrobněji věnovat v podkapitole 4.3 Reakce na zemětřesení v Sichuanu.

²⁵³ KELLEY, J., *Ai Weiwei*, 2010, 238.

*a digitální výkřiky, 2006-2009 (Ai Weiwei's Blog: Writings, Interviews, and Digital Rants, 2006-2009).*²⁵⁴

4.2 Twitter

Když byl Ai Weiweiův blog v květnu 2009 zablokován, přišel umělec o významný prostředek komunikace s okolním světem. Jeden z jeho přátel mu proto založil účet na populární sociální internetové síti Twitter. Ai Weiwei na to reagoval s nadšením. Jak sám řekl, Twitter se výborně hodí pro jeho komunikační styl. Stal se proto velmi aktivním uživatelem Twitteru – během prvního roku a půl na něm zveřejnil víc než 60 000 příspěvků. Na Twitteru trávil zpočátku dle vlastních slov osm až dvacet čtyři hodin denně.²⁵⁵

Twitter je v Číně blokován, proto drtivou většinu umělcova virtuálního publika tvoří cizinci. Zahraniční publikum má tím pádem mnohem větší přehled o Ai Weiweiových příspěvcích, komentářích a aktivitách, než obyvatelé pevninské Číny. Ti ke Twitteru, umělcově základně společenského aktivismu, oficiálně nemají přístup. Tento fakt se potvrdil, když byl Ai Weiwei na jaře 2011 zadržen (viz podkapitola 4.5 Vyšetřování pro hospodářské trestné činy). Podporu umělce a protest proti jeho zadržení vyjádřili Evropané, Severoameričané i obyvatelé Hong Kongu, ale ne obyvatelé pevninské Číny, kterým je jeho aktivismus primárně adresován. Na jeho zadržení se mohlo významným způsobem podílet to, že Ai Weiwei ve svých příspěvcích na Twitteru často kritizoval Komunistickou stranu Číny.²⁵⁶

Po 81 dnech vazby byl umělec propuštěn na kauci pod podmínkou, že po dobu jednoho roku nebude komunikovat s veřejností. Omezení se vztahovalo jak na rozhovory s novináři, tak na psaní příspěvků na Twitter. Po méně než dvou měsících Ai Weiwei tuto podmínku porušil a začal Twitter opět aktivně používat.²⁵⁷

---

²⁵⁴ FENBY, J., Ai Weiwei's Blog. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/jun/05/ai-weiwei-blog-review>

²⁵⁵ BEECH, H., RAMZY, A., *The Dissident*, 2011, s. 105-106.

²⁵⁶ MINTER, A., *Ai Weiwei.*, 2011, s. 63.

²⁵⁷ Tamtéž.

4.3 Reakce na zemětřesení v Sichuanu

Poté, co v květnu 2008 zasáhlo čínskou provincii Sichuan ničivé zemětřesení²⁵⁸, se Ai Weiwei rozhodl neponechat tuto tragickou událost bez povšimnutí. Jeho iniciativa informovat čínský národ o rozsahu a důsledcích zemětřesení, bez zkreslení a propagandistického podtextu, vyústila ve „vyšetřování na vlastní pěst“.²⁵⁹

Jako první Ai Weiweiovu pozornost upoutal mediální obraz zemětřesení. Přiznání konečného počtu obětí a katastrofických následků bylo neustále odkládáno, zatímco média plnily záběry zachráněných, kteří „zázračně“ přežili díky své silné vůli a byli vytahováni zpod ruin jako symboly nové budoucnosti, postavené na troskách po ničivé události. Ai Weiwei v tomto kontextu několik dní po zemětřesení publikoval na svém blogu provokativní článek, ve kterém vyzýval obyvatele Číny k pokojnému uctění památky obětí. Prohlašoval také, že vyprošťování mrtvých a zachraňování zraněných je humanitární přístup, který není propojen s „láskou k zemi“ a že rodná zem nebyla ta, která „umožnila některým šťastnějším dětem uniknout z hroučících se školních budov“. Čínské publikum nebylo připraveno na tuto kritiku, proto umělcův blog zasáhla vlna nevráživých komentářů. V některých z nich byl Ai Weiwei označován jako „opovrženihodný“ nebo například jako „pes následující západní svět“.²⁶⁰

Ještě více provokativní byla série fotografií, kterou umělec nahrál na svůj blog necelý týden po uveřejnění výše zmíněného článku. Fotografie pocházely z jeho čtyřdenní cesty do oblasti zasažené zemětřesením a kritickým způsobem, bez příkras, zachycovaly katastrofické následky zemětřesení. Jeho snímky byly v přímém kontrastu k fotografiím, jež autority schválily pro použití v médiích. Oficiální fotografie reprezentovaly sociální pořádek a společnost, která se dívá vstříc budoucnosti. Na rozdíl od toho snímky

---

²⁵⁸ Sichuanské zemětřesení *Sichuan dizhen* 四川地震 o síle 7,9 stupňů Richterovy škály zasáhlo čínskou provincii Sichuan 12. května 2008. Epicentrum se nacházelo v Tibetské náhorní plošině *Qingzang gaoyuan* 青藏高原 92 km severozápadně od Sichuanu. Při zemětřesení přišlo o život 90 tisíc lidí, 360 tisíc lidí bylo zraněno, víc než 14 milionů lidí ztratilo střechu nad hlavou. Zřítilo se 5 milionů budov a 21 milionů budov bylo poškozeno. Celková ekonomická ztráta je odhadována na 86 miliard amerických dolarů. Toto zemětřesení je považováno za nejničivější od roku 1976, kdy bylo Tangshanské zemětřesení *Tangshan dizhen* 唐山地震 v provincii Hebei *Hebei sheng* 河北省. (zdroj poznámky: KORKMAZ, K. A., KUTAY, M. E., Automated Hazard Assessment Techniques Using Satellite Images Following the 2008 Sichuan China Earthquake. 2010, s. 463-465.)

²⁵⁹ KELLEY, J., Look Back, 2008, s. 107-108.

²⁶⁰ Tamtéž.

Ai Weiwei nezobrazovaly společenský pořádek a organizovanost, ale zachycovaly lidskou tragédii a pokoření člověka přírodou.²⁶¹

Při zemětřesení zahynulo mnoho dětí, které měly v té době zrovna školní výuku. Několik měsíců po zemětřesení stále nebyl znám jejich přesný počet a jmenný seznam obětí byl nekompletní. Ai Weiwei proto v prosinci 2008 zahájil svůj projekt, který nazval jako „občanské vyšetřování“. Cílem tohoto projektu se stalo zjistit a zkompletovat co nejvíce jmen žáků, kteří při zemětřesení zahynuli. Dalším cílem bylo zjistit, proč byly školy postaveny chabě a bez ohledu na lokaci v seizmické zóně²⁶². Při projektu umělci pomáhali dobrovolníci z Číny i zahraničí, jež poslali čínské vládě víc než 150 dopisů a dělali rozhovory s rodiči obětí. Zjištěné údaje o žácích a průběh „vyšetřování“ Ai Weiwei zveřejňoval na svém blogu.^{263, 264} V souvislosti s těmito aktivitami navštívila Ai Weiwei a jeho matku 27. května 2009 policie. Ai Weiwei poté na svém blogu uveřejnil příspěvek, ve kterém nesouhlasil s tím, jak se k němu policisté v přítomnosti jeho matky chovali. Den potom byl jeho blog zablokován.²⁶⁵

Práce na projektu pokračovala dál. Ai Weiwei s dobrovolníky zkompletoval seznam, který obsahoval podrobné údaje o každém dítěti – jméno dítěte, pohlaví, věk, školu, adresu apod. Seznam obsahoval záznamy celkem 5212 zahynulých žáků. Zjištěná data byla ověřována u rodičů a pojišťoven. Protože Ai Weiweiův blog byl zablokován, začal umělec využívat Twitter. Každý den na něj uveřejňoval seznam zemřelých žáků, kteří se v ten den narodili. Čínská vláda později uveřejnila vlastní seznam obětí s 5335 jmény žáků.^{266,267}

Práce na seznamu obětí zemětřesení se promítla i do umělecké tvorby Ai Weiweie. V roce 2009 se konala v Mnichově v Haus der Kunst jeho výstava s názvem *Tolik litujeme* (*Feichang yihan 非常遗憾, So Sorry*), jejíž součástí byla mimo jiné rozsáhlá instalace *Vzpomínáme* (*Jizhu 记住, Remembering*). Instalace se skládala z 9000 batohů

---

²⁶¹ Tamtéž.

²⁶² Ai Weiwei věřil, že v pozadí nestandardních školních budov stály korupční praktiky ve stavebnictví. (zdroj poznámky: KELLEY, J., Ai Weiwei, 2010, s. 238-239.)

²⁶³ KELLEY, J., Ai Weiwei, 2010, s. 238-239.

²⁶⁴ OSNOS, E., *It's not Beautiful*, 2010, s. 54-63.

²⁶⁵ Tamtéž.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ KELLEY, J., Ai Weiwei, 2010, s. 238-239.

dětí, které zemřely při zemětřesení v Sichuanu.²⁶⁸ Barevně pomalované batohy pokryly fasádu Domu umění. Dominovala jim věta: Žila šťastně na této zemi po sedm let. (*Ta zai zhe ge shijie shang kaixin de shenghuole qinian.* 她在这个世界上开心地生活了七年.). Tuto větu původně pronesla matka, jejíž dcera také zahynula v troskách školní budovy.²⁶⁹

Ai Weiwei v rozhovoru pro americký časopis *Art in America* v lednu 2012 označil práci na seznamu žáků za nejdůležitější dílo, které kdy stvořil.²⁷⁰

4.4 Konflikty s čínskými autoritami

V posledních letech nabraly události týkající se Ai Weiweie prudký spád. Čím víc se umělec společensky angažuje a otevřeně vyjadřuje své názory, tím víc se dostává do konfliktu s čínskými autoritami. V srpnu 2009 mu bylo ve městě Chengdu 成都 zabráněno účastnit se soudního procesu s aktivistou Tan Zuorenem 谭作人 a byl údajně udeřen do hlavy příslušníkem čínské policie.²⁷¹ Umělec měl v procesu figurovat jako svědek. Tan Zuoren, který se podobně jako Ai Weiwei dožadoval transparentnosti informací ohledně zemětřesení v Sichuanu, byl oficiálně souzen za hanobení Komunistické strany Číny ve svých komentářích k masakru na náměstí Tian'anmen z roku 1989. Zastánci Tan Zuorena a organizace Amnesty International tvrdili, že ve skutečnosti v pozadí procesu stojí Tan Zuorenovo zamýšlené vydání nezávislé zprávy o zřícení školních budov během zemětřesení.²⁷²

Ai Weiwei si po této události stěžoval na horšící se závratě a bolesti hlavy. Když připravoval v září 2009 svou exhibici *Tolik litujeme*, musel v Německu podstoupit operaci

---

²⁶⁸ FULFORD, R., Is Ai Weiwei the most important artist in the world? <http://fullcomment.nationalpost.com/2011/05/21/robert-fulford-is-ai-weiwei-the-most-important-artist-in-the-world/>

²⁶⁹ MCMAHON, J.P. Ai Weiwei's "Remembering" and the Politics of Dissent. <http://smarthistory.khanacademy.org/ai-weiwei-and-the-politics-of-dissent.html>

²⁷⁰ CAMILLES, J. J., At home with Ai Weiwei, 2012, s. 68.

²⁷¹ KELLEY, J., Ai Weiwei, 2010, s. 238-239.

²⁷² HORNBY, L., Witnesses held as China quake activist trial starts. <http://www.reuters.com/article/2009/08/12/idUSPEK64958>

hlavy. Mozkové krvácení, které vzniklo s největší pravděpodobností policejním zákrokem v Chengdu, pro něj mohlo být smrtelné.²⁷³

Zanedlouho následovala další kontroverzní událost – demolice Ai Weiweiova studia v Šanghaji. Budovu svého šanghajského studia Ai Weiwei začal navrhovat v létě 2008. Stavba byla dokončena o dva roky později, v červenci 2010. Měla být součástí nové kulturní zóny a měla sloužit jako umělcovo studio a zároveň zázemí pro výuku architektury. Stavební náklady byly zhruba milion amerických dolarů. V červenci 2010, kdy byla stavba dokončena, byl vydán příkaz k demolicí.²⁷⁴ Jako důvod demolice bylo uvedeno, že Ai Weiwei stavbu realizoval bez patřičných stavebních povolení. Umělec uvedl pro deník *The Guardian*, že stavba probíhala pod státním dohledem a úředníci mu pomáhali s potřebnými formalitami. Stavba musela být podle oficiálního prohlášení bezpodmínečně stržena, ale umělci bylo nabídnuto, že náklady by mu náklady mohly být zpětně uhrazeny. Ai Weiwei s touto nabídkou nebyl spokojen, protože dle jeho slov nešlo pouze o peníze, ale také o architektonickou stavbu se „svým vlastním významem“.²⁷⁵

V souvislosti s demolicí Ai Weiwei v listopadu 2010 prohlásil, že bude ve studiu pořádat „rozlučkový večírek“ s krabími hody. Výraz *hexie* 河蟹, který čínsky znamená „říční krab“, zní velice podobně jako slovo *hexie* 和谐, jehož významem je „harmonie“. Slovo „harmonie“ představuje pojem hojně užívaný Komunistickou stranou Číny. Kritici režimu si tento výraz oblíbili pro sarkastické komentáře, například ve smyslu že „internet je harmonizován“. Ai Weiweiův „krabí večírek“ měl proto také sarkastický a kritický podtext. Dva dny před večírkem byl Ai Weiwei uvržen do domácího vězení a nemohl se akce zúčastnit. I bez jeho přítomnosti do studia na večírek dorazilo 800 lidí.^{276,277}

Ačkoli demolice studia měla proběhnout po 3. únoru 2011, prvním dni čínského roku Králíka, dělníci s demolicí začali již 11. ledna 2011. Ai Weiwei o demoliční činnosti nebyl dopředu informován. Srovnání budovy se zemí bylo dokončeno během jednoho dne.²⁷⁸

---

²⁷³ Tamtéž.

²⁷⁴ WONG, E., China. http://www.nytimes.com/2010/12/04/world/asia/04briefs-Nobel.html?_r=1

²⁷⁵ BRANIGAN, T., GABBAT, A., Ai Weiwei's Shanghai art studio to be demolished. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2010/nov/03/ai-weiwei-shanghai-art-studio>

²⁷⁶ Tamtéž.

²⁷⁷ WONG, E., China. http://www.nytimes.com/2010/12/04/world/asia/04briefs-Nobel.html?_r=1

²⁷⁸ Tamtéž.

Ve stejném časovém období proběhl incident, kdy bylo Ai Weiweiovi zabráněno opustit Čínu. Dne 2. prosince 2010 mu nebylo umožněno odletět z Pekingu do Seoulu v Jižní Koreji. Jeho opuštění Číny mohlo údajně „ohrozit státní bezpečnost“. Ve stejný den a ze stejných důvodů neopustil Čínu na popud autorit ani ekonom Mao Yushi 茅于軾, který měl v plánu letět do Singapuru. Autority se pravděpodobně snažily zabránit účasti obou osobností na ceremonii udělování Nobelovy ceny^{279,280}, který se konal následující týden v Norsku. Ai Weiwei po této události publikoval na svém Twitteru příspěvek, že neměl v plánu účastnit se udělování Nobelovy ceny, ale chystal se cestovat do Jižní Koreje v souvislosti se svou uměleckou činností.²⁸¹

4.5 Vyšetřování pro hospodářské trestné činy

Ačkoli se Ai Weiwei již několikrát dostal do konfliktu s čínskými autoritami, stále měl díky své mezinárodní reputaci a věhlasu svého otce, básníka Ai Qinga, status relativně „nedotknutelného“ umělce. To se změnilo v neděli 3. dubna 2011. Ai Weiwei byl zadržen na pekingském letišti, odkud chtěl pracovně odletět do Hong Kongu 香港. Policie také prohledala jeho studio v Caochangdi a odnesla z něj počítače.²⁸²

Ai Weiwei byl zadržen v době, kdy někteří bloggeři a aktivisté volali po Jasmínové revoluci *Moli(hua) geming* 茉莉(花)革命²⁸³. Ai Weiwei se k tomuto tématu také vyjadřoval na svém Twitteru. Čínský právník Liu Xiaoyuan 刘晓原 řekl těsně po zadržení

---

²⁷⁹ V roce 2010 získal Nobelovu cenu za mír čínský bojovník za lidská práva a disident Liu Xiaobo 刘晓波. (zdroj poznámky: The Nobel Peace Prize 2010.

http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2010/)

²⁸⁰ Čínské autority se mohly obávat, že by se Ai Weiwei nebo Mao Yushi mohli snažit převzít Nobelovu cenu pro Liu Xiaoboa, který je ve výkonu trestu odnětí svobody v délce jedenácti let. (Zdroj poznámky: RICHBURG, K. B., Chinese artist Ai Weiwei arrested in latest government crackdown. http://www.washingtonpost.com/world/chinese-artist-ai-wei-wei-arrested-in-latest-government-crackdown/2011/04/03/AFHB5PVC_story.html)

²⁸¹ WONG, E., China. http://www.nytimes.com/2010/12/04/world/asia/04briefs-Nobel.html?_r=1

²⁸² RICHBURG, K. B., Chinese artist Ai Weiwei arrested in latest government crackdown. http://www.washingtonpost.com/world/chinese-artist-ai-wei-wei-arrested-in-latest-government-crackdown/2011/04/03/AFHB5PVC_story.html

²⁸³ Od poloviny února 2011 se na internetu začaly objevovat příspěvky volající po „Jasmínové revoluci“ a vyzývající čínské občany, aby se postavili proti vládnoucím autoritám. Příspěvky byly inspirovány politickými změnami v Severní Africe a na Středním východě. (zdroj poznámky: Tamtéž.)

Ai Weiwei pro deník *The Guardian*, že nelze jednoznačně určit, jestli umělcovy příspěvky na Twitteru mohly mít s jeho zadržením souvislost.²⁸⁴

Několik dní po umělcově zadržení pronikla na veřejnost informace, že Ai Weiwei je zadržen v souvislosti s daňovými úniky. To Západním médiím potvrdil i Hong Lei 洪磊, mluvčí Ministerstva zahraničních věcí. Uvedl, že Ai Weiwei je vyšetřován pro hospodářské trestné činy, ale nesdělil médiím žádné podrobnosti. Dodal, že zadržení umělce nemá „nic společného se svobodou vyjádření“. Zatímco se západní média aktivně angažovala a dožadovala se podrobných informací a osvětlení celé události, většina čínských médií o případu mlčela.²⁸⁵

Neděle 3. dubna 2011 byl den, kdy byl umělec na dlouhou dobu naposledy spatřen. Když s postupem času stále nebyly dostupné informace o jeho stavu, Ai Weiwei neměl možnost kontaktovat svého právníka a ani jeho rodina o něm neměla žádné zprávy, následovala celosvětová vlna protestů. Proti Ai Weiweiově zadržení a absenci relevantních informací se vyjádřily například německá, americká a britská vláda a vznikla webová adresa <http://freeaiweiwei.org/>, na které byly shromažďovány podrobné informace ohledně celého případu.²⁸⁶

Zahraniční vlády a aktivisté požadovali Ai Weiweiovo propuštění, protože se domnívali, že umělec je tímto způsobem trestán za své komentáře k politickým událostem a otevřenou kritiku čínských autorit.²⁸⁷ K Ai Weiweiovu obvinění se vyjádřila také jeho manželka Lu Qing. Prohlásila, že společnost FAKE Design, která se měla porušení zákona dopustit, je registrovaná na její jméno a patří jí, proto by v souvislosti s daňovými úniky neměl být vyšetřován sám Ai Weiwei.^{288,289}

---

²⁸⁴ RICHBURG, K. B., Chinese artist Ai Weiwei arrested in latest government crackdown. http://www.washingtonpost.com/world/chinese-artist-ai-wei-wei-arrested-in-latest-government-crackdown/2011/04/03/AFHB5PVC_story.html

²⁸⁵ ASSOCIATED PRESS. Ai Weiwei detention nothing to do with freedom of expression, says China. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/08/weiwei-detention-economic-crimes-china>

²⁸⁶ SEARLE, A., Where is Ai Weiwei? <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/may/09/ai-weiwei-arrest-protest-exhibition?INTCMP=ILCNETTXT3487>

²⁸⁷ ASSOCIATED PRESS. Ai Weiwei detention nothing to do with freedom of expression, says China. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/08/weiwei-detention-economic-crimes-china>

²⁸⁸ JACOBS, A., Lawyer for Released Chinese Artist Seeks Review on Taxes. http://www.nytimes.com/2011/06/30/world/asia/30artist.html?_r=1

²⁸⁹ BRANIGAN, T., WATTS, J., Ai Weiwei detained by Chinese police. <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/03/ai-weiwei-detained-chinese-police?INTCMP=ILCNETTXT3487>

Po 81 dnech ve vazbě, ve středu 22. června 2011, byl Ai Weiwei propuštěn na kauci pod podmínkou, že po dobu jednoho roku nebude komunikovat s veřejností, poskytovat rozhovory médiím ani vyjadřovat své názory na internetu. Další podmínkou je, že nesmí po dobu jednoho roku opustit Peking. Pokud navíc nebude ochoten během vyšetřování spolupracovat, může ho čínská policie vzít opět do vazby.²⁹⁰ Podle tiskové agentury *Xinhua*, *Xinhua tongxunshu* 新华通讯社, byl Ai Weiwei propuštěn na základě dobré spolupráce, přiznání se k hospodářským trestným činům, a také kvůli chronickému onemocnění²⁹¹, kterým trpí.²⁹² Souhlasil také, že zpětně uhradí bližší nespecifikovanou částku, o kterou měl stát ochudit na daních.²⁹³

Phelim Kine, pracovník newyorské advokátní kanceláře Human Rights Watch, se domnívá, že na umělcovo propuštění měla zásadní vliv mezinárodní podpora, které se mu od západního světa dostávalo. Jeho náhlé propuštění přišlo několik dní před cestou čínského premiéra Wen Jiabao 温家宝 do Evropy. Představitelé Velké Británie, Německa a dalších evropských států, se kterými se měl Wen Jiabao setkat během své návštěvy Evropy, byli totiž otevřeně kritičtí k Ai Weiweiově zadržení.²⁹⁴

Pekingský daňový úřad *Beijingshi difang shuiwuju* 北京市地方税务局 sdělil v pátek 28. října 2011 umělcově manželce Lu Qing rozhodnutí, že společnost FAKE Design má uhradit celkem víc než 15 milionů yuanů – 5,3 milionů za nezaplacené daně, 6,8 milionů za sankce a 3 miliony za úroky z prodlení. Uhrazení celé částky mělo proběhnout v 15-ti denní lhůtě. Umělcův právník Pu Zhiqiang 浦志强 vyjádřil obavu, že pokud Ai Weiwei výše zmíněnou částku nezplatí, pravděpodobně opět ztratí svobodu. Zároveň uvedl, že není žádným způsobem možné prokázat finanční hospodaření společnosti, protože dokumenty, účetní knihy a faktury finančních operací zabavila policie při svém dubnovém prohledávání Ai Weiweiova studia.²⁹⁵

Když Ai Weiwei uveřejnil, jak vysokou částku má zaplatit, začali mu jeho příznivci posílat finanční dary. Finanční dary přicházely formou bankovních převodů, poštovních

---

²⁹⁰ JACOBS, A., Lawyer for Released Chinese Artist Seeks Review on Taxes. http://www.nytimes.com/2011/06/30/world/asia/30artist.html?_r=1

²⁹¹ Ai Weiwei trpí cukrovkou. (zdroj poznámky: Tamtéž.)

²⁹² DURFEE, D., Buckley, C., artist Ai Weiwei released after 81 days in prison, 2011, s. B8.

²⁹³ FOSTER, P., Dissident Chinese artist released on bail, 2011, s. A15.

²⁹⁴ DURFEE, D., Buckley, C., artist Ai Weiwei released after 81 days in prison, 2011, s. B8.

²⁹⁵ CHAN, M. Ai Weiwei slapped with 15m yuan tax-evasion bill, 2011, s. 1.

poukázek i vložené do papírových letadel a hozené přes zeď na jeho pozemek. Na finanční pomoci umělci se podílelo víc než 20 000 lidí. Po necelých dvou týdnech darovaná částka přesáhla již 5 milionů yuanů.²⁹⁶

Ai Weiwei s rozhodnutím Pekingského daňového úřadu a výší požadované částky nesouhlasil. Britská televizní stanice *BBC* ve svém on-line zpravodajství 6. ledna 2012 uvedla, že Ai Weiwei složil kauci víc než 8 milionů yuanů, aby se mohl proti rozhodnutí Pekingského daňového úřadu odvolat. Na zaplacení kauce použil peníze od dárců. Jeho právníci vznesli žádost v rozsahu 9000 slov o opětovné přezkoumání případu. Žádost byla Pekingským daňovým úřadem přijata. Ai Weiweiův právník Pu Zhiqiang řekl tiskové agentuře *AFP*: „Doufáme, že daňový úřad seriózně znovu kauzu projedná. Pokud nebudeme spokojeni s výsledky, můžeme dát případ k soudu.“²⁹⁷

4.6 Dokumentární film o Ai Weiweiovi

Umělecké aktivity a společenská angažovanost Ai Weiweie vedly Alison Klaymanovou, původním povoláním žurnalistku působící v Pekingu, aby o umělci natočila dokumentární film *Ai Weiwei: Ničeho nelituji (Ai Weiwei: Never Sorry)*. Natáčení začalo v roce 2008.²⁹⁸

Dokument o délce 91 minut zachycuje jak uměleckou tvorbu a veřejné působení Ai Weiweie, tak jeho soukromý život a osobnost. Klaymanová, která umělce intenzivně natáčela víc než dva roky, měla rovněž přístup k video materiálům pořízeným Ai Weiweiem i jeho asistenty a mohla jimi svůj dokumentární film libovolně doplňovat. Přesto podle periodika *Daily Variety* nemá dokument jednotnou „zastřešující vizi“, i když individuální scény jsou zajímavé a působivé, především ty zaměřené na Ai Weiweiva nemanželského syna. *Daily Variety* Klaymanové rovněž vytýká, že dokument sice mapuje Ai Weiweiovu uměleckou tvorbu, ale neposkytuje divákům dostatek kontextu k pochopení

---

²⁹⁶ Ai Weiwei China tax bill paid by supporters. <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15616576>

²⁹⁷ Chinese authorities agree to review Ai Weiwei tax case. <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-16437314>

²⁹⁸ MILLAR, I., *Following Ai Weiwei*, 2011, s. 64.

a interpretování jednotlivých děl. Přesto jsou všechny nedostatky faktografické filmové tvorby vyváženy samotným tématem dokumentu, jímž je výrazná osobnost Ai Weiweie.²⁹⁹

Když byl Ai Weiwei 3. dubna 2011 zadržen na Pekingském letišti a následně na 81 dní „zmizel“ (viz podkapitola 4.5 Vyšetřování pro hospodářské trestné činy), byl dokument již v postprodukcí a procházel finálními úpravami. Ačkoli měl původně skončit londýnskou instalací *Slunečnicová semínka*, Klaymanová se rozhodla v natáčení pokračovat. Protože zadrženého Ai Weiweie nebylo možné kontaktovat přímo, byla autorka dokumentu alespoň ve spojení se zahraničními reportéry v Pekingu, nahrávala telefonní rozhovory, shromažďovala mediální zprávy, hledala informace na internetu a populárních internetových sociálních sítích a natáčela protesty proti jeho zadržení, které probíhaly v New Yorku, Hong Kongu a Londýně. Snažila se tak aktuálním způsobem poskytnout dostatek podnětů k tomu, aby diváci viděli, co je inspirací Ai Weiweiovy umělecké tvorby a jakým výzvám a rizikům čelí, když veřejně vyjadřuje své názory.³⁰⁰

Dokument měl premiéru 22. ledna 2012 na filmovém festivalu Sundance 2012, který se konal od 19. ledna do 29. ledna 2012 v Utahu ve Spojených státech amerických.³⁰¹

---

²⁹⁹ DEBRUGE, P., *Ai Weiwei: Never Sorry*, 2012, s.21.

³⁰⁰ MILLAR, I., *Following Ai Weiwei*, 2011, s. 64.

³⁰¹ *Ai Weiwei: Never Sorry*. <http://aiweiweineversorry.com>

Závěr

Ai Weiwei je v současnosti nejznámějším čínským umělcem na světě a bývá také označován za jednoho z nejvlivnějších umělců 21. století. Celosvětovou proslulost, kterou mu přinesla spolupráce na architektonickém návrhu pekingského stadionu Ptačí hnízdo a kontroverzní charakter mnoha jeho uměleckých děl, umocnilo v roce 2011 jeho téměř tříměsíční zadržení a vyšetřování pro hospodářské trestné činy. Ai Weiweiova popularita v souvislosti s touto událostí přesáhla hranice uměleckého světa a upoutala pozornost široké světové veřejnosti.

Umělecká díla a aktivity Ai Weiweie se nemůžeme snažit interpretovat bez znalosti čínské historie, kultury a vývoje současné čínské umělecké scény, stejně jako bez znalosti fakt o jeho osobním životě a uměleckém zrání. Širší kontext pro pochopení jeho tvorby a společenských aktivit nám poskytla tato bakalářská diplomová práce. Dozvěděli jsme se o umělcově životě, díle i společenském angažování.

Do Ai Weiweiovy umělecké tvorby se výrazným způsobem promítá barvitý osobní život, poznání odlišných zemí, regionů a kultur, stejně jako zájem o aktuální čínské společenské dění. V rozmanitém spektru jeho tvůrčích aktivit jsou zastoupeny originální způsoby vyjádření i nekonvenční používané materiály. Jeho díla otřásají zavedenými představami o historii, kultuře, umění, originalitě a hodnotě. Jsou prostoupena touhou po změně, transformováním čínských tradic a často dospívají až k destrukci, která v umělcově pojetí symbolizuje osvobození. Konfrontací protikladů jako je historie a současnost, stabilita a pokrok či kontrola a svoboda se umělci daří oslovit čínské i mezinárodní publikum, které vyzývá k zamyšlení a přehodnocení konvenčních stereotypů. Práce s publikem je pro Ai Weiweie velmi důležitá, proto jej rád interaktivně zapojuje do svých uměleckých děl. Subjektivní prožitek a interpretaci jedince považuje často za součást své tvorby.

Výraznost Ai Weiweiovy umělecké tvorby je podtržena jeho společenským působením. Otevřené komentáře k aktuálním společenským otázkám, kritické názory a fotografie, které publikuje na internetových sociálních sítích, oslovují virtuální publikum na různých koncích světa a vytváří podněty jak pro individuální zamyšlení, tak pro veřejnou diskusi.

Ai Weiweiův silný vliv na současnou čínskou i světovou uměleckou scénu je nesporný. Jeho dílo, které přesahuje hranice uměleckého světa a stává se svědectvím osobního života jedince, ale i společenských událostí, politických změn a přírodních katastrof, si určitě zaslouží naši pozornost.

Resumé

My bachelor's thesis is concerned with Ai Weiwei, a contemporary Chinese artist who is engaged in a wide range of artistic activities full of cultural, historical and political undertones. Due to his unique artwork, he is a significant personality of the modern Chinese and global art scene. His work enriches the art scene of 21st century and draws people's attention to social issues. This bachelor's thesis focuses on Ai Weiwei's personal life, artwork, and masterpieces as well as on his social activism. The thesis consists of four main parts. In the first part, there is a brief introduction of the contemporary Chinese art scene, the second part concentrates on Ai Weiwei's life, family, education and relationships, the third part focuses on his artwork and career and in the fourth part I mention his social activism. I attach an overview of selected exhibitions and artwork illustrations.

Seznam pramenů a literatury

Monografie:

ALBERRO, Alexander. *Conceptual Art and The Politics of Publicity*. Cambridge (Massachusetts, USA): MIT Press, 2003. ISBN 9780262511841.

ALBERTINI, Claudia. *Avatars and Antiheroes: a guide to contemporary Chinese artists*. New York: Kodansha America, 2008. ISBN 9784770030719.

BERGHUIS, Thomas J. *Performance art in China*. Hong Kong (China): Timezone 8 Limited, 2006. ISBN 9789889926595.

HUOT, Claire. *China's New Cultural Scene: A Handbook of Changes*. London (Great Britain): Duke University Press, 2000. ISBN 0822324458.

LEE, Khoon Ch. *Pioneers of Modern China: Understanding the Inscrutable Chinese*. Singapore: World Scientific Publishing, 2005. s. 398. ISBN 9789812566188.

OBRIST, Hans Ulrich. *Ai Weiwei speaks with Hans Ulrich Obrist*. London: Penguin, 2011. ISBN 978-024-1957-547.

SMITH, Karen, Hans-Ulrich OBRIST, Bernhard FIBICHER a Weiwei AI. *Ai Weiwei*. New York: Phaidon, 2009, 158 s. ISBN 07-148-4889-1.

SULLIVAN, Michael. *The Arts of China: Fifth Edition, Revised and Expanded*. 5th edition. London: University of California Press, 2008. ISBN 978-0-520-25568-5.

VINE, Richard. *New China, new art: Zhongguo dang dai yi shu*. New York: Prestel, 2008. ISBN 9783791339429.

WU, Hung, Huangsheng WANG a Boyi FENG. *The First Guangzhou Triennial: Reinterpretation : A Decade of Experimental Chinese Art (1990-2000)*. Chicago: Art Media Resources, 2002. ISBN 15-888-6036-1.

Novinové, časopisové nebo odborné články:

BEECH, Hannah a Austin RAMZY. The Dissident. *Time*. 12/26/2011, roč. 178, č. 25, s. 104-108. ISSN 0040781X. Dostupné z: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=7d5aea43-bec9-4557-8599-65465dc1dc65%40sessionmgr13&vid=1&hid=14&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#d b=a9h&AN=69840738>

CAMILLES, J. J. At Home With Ai Weiwei. *Art in America*. Jan 2012, roč. 100, č. 1, s. 66-69. ISSN 00043214

CLARK, Garth. Subversive Majesty: Peter Voulkos's Rocking Pot. *American Art*. Autumn, 1992, roč. 6, č. 4, s. 110-112. Dostupné z: <http://www.jstor.org/discover/10.2307/3109085?uid=3737856&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=56027998623>

- CHAN, Minnie. Ai Weiwei slapped with 15m yuan tax-evasion bill. *South China Morning Post*. Nov 2, 2011, s. 1. ISSN 10216731. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/901283323/1362A5213C429A2A32A/3?accountid=16730>
- COGGINS, David. Ai Weiwei's Humane Conceptualism. *Art in America*. Sep 2007, roč. 95, č. 8, s. 118-125. ISSN 00043214.
- DEBRUGE, Peter. Ai Weiwei: Never Sorry. *Daily Variety*. 2/6/2012, roč. 314, č. 26, s. 21. ISSN 00115509.
- DURFEE, Don a Chris BUCKLEY. Outspoken artist Ai Weiwei released after 81 days in prison; 'I can't say anything more because I'm on bail,' dissident says. *The Vancouver Sun*. Jun 23, 2011, roč. 100, s. B8. ISSN 08321299. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/873649204/1362A54BEB83007BE47/2?accountid=16730>
- FOSTER, Peter. Dissident Chinese artist released on bail; Weiwei 'at home'. *National Post*. Jun 23, 2011, A.15. ISSN 14868008. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/873648053/1362A54BEB83007BE47/9?accountid=16730>
- HANCOX, Simone. Art, activism and the geopolitical imagination: Ai Weiwei's 'Sunflower Seeds'. *Journal of Media Practice*. Dec 2011, roč. 12, č. 3, s. 279-290. ISSN 14682753.
- HORNBY, Lucy. Witnesses held as China quake activist trial starts. *Reuters* [online]. Aug 12, 2009 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2009/08/12/idUSPEK64958>
- JACOBS, Andrew. Lawyer for Released Chinese Artist Seeks Review on Taxes. *The New York Times* [online]. June 29, 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2011/06/30/world/asia/30artist.html?_r=1
- KELLEY, Jeff. Ai Weiwei: Haus Der Kunst, Munich. *Artforum*. Mar 2010, roč. 48, č. 7, s. 238-239. ISSN 10867058. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/214349431?accountid=16730>
- KELLEY, Jeff. Look Back. *Artforum*. Sep 2008, roč. 47, č. 1, s. 107-108. ISSN 10867058. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/214340526?accountid=16730>
- KORKMAZ, K. Armagan a M. Emin KUTAY. Automated Hazard Assessment Techniques Using Satellite Images Following the 2008 Sichuan China Earthquake. *Human & Ecological Risk Assessment*. May/Jun 2010, roč. 16, č. 3, s. 463-477.
- McMAHON, J.P. Ai Weiwei's "Remembering" and the Politics of Dissent. *The Khan Academy* [online]. [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://smarthistory.khanacademy.org/ai-weiwei-and-the-politics-of-dissent.html>
- MILLAR, Iain. Following Ai Weiwei. *Art Newspaper*. June 2011, roč. 20, č. 225, s. 64. ISSN 09606556.
- MINTER, Adam. Ai Weiwei. *Atlantic Monthly*. Nov 2011, roč. 308, č. 4, s. 63. ISSN 10727825. Dostupné z: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=911a56b5-0717-444d-b442-aba464c80791%40sessionmgr14&vid=3&hid=18>
- OSNOS, Evan. It's not Beautiful: An Artist Takes on the System. *New Yorker*. 5/24/2010, roč. 86, č. 14, s. 54-63. ISSN 0028792X. Dostupné z: <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=52dc0e6e-e650-475a-ab5d->

[1a638870b28c%40sessionmgr14&vid=1&hid=21&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#d
b=a9h&AN=50655294](http://www.798space.com/subpage_en.asp?classid=16)

WELCH, Adam. I Hate Ceramics: Ai Weiwei Drops the Urn. *Ceramics (Sydney, Australia)*. 2010, č. 82, s. 84-85. ISSN 10351841.

Internetové zdroje:

798 SPACE. *798 SPACE* [online]. 2006 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.798space.com/subpage_en.asp?classid=16

AGENCE FRANCE-PRESSE. China artist Ai Weiwei says he regrets designing Beijing Olympics Bird's Nest. *The Telegraph* [online]. 05 Mar 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/9123705/China-artist-Ai-Weiwei-says-he-regrets-designing-Beijing-Olympics-Birds-Nest.html>

Ai Weiwei China tax bill paid by supporters. BBC [online]. 7 November 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-15616576>

Ai Weiwei. *Mary Boone Gallery* [online]. [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: http://maryboonegallery.com/artist_info/ai_info.html

Ai Weiwei. *Museum of Modern Art* [online]. [2012] [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2012/printout/category_works/ai_weiwei/

Ai Weiwei: Never Sorry [online]. [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://aiweiweineversorry.com>

Ai Weiwei: Under Construction. *Local Government Cultural Awards09* [online]. 2008-12 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://culturalawards2009.lgsa.org.au/projects/69-ai-weiwei-under-construction/photos/188>

ASSOCIATED PRESS. Ai Weiwei detention nothing to do with freedom of expression, says China. *The Guardian* [online]. Friday 8 April 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/08/weiwei-detention-economic-crimes-china>

BANDURSKI, David. Uneasy silences punctuate 60th anniversary coverage. *China Media Project* [online]. September 10, 2009 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://cmp.hku.hk/2009/09/10/1740/>

Beijing National Stadium, China. *Design Build Network: News, views and contacts from the global Design Build industry* [online]. 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.designbuild-network.com/projects/national_stadium/

BERNSTEIN, Fred A. Global Summit. *The New York Times* [online]. November 7, 2008 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2008/11/09/style/tmagazine/09tsaiw.html?adxnnl=1&adxnnlx=1334252002-N4PI/n9JK2G1KVOizNjnAg>

BINKS, Hilary. The Stars Group of Artists. *Zee Stone Gallery* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.zeestone.com/article.php?articleID=16>

BLACKWELL, Adrian. Ai Weiwei: Fragments, Voids, Sections and Rings. *Archinect: Connecting Architects Since 1997* [online]. Dec 5 '06 [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://archinect.com/features/article/47035>

BRANIGAN, Tania. Ai Weiwei confessing to crimes, says state-run newspaper. *The Guardian* [online]. Thursday 14 April 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/14/ai-weiwei-confessing-crimes-china>

BRANIGAN, Tania a Adam GABBATT. Ai Weiwei's Shanghai art studio to be demolished. *The Guardian* [online]. Wednesday 3 November 2010 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2010/nov/03/ai-weiwei-shanghai-art-studio>

BRANIGAN, Tania a Jonathan WATTS. Ai Weiwei detained by Chinese police. *The Guardian* [online]. Sunday 3 April 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/apr/03/ai-weiwei-detained-chinese-police?INTCMP=ILCNETTXT3487>

Cao Cao: Famous Person During the Three Kingdoms Period. *Cultural China*: [online]. ©2007-2010 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://history.cultural-china.com/en/46History165.html>

CAO, Yin. Beijing's 798 Art District. *Studio International: Visual Arts, Design and Architecture* [online]. 14.12.2006 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.studio-international.co.uk/reports/beijing_798.asp

CHEN, Aric. A New Frontier for Chinese Art. *The New York Times* [online]. April 1, 2007 [cit. 2012-03-30]. Dostupné z: <http://travel.nytimes.com/2007/04/01/travel/01surfacing.html>

China Art Archives and Warehouse. *The Beijinger* [online]. 2009 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: <http://www.thebeijinger.com/directory/China-Art-Archives-and-Warehouse>

Chinese authorities agree to review Ai Weiwei tax case. BBC [online]. 6 January 2012 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-16437314>

China Online Museum [online]. [2010] [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://www.chinaonlinemuseum.com/painting-wu-guanzhong.php>

COOKE, Rachel. Cultural revolutionary: The interview: Ai Weiwei. *The Guardian* [online]. Sunday 6 July 2008 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2008/jul/06/art.china>

CUMMING, Laura. Ai Weiwei: Ai Weiwei, Circle of Animals/Zodiac Heads – review. *The Guardian* [online]. Sunday 15 May 2011 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/may/15/ai-weiwei-lisson-zodiac-somerset>

Cynical Realism. *Academic Dictionaries and Encyclopedias: Encyclopedia of Contemporary Chinese Culture* [online]. 2011 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: http://contemporary_chinese_culture.academic.ru/167/Cynical_Realism

FAKE Design: Projects. *Chinese Architects: Profiles of Selected Architects* [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: http://www.chinese-architects.com/en/fakedesign/projects_en.html

Fairytales Documentary (DVD). *Les presses du réel* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.lespressesdureel.com/EN/ouvrage.php?id=1932&menu=>

FENBY, Jonathan. Ai Weiwei's Blog by Ai Weiwei – review. *The Guardian* [online]. Sunday 5 June 2011 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/jun/05/ai-weiwei-blog-review>

- FLETCHER, Dan. A Brief History of G.I. Joe. *TIME U.S.* [online]. Aug. 07, 2009 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,1915120,00.html>
- FULFORD, Robert. Robert Fulford: Is Ai Weiwei the most important artist in the world?. *National Post: Full Comment* [online]. May 21, 2011 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://fullcomment.nationalpost.com/2011/05/21/robert-fulford-is-ai-weiwei-the-most-important-artist-in-the-world/>
- GALILEE, Beatrice. Ordos 100. *Iconeye: Icon Magazine Online* [online]. © 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.iconeye.com/news/ordos-100>
- GILSDORF, Bean. Ai Weiwei: Dropping the Urn. *Daily Serving: An International Publication for Contemporary Art* [online]. July 31, 2010 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://dailyserving.com/2010/07/ai-weiwei-dropping-the-urn/>
- HAUPT, Gerhard a Pat BINDER. Documenta 12, 2007. *Universes in Universe: Worlds of Art: Visual Arts from Africa, Asia, the Americas in the International Art Context* [online]. [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <http://universes-in-universe.de/car/documenta/eng/2007/index.htm>
- HHF Architects* [online]. © 2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://hhf.ch>
- Introduction of 798 Art District. *798 SPACE* [online]. 2006 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.798space.com/subpage_en.asp?classid=16
- Kangxi Dictionary. *Cultural China* [online]. ©2007-2010 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://history.cultural-china.com/en/46H211H789.html>
- KENNEDY, Maev. Tate buys eight million Ai Weiwei sunflower seeds seeds. *The Guardian* [online]. Monday 5 March 2012 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2012/mar/05/tate-ai-weiwei-sunflower-seeds?INTCMP=SRCH>
- LUM, Melanie. A Few Works From Ai Weiwei. *ML Art Source* [online]. ©2009 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://mlartsource.com/en/blog/84/a-few-works-from-ai-wei-wei>
- MCDONALD, Joe. China frees man jailed in 1989 for throwing paint on Mao Zedong portrait. *Free Republic* [online]. 23. 2. 2006 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.freerepublic.com/focus/news/1584221/posts>
- MOORE, Malcolm. The meaning of Ai Weiwei's 12 Zodiac Heads. *The Telegraph* [online]. 05 May 2011 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/8494376/The-meaning-of-Ai-Weiweis-12-Zodiac-Heads.html>
- MU, Qian. Once upon a time. *China Daily* [online]. 2007-05-29 [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2007-05/29/content_882137.htm
- NEAL, Leon. Tate Modern Buys Ai Weiwei's Sunflower Seeds. *The Huffington Post* [online]. 5/03/2012 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.co.uk/2012/03/05/tate-sunflower-seeds-ai-weiwei_n_1320520.html
- RICHBURG, Keith B. Chinese artist Ai Weiwei arrested in latest government crackdown. *The Washington Post* [online]. April 3, 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.washingtonpost.com/world/chinese-artist-ai-wei-wei-arrested-in-latest-government-crackdown/2011/04/03/AFHB5PVC_story.html

SAIEH, Nico. Tsai residence: HHF Architects + Ai Weiwei. *ArchDaily: The world's most visited architecture website* [online]. 02 FEB 2009 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.archdaily.com/12806/tsai-residence-hhf-architects-ai-weiwei/>

SEARLE, Adrian. Where is Ai Weiwei?. *The Guardian* [online]. Monday 9 May 2011 [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2011/may/09/ai-weiwei-arrest-protest-exhibition?INTCMP=ILCNETTXT3487>

SPALDING, David. The paintings of Wang Guangyi: Revolutionary acts?. *ShanghART Gallery* [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.shanghart.com/texts/wgy0.htm>

The 5th Asia Pacific Triennial of Contemporary Art (APT5). *The Queensland Art Gallery , The Gallery of Modern Art* [online]. [2007] [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <http://qagoma.qld.gov.au/exhibitions/apt/apt5>

The Hefner Collection [online]. © 2006 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: <http://www.hefnercollection.com/thehefnercollection/portfoliotest.paintings.asp?artistID=1&artistOrder=1>

The Nobel Peace Prize 2010: Liu Xiaobo. *Nobel prize: The Official Web Site of the Nobel Prize* [online]. ©2012 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2010/

WALLACE, Brian. *Red Gate Gallery* [online]. 2011 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.redgategallery.com>

WONG, Edward. China: 2 Intellectuals Barred From Leaving the Country. *The New York Times* [online]. December 3, 2010 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2010/12/04/world/asia/04briefs-Nobel.html?_r=1

WONG, Edward. Chinese Authorities Raze an Artist's Studio. *The New York Times* [online]. January 12, 2011 [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2011/01/13/world/asia/13china.html>

Zodiac Heads. *Circle of Animals/ Zodiac Heads* [online]. [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.zodiacheads.com/about_exhibit.html

Seznam příloh

1. Přehled vybraných výstav Ai Weiweie v letech 1979-2013

zdroje:

SMITH, Karen, Hans-Ulrich OBRIST, Bernhard FIBICHER a Weiwei AI. *Ai Weiwei*. New York: Phaidon, 2009, 158 s. ISBN 07-148-4889-1.

Ai weiwei: According to what?. *Designboom* [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.designboom.com/weblog/cat/10/view/7367/ai-weiwei-according-to-what-exhibition-at-mori-art-museum-tokyo.html>

Ai Weiwei. *Artnet Worldwide Corporation* [online]. ©2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.artnet.com/galleries/artists_detail.asp?G=&gid=139083&which=&aid=424024644&ViewArtistBy=online&rta=http://www.artnet.com/artists/ai%2520weiwei/

Ai Weiwei: Interlacing. *Fritt Ord* [online]. ©2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.frittord.no/en/bildeserier/mer/bjorli_jakobsen/

Ai Weiwei. *Lisson Gallery* [online]. [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.lissongallery.com/#/exhibitions/2011-05-13_ai-weiwei/

Zodiac Heads. *Circle of Animals/ Zodiac Heads* [online]. [cit. 2012-03-02]. Dostupné z: http://www.zodiacheads.com/about_exhibit.html

2. Obrazové přílohy

Obr. 1: Ai Weiwei

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 2: *Housle* (1985), 63 x 23 x 7 cm

Dostupné z: <http://demusitecture.wordpress.com/2010/01/26/ai-wei-wei/> [2012-03-13]

Obr. 3: *Bota jednoho muže* (1987), 58 x 29 x 15 cm

Dostupné z: <http://uk.phaidon.com/agenda/art/picture-galleries/2011/may/11/the-audacious-artwork-of-ai-weiwei/?idx=5> [2012-03-13]

Obr. 4: *Stůl se dvěma nohami na stěně* (1997) 91 x 118 x 122 cm

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 5: *Mapa Číny* (2004), 51 x ø 200 cm

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 6: *Mramorová paže* (2006), 21 x 67 x 30 cm

Dostupné z: <http://ikono.org/2011/05/art-hk-11-the-biggest-art-show-hong-kong-has-ever-seen/> [2012-03-13]

Obr. 7: *Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu* (2010)

Dostupné z: <http://hypebeast.com/2011/03/ai-weiwei-circle-of-animalszodiac-heads-exhibition-pulitzer-fountain/> [2012-03-13]

Obr. 8: *Coca-Cola váza* (1997), 35 x ø 25 cm

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 9: *Upuštění vázy dynastie Han* (1995)

Dostupné z: <http://uk.phaidon.com/agenda/art/picture-galleries/2011/may/11/the-audacious-artwork-of-ai-weiwei/?idx=10> [2012-03-13]

Obr. 10: Barevné vázy (2006), výška 20-40 cm, různý průměr (před a po nabarvení)

Dostupné z: <http://uk.phaidon.com/agenda/art/picture-galleries/2011/may/11/the-audacious-artwork-of-ai-weiwei/?idx=8> [2012-03-13]

Obr. 11: *Červen 1994* (1994)

Dostupné z: <http://artblart.com/tag/ai-weiwei%E2%80%A8-june-1994/>

Obr. 12: *Studie perspektivy* (1995-2003)

Dostupné z: <http://uk.phaidon.com/agenda/art/picture-galleries/2011/may/11/the-audacious-artwork-of-ai-weiwei/?idx=9> [2012-03-13]

Obr. 13: Nábřeží Yiwu (realizace 2002-2004)

Dostupné z: <http://www.art21.org/images/ai-weiwei/yiwu-riverbank-2002> [2012-03-13]

Obr. 14: Pekingský národní stadion (realizace 2003-2008)

Dostupné z: <http://realestatearts.wordpress.com/2011/07/26/81-days-ai-weiweis-rise-to-celebrity-artist-dissident/> [2012-03-13]

Obr. 15: Rezidence Tsai (realizace 2006-2008)

Dostupné z: <http://www.archdaily.com/12806/tsai-residence-hhf-architects-ai-weiwei/> [2012-03-13]

Obr. 16: *Navždy* (2004), 275 x ø 450 cm

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 17: *Slunečnicová semínka* (2010)

Dostupné z: <http://arttattler.com/commentaryaiweiwei.html> [2012-03-13]

Obr. 18: Ai Weiwei a *Slunečnicová semínka*

Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/gallery/2010/oct/11/aiweiwei-sunflower-seeds-tate-modern> [2012-03-13]

Obr. 19: *Šablona* (2007), 720 x 1200 x 850 cm (v původní formě)

Dostupné z: <http://epiloog.wordpress.com/category/onderzoek/afbraak-afval-degradatie/page/2/> [2012-03-13]

Obr. 20: *Fontána světla* (2007), 700 x 529 x 400 cm

Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/culture/culturepicturegalleries/8004485/Ai-Weiwei-and-The-Unilever-Series.html?image=1> [2012-03-13]

Obr. 21: *Sestupující světlo* (2007), 400 x 663 x 461 cm

Dostupné z: <http://fundacionhelgadealvear.es/en/collection/> [2012-03-13]

Obr. 22: První účastník performance *Pohádka* (2007)

Dostupné z: <http://artblart.com/tag/ai-weiwei%E2%80%A8-self-portrait/> [2012-03-13]

Přehled vybraných výstav Ai Weiweie v letech 1979- 2013

1979

Název: Hvězda (*Xingxing huahui* 星星画会, The Stars)

Typ: skupinová výstava (první)

Galerie/výstavní prostory: Národní galerie *Zhongguo meishuguan* 中国美术馆

Místo: Peking, ČLR

1980

Název: Hvězda (*Xingxing huahui* 星星画会, The Stars)

Typ: skupinová výstava (druhá)

Galerie/výstavní prostory: Národní galerie *Zhongguo meishuguan* 中国美术馆

Místo: Peking, ČLR

1986

Název: Avantgardní čínské umění (Avant-Garde Chinese Art)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Vassar College Gallery

Místo: Poughkeepsie, New York, USA

1988

Název: Staré boty, bezpečný sex (Old Shoes, Safe Sex)

Typ: sólová výstava (první sólová výstava Ai Weiweie)

Galerie/výstavní prostory: Art Waves

Místo: New York, USA

1989

Název: Hvězdy: Deset let (*Xingxing huahui shi sui* 星星畫會十岁, The Stars: Ten Years)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Hanart *Hanya xuan* 漢雅軒

Místo: Hong Kong, ČLR

1993

Název: Čínské současné umění: Hvězdy 15 let (Chinese Contemporary Art: The Stars 15 Years)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Tokyo Gallery

Místo: Tokyo, Japonsko

1995

Název: Configura 2: Dialog kultur (Configura 2: Dialog der Kulturen)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Angermuseum

Místo: Erfurt, Německo

Název: Změna: Čínské současné umění (Change: Chinese Contemporary Art)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Göteborg Art Museum

Místo: Göteborg, Švédsko

1996

Název: Setkání s Čínou (Begegnung mit China)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Ludwig Forum Für Internationale Kunst

Místo: Aachen, Německo

1997

Název: Kontaktní bod: Korejské, čínské a japonské současné umění (A Point of Contact: Korean, Chinese, and Japanese Contemporary Art)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Daegu Art & Culture Hall

Místo: Daegu, Jižní Korea

1998

Název: Dvojitý klíč: Malíři z Číny (Double Kitsch: Painters from China)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Max Protetch Gallery

Místo: New York, USA

1999

Název: Koncepty, barvy a vášně (Concepts, Colors and Passions)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Archivy a sklad čínského umění *Yishu wenhua cangku* 艺术文化仓库

Místo: Peking, ČLR

Název: Čtyřicáté osmé Benátské bienále (48th Venice Biennale)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Giardini della Biennale

Místo: Benátky, Itálie

2000

Název: Naši čínští přátelé (Our Chinese Friends)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: ACC Galerie, Galerie der Bauhaus-Universität

Místo: Výmar, Německo

Název: Nekooperativní přístup (*Buhezuode fangshi* 不合作的方式, Fuck Off!)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Východní galerie *Donglang yishu* 东廊艺术

Místo: Šanghaj, ČLR

Název: Portréty, figury, páry a skupiny (Portraits, Figures, Couples and Groups)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie BizArt *Biyi yishu zhongxin* 比翼艺术中心

Místo: Šanghaj, ČLR

2001

Název: Účastnit se 1 & 2 (Take Part 1 & 2)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile

Místo: Lucerne, Švýcarsko

2002

Název: Čína: Tradice a moderna (China: Tradition und Moderne)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Ludwig Galerie Schloss Oberhausen

Místo: Oberhausen, Německo

Název: Umění z měnícího se světa (Art from a Changing World)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Henie Onstad Kunstsenter

Místo: Hoevikodden, Norsko

2003

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile

Místo: Lucerne, Švýcarsko

Název: Podivné nebe: Současná čínská fotografie (A Strange Heaven: Contemporary Chinese Photography)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Rudolfinum

Místo: Praha, Česká republika

Název: Nová zóna: Čínské umění (New Zone: Chinese Art)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Zacheta National Gallery of Art

Místo: Varšava, Polsko

2004

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Caermerklooster Provinciaal Centrum voor Kunst en Cultuur

Místo: Gent, Belgie

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Kunsthalle Bern

Místo: Bern, Švýcarsko

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Robert Miller Gallery

Místo: New York, USA

Název: Čínské jaro (Le Printemps de Chine)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Centre rhénan d'art contemporain (CRAC),

Místo: Altkirch, Francie

Název: Čínský objekt: Sny & posedlosti (Chinese Object: Dreams & Obsessions)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Salvatore Ferragamo Gallery

Místo: New York, USA

Název: Deváté Benátské bienále architektury (9th Venice Biennale of Architecture)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Giardini della Biennale

Místo: Benátky, Itálie

Název: Hedvábná stezka: Formující se čínští umělci (Silknet: Emerging Chinese Artists)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile

Místo: Lucerne, Švýcarsko

Název: Na ostří: Současná čínská fotografie a video (On the Edge: Contemporary Chinese Photography and Video)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Ethan Cohen Fine Arts

Místo: New York, USA

2005

Název: Druhé Guangzhouské trienále (*Di'er jie Guangzhou sannianzhan* 第二届广州三年展,

2nd Guangzhou Triennale)

Typ: skupinová výstava

Místo: Guangzhou 广州, ČLR

Název: Čína očima současných čínských umělců (China as seen by Contemporary Chinese Artists)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Spazio Oberdan

Místo: Milán, Itálie

Název: Podivné nebe: Současná čínská fotografie (A Strange Heaven: Contemporary Chinese Photography)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Helsinki City Art Museum

Místo: Helsinky, Finsko

2006

Název: Černá a modrá (Black and Blue)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Robert Miller Gallery

Místo: New York, USA

Název: Fragmenty (*Suipian* 碎片, Fragments)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile

Místo: Peking, ČLR

Název: Inspirováno Čínou (Inspired by China)

Typ: skupinová výstava (putovní)

Galerie/výstavní prostory: Peabody Essex Museum (Salem); Museum of Fort Lauderdale (Fort Lauderdale)

Místo: Salem, Massachusetts, USA; Fort Lauderdale, Florida, USA

Název: Nepřetržitý dialog (A Continuous Dialogue)

Typ: skupinová výstava (putovní)

Galerie/výstavní prostory: Galleria Continua (Peking), Galleria Continua (San Gimignano)

Místo: Peking, ČLR; San Gimignano, Itálie

Název: Páté Asijsko-pacifické trienále současného umění (5th Asia-Pacific Triennial of Contemporary Art)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Queensland Art Gallery, Gallery of Modern Art

Místo: Brisbane, Austrálie

Název: Patnácté bienále v Sydney (15th Biennale of Sydney)

Typ: skupinová výstava

Místo: Sydney, Austrálie

Název: Současná Čína: Architektura, umění a vizuální kultura (China Contemporary: Architecture, Art and Visual Culture)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Netherlands Architecture Institute

Místo: Rotterdam, Nizozemsko

Název: Tohle není pro tebe: Skulpturální diskurs (This is not for you: Diskurse der Skulptur)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Thyssen-Bornemisza Art Contemporary

Místo: Vídeň, Rakousko

Název: Třetí Busanské bienále (3rd Busan Biennale)

Typ: skupinová výstava

Místo: Busan, Jižní Korea

Název: Umění v pohybu (Art in Motion)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Šanghajské muzeum současného umění *Shanghai dangdai yishuguan*

上海当代艺术馆

Místo: Šanghaj, ČLR

Název: Zacházky: Taktické přístupy k urbanizaci v Číně (Detours: Tactical Approaches to Urbanization in China)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Eric Arthur Gallery

Místo: Toronto, Kanada

2007

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile

Místo: Lucerne, Švýcarsko

Název: Cestující krajiny (Travelling Landscapes)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Aedesland

Místo: Berlín, Německo

Název: Co sochařství? (What About Sculpture?)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Chambers Fine Art

Místo: New York, USA

Název: Čína nyní (China Now)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Cobra Museum
Místo: Amsterdam, Nizozemsko

Název: Čína vás vítá... Touhy, zápasy, nové identity (China Welcomes You... Desires, Struggles, New Identities)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Kunsthaus Graz
Místo: Štýrský Hradec, Rakousko

Název: Documenta 12
Typ: skupinová výstava
Místo: Kassel, Německo

Název: Druhé Moskevské bienále (2nd Moscow Biennale)
Typ: skupinová výstava
Místo: Moskva, Rusko

Název: Metamorfózy: Generace transformace v čínském současném umění (Metamorphosis: The Generation of Transformation in Chinese Contemporary Art)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Tampere Art Museum
Místo: Tampere, Finsko

Název: Skutečná věc: Současné umění z Číny (The Real Thing: Contemporary Art from China)
Typ: skupinová výstava (putovní)
Galerie/výstavní prostory: Tate Liverpool (Liverpool), Institut Valencià d'Art Modern (Valencià)
Místo: Liverpool, Velká Británie; Valencià, Španělsko

Název: Subjekt identity – Pekingské cykly (Entity Identity – Beijing Series)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Stedelijk Museum
Místo: 's-Hertogenbosch, Nizozemsko

Název: Značkový a na přehlídce (Branded and on Display)
Typ: skupinová výstava (putovní)
Galerie/výstavní prostory: Krannert Art Museum (Champaign), Ulrich Museum of Art (Wichita)
Místo: Champaign, USA; Wichita, USA

2008

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Albion Gallery
Místo: Londýn, Velká Británie

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Gallery Hyundai
Místo: Seoul, Jižní Korea

Název: Ai Weiwei: Iluminace (Ai Weiwei: Illumination)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Mary Boone Gallery

Místo: New York, USA

Název: Ai Weiwei: Ve výstavbě (Ai Weiwei: Under Construction)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Sherman Contemporary Art Foundation, Campbelltown Arts Centre

Místo: Sydney, Austrálie

Název: Čína do toho! Ai Weiwei (Go China! Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Groninger Museum

Místo: Groningen, Nizozemsko

Název: Jedenácté Benátské bienále architektury (11th Venice Biennale of Architecture)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Giardini della Biennale

Místo: Benátky, Itálie

Název: Páté Liverpoolské bienále (5th Liverpool Biennial)

Typ: skupinová výstava

Místo: Liverpool, Velká Británie

Název: Poločas rozpadu snu (Half-Life of a Dream)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: San Francisco Museum of Modern Art

Místo: San Francisco, USA

2009

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Friedman Benda Gallery

Místo: New York, USA

Název: Ai Weiwei: Čtyři pohyby (Ai Weiwei: Four Movements)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Phillips de Pury & Company

Místo: Londýn, Velká Británie

Název: Ai Weiwei: Podle čeho? (Ai Weiwei: According to What?)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Mori Art Museum

Místo: Tokyo, Japonsko

Název: Bude to mít název? (Is there going to be a title?)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Haus der Kunst

Místo: Mnichov, Německo

Název: Projekt Čína. (The China Project)

Typ: skupinová výstava

Galerie/výstavní prostory: Queensland Art Gallery

Místo: Brisbane, Austrálie

Název: Smetí (Garbage)
Typ: skupinová výstava (Ai Weiwei a Anatoly Shuravlev)
Galerie/výstavní prostory: Aftergallery
Místo: Moskva, Rusko

Název: Tolik litujeme (So Sorry)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Haus der Kunst
Místo: Mnichov, Německo

Název: Umělecké léto Hellerau (Art Summer Hellerau)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Festspielhaus Hellerau
Místo: Drážďany, Německo

Název: Velký svět. Současné umění z Číny (The Big World. Recent Art From China)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Hall Gallery, Yates Gallery
Místo: Chicago, USA

2010

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Galerie Urs Meile
Místo: Peking, ČLR

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Haines Gallery
Místo: San Francisco, USA

Název: Ai Weiwei. Sotva něco (Ai Weiwei. Barely Something)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Museum DKM, Galerie DKM
Místo: Duisburg, Německo

Název: Ai Weiwei: Upuštění vázy (Ai Weiwei: Dropping the Urn)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Arcadia University Art Gallery
Místo: Glenside, USA

Název: Několik děl Ai Weiweie (A Few Works From Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Alexander Ochs Galleries Berlin/ Beijing
Místo: Berlín, Německo

Název: Série Unilever: Ai Weiwei (the Unilever Series: Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Tate Modern London
Místo: Londýn, Velká Británie

Název: Slunečnicová semínka (Sunflower Seeds)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Tate Modern London
Místo: Londýn, Velká Británie

2011

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Lisson Gallery
Místo: Londýn, Velká Británie

Název: Ai Weiwei – proplétání (Ai Weiwei – Interlacing)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Fotomuseum Winterthur
Místo: Winterthur, Švýcarsko

Název: Ai Weiwei – Slunečnicová semínka (Ai Weiwei – Sunflower Seeds)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Kunsthalle Marcel Duchamp
Místo: Cully, Švýcarsko

Název: Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu (Circle of Animals/ Zodiac Heads)
Typ: sólová výstava (putovní výstava 2011-2013)
Galerie/výstavní prostory: Pulitzer Fountain, Grand Army Plaza (New York), Somerset House (Londýn), Los Angeles County Museum of Art (Los Angeles), Taipei Fine Arts Museum (Taipei), Hermann Park (Houston), Princeton University (Princeton), Hirshhorn Museum & Sculpture Garden (Washington), Carnegie Museum of Art (Pittsburgh), Tel Aviv Museum of Art (Tel Aviv)
Místo: New York, USA; Londýn, Velká Británie; Los Angeles, USA; Taipei, Taiwan, ČLR; Houston, USA; Princeton, USA; Washington, USA; Pittsburgh, USA; Tel Aviv, Izrael

Název: Poslední svoboda – od průkopníků krajnomalby z 60. let k přírodě v kyberprostoru (The last freedom – From the pioneers of Land-Art of the 1960s to nature in cyberspace)
Typ: skupinová výstava
Galerie/výstavní prostory: Ludwig Museum
Místo: Koblenz, Německo

2012

Název: Ai Weiwei (Ai Weiwei)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: De Pont
Místo: Tilburg, Nizozemsko

Název: Ai Weiwei – proplétání (Ai Weiwei – Interlacing)
Typ: sólová výstava
Galerie/výstavní prostory: Kistefos-Museet
Místo: Oslo, Norsko

Název: Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu (Circle of Animals/ Zodiac Heads)
Typ: sólová výstava (putovní výstava 2011-2013)
Galerie/výstavní prostory: Pulitzer Fountain, Grand Army Plaza (New York), Somerset House (Londýn), Los Angeles County Museum of Art (Los Angeles), Taipei Fine Arts Museum (Taipei), Hermann Park (Houston), Princeton University (Princeton), Hirshhorn Museum & Sculpture Garden (Washington), Carnegie Museum of Art (Pittsburgh), Tel Aviv Museum of Art (Tel Aviv)

Místo: New York, USA; Londýn, Velká Británie; Los Angeles, USA; Taipei, Taiwan, ČLR; Houston, USA; Princeton, USA; Washington, USA; Pittsburgh, USA; Tel Aviv, Izrael

Název: Slunečnicová semínka (Sunflower Seeds)

Typ: sólová výstava

Galerie/výstavní prostory: Mary Boone Gallery

Místo: New York, USA

2013

Název: Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu (Circle of Animals/ Zodiac Heads)

Typ: sólová výstava (putovní výstava 2011-2013)

Galerie/výstavní prostory: Pulitzer Fountain, Grand Army Plaza (New York), Somerset House (Londýn), Los Angeles County Museum of Art (Los Angeles), Taipei Fine Arts Museum (Taipei), Hermann Park (Houston), Princeton University (Princeton), Hirshhorn Museum & Sculpture Garden (Washington), Carnegie Museum of Art (Pittsburgh), Tel Aviv Museum of Art (Tel Aviv)

Místo: New York, USA; Londýn, Velká Británie; Los Angeles, USA; Taipei, Taiwan, ČLR; Houston, USA; Princeton, USA; Washington, USA; Pittsburgh, USA; Tel Aviv, Izrael

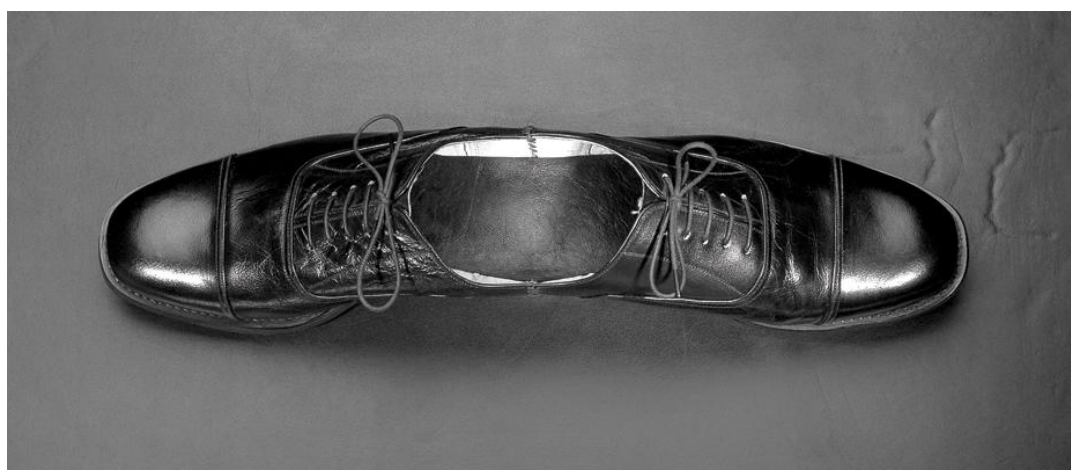
Obrazové přílohy

Obr. 1: Ai Weiwei

Obr. 2: *Housle* (1985), 63 x 23 x 7 cm

Obr. 3: *Bota jedného muža* (1987), 58 x 29 x 15 cm

Obr. 4: *Stůl se dvěma nohama na stěně* (1997) 91 x 118 x 122 cm

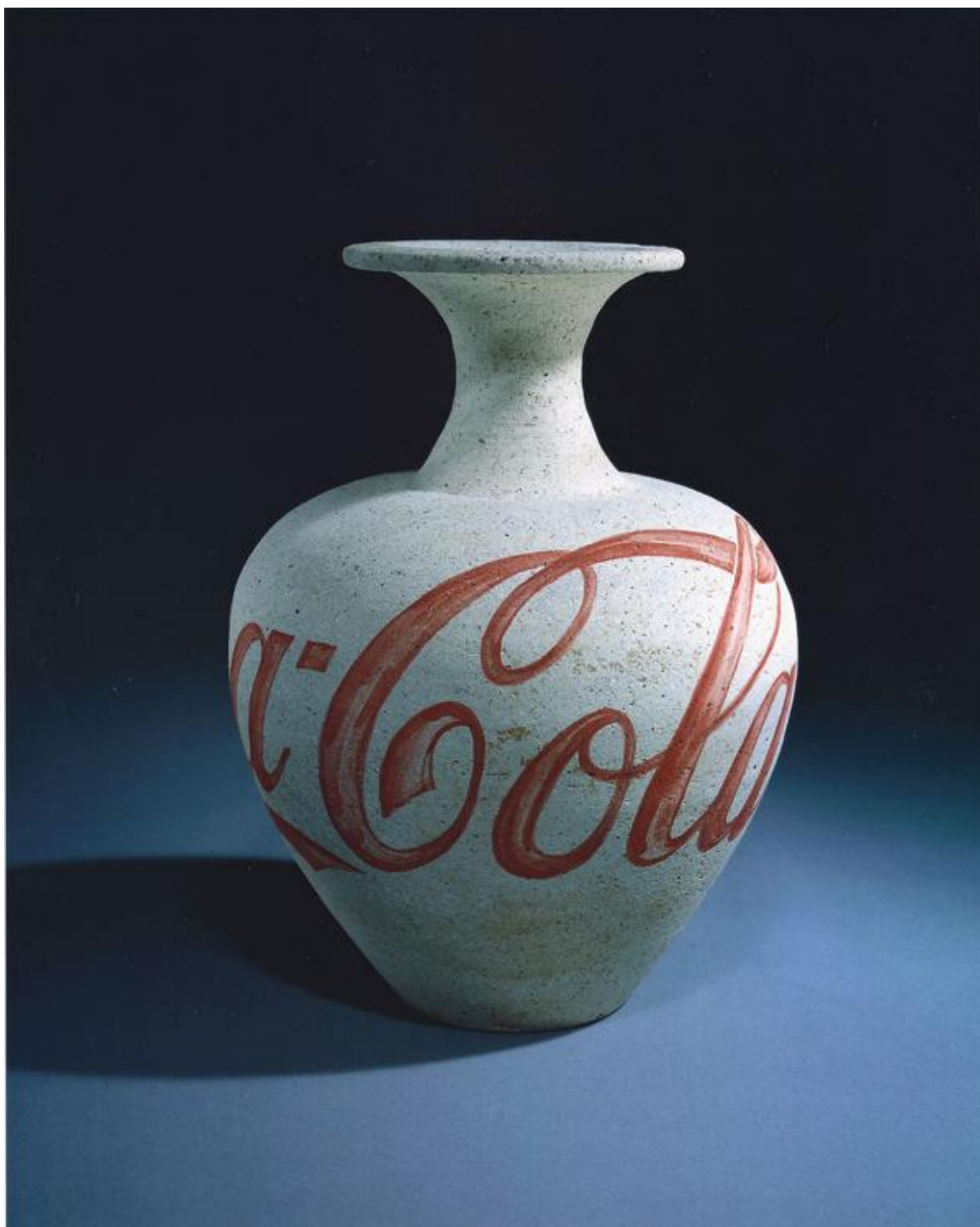
Obr. 5: *Mapa Číny* (2004), 51 x ø 200 cm

Obr. 6: *Mramorová paže* (2006), 21 x 67 x 30 cm

Obr. 7: *Kruh zvířat/ Hlavy zvěrokruhu* (2010)

Obr. 8: *Coca-Cola váza* (1997), 35 x ø 25 cm

Obr. 9: *Upuštění vázy dynastie Han* (1995)

Obr. 10: *Barevné vázy* (2006), výška 20-40 cm, různý průměr (před a po nabarvení)

Obr. 11: Červen 1994 (1994)

Obr. 12: Studie perspektivy (1995-2003)

Obr. 13: Nábřeží Yiwu (realizace 2002-2004)

Obr. 14: Pekingský národní stadion (realizace 2003-2008)

Obr. 15: Residence Tsai (realizace 2006-2008)

Obr. 16: *Navždy* (2004), 275 x ø 450 cm

Obr. 17: *Slunečnicová semínka* (2010)

Obr. 18: Ai Weiwei a *Slunečnicová semínka*

Obr. 19: *Šablona* (2007), 720 x 1200 x 850 cm

Obr. 20: *Fontána světla* (2007), 700 x 529 x 400 cm

Obr. 21: *Sestupující světlo* (2007), 400 x 663 x 461 cm

Obr. 22: První účastník performance *Pohádka* (2007)